

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1954

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Ὁ πιστὸς φίλος.

Πιστεύω¹ τῷ φίλῳ. Πιστὸν φίλον ἐν κινδύνοις γιγνώσκεις². Ὁ φίλος τὸν φίλον ἐν πόνοις³ καὶ κινδύνοις οὐ λείπει. Τοῖς τῶν φίλων λόγοις ἀεὶ πιστεύομεν. Εἰ⁴ κινδυνεύετε, ὦ φίλοι, τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους⁵ γιγνώσκετε· οἱ μὲν γὰρ ἄπιστοι φίλοι οὐ μετέχουσι⁶ τοῦ κινδύνου, οἱ δὲ πιστοὶ συγκινδυνεύουσι τοῖς φίλοις. Πιστοῖς φίλοις μᾶλλον⁷ ἢ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ πιστεύομεν. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐν κινδύνοις ἀεὶ ἀγαθὸν ἔχουσι θυμὸν⁸· τῷ γὰρ θεῷ πιστεύουσιν. Ὡς φίλε, ὁ θεὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους οὐ λείπει. Πολλοὶ ἄνθρωποι τῷ πλουτῷ μᾶλλον ἢ τῷ θεῷ πιστεύουσι.

2. Ὁ γεωργός.

Τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ γεωργοὶ ἐσμεν. Ἐν δὲ τῷ οἴκῳ ποιμνία καὶ ζῶα τρέφομεν. Πολλάκις δ' ὅμως μάτην¹ τοὺς ἀγρούς ἡμεῖς θεραπεύομεν· οἱ μὲν γὰρ κάπροι τοὺς καρποὺς διαφθείρουσιν², οἱ δὲ λύκοι τὰ πρόβατα ἀρπάξουσι. Τότε ἐν ἀπόρῳ³ ἐσμέν καὶ μάταιοι οἱ πόνοι εἰσίν.

Τοῦ γεωργοῦ ἔργον ἐστὶ φυτεῦν καὶ σπεῖρην· ὁ δὲ θεὸς αὐξάνει τὸν σῖτον καὶ τοὺς τῶν δένδρων καρποὺς· ἄνευ γὰρ ὄμβρου⁴ καὶ ἡλίου οὐκ ἔστι⁵ καρπὸν φέρειν ἐκ τῶν φυτῶν.

Διὸ νόμος⁶ τῶν γεωργῶν ἐστὶ τοῖς τῶν ἀγρῶν καρποῖς τοὺς θεοὺς θεραπεύειν.

Τοῖς γεωργοῖς ὁ βίος μεστός⁷ πόνων ἐστί. Μάτην, ὦ γεωργοί, σπείρετε καὶ φυτεύετε, εἰ μὴ⁸ τὸν θεὸν βοηθὸν ἔχετε· οὕτω μόνον, εἰ ὁ θεὸς συνεργὸς ἐστίν, ἐστὲ μακάριοι⁹.

3. Ὁ Περσικὸς στρατὸς ἐπὶ τὰς νήσους τὰς Ἑλληνικὰς.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὸ ἄκρον¹ Σούνιον εἰσιν. Ἐν ταῖς νήσοις τὸ ἀρχαῖον οἱ κάτοικοι ἀμπέλους ἐθεράπευον περιέκλειον δὲ καὶ ἐχώριζον τὰς ἀμπέλους βάτοις καὶ ἀτραποῖς². Τῶν νήσων ἡ Νάξος³ ἔνδοξος ἦν ταῖς ἀμπέλοις, ἡ δὲ Δῆλος⁴ τῷ ἱερῷ. Ὅτε ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς νήσους ἐστράτευε, τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν Νάξον ἀπέβαινε⁵. Ἐνταῦθα τοὺς οἴκους ἔκαie καὶ τὰς ἀμπέλους ἔφθειρεν. Εἶτα πρὸς τὴν Δῆλον τὸν στόλον ἔφερεν. Οἱ κάτοικοι δ' ὁμῶς τῆς Δήλου εἰς Τῆνον⁶ ἔφευγον. Τότε τοῖς Δηλίοις ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἔπεμπε καὶ ἔλεγε· « Διατὶ οὐκ ἐμένετε ἐν τῇ νήσῳ; οὐκ ἐγιγνώσκετε ὅτι τὸν αὐτὸν⁷ θεὸν καὶ ἡμεῖς θεραπεύομεν; ». Οἱ δὲ Δήλιοι ἔλεγον· « Σὺ, ὡς λέγεις, φίλος ἔκπαλαι⁸ ἦσθα τῷ θεῷ· καίτοι δὲ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ φίλοι ἦτε, ὁμῶς δ' ἐπεβουλευέτε⁹ τοῖς κατοίκοις τῶν νήσων ».

4. Θετταλία.

Ὅριον τῆς Θετταλίας τὸ παλαιὸν πρὸς¹ τῇ θαλάττῃ, ἣν ἡ παραλία ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηγνεῖοῦ ποταμοῦ. Πρὸς τὴν μεσόγαιαν ἡ χώρα πεδῖον ἐστί, κύκλω δ' ἄκραι² τὴν χώραν περικλείουσι. Τῶν κατοίκων τῆς Θετταλίας οἱ μὲν ταγοῖ³ κύριοι τῆς χώρας ἦσαν, οἱ δὲ γεωργοὶ τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ ἐν ταῖς νομαῖς⁴ τὰ ποιμνία

ἔνεμον⁵. Ἐν Θετταλία οἱ ποταμοὶ ἐν ταῖς πηγαῖς μικροὶ εἰσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις πολλαχοῦ λιμνάζουσι. Οἱ ποταμοὶ τὴν χώραν πολλάκις κατακλύζουσι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς νομὰς βλάπτουσι. Οἱ κάτοικοι τότε ἐν ἀπορίᾳ εἰσίν. Ἐν ταῖς εὐφορίαις δ' ὅμως ἡ Θετταλία ἐκφέρει σίτον, κριθάς, ὀπώρας· τρέφει δὲ ἀγέλας ἵππων καὶ προβάτων. Τὴν δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν κομιδὴν⁶ ἐφ' ἀμαξῶν εἰς τὰ ταμιεῖα⁷ τῶν οἰκιῶν φέρουσι.

5. Ἀνατροφή τῶν νέων ἐν Ἀθήναις.

Ἀνάχαρσις¹. Τίς ὁ χώρος ἐστὶ; τί δ' ἐν αὐτῷ οἱ νεανῖαι πράττουσι; τί δὲ θαυμάζουσι τῶν πολιτῶν οἱ πρεσβῦται² καὶ οἱ νέοι ἐν³ τοῖς θεαταῖς;

Σόλων. Ὁ χώρος γυμνασίον⁴ ἐστὶν ἐν αὐτῷ οἱ θεαταὶ θαυμάζουσι τὰς ἀρετὰς τῶν νεανιῶν καὶ τὰς εὐεξίας⁵ καὶ τόλμας καὶ φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐπαίνου δ' ἀπολαύουσιν οἱ νικηταί.

Ἀνάχ. Ἐγώ, ὦ Σόλων, ἐμάνθανον ὅτι σὺ εὐρετὴς τῶν ἐδίμων εἶ καὶ εἰσηγητὴς καὶ συναρμοστὴς⁶ πολιτείας.

Ἐθέλω οὖν σε διδάσκειν με ὡς μαθητὴν περὶ αὐτῶν.

Σόλων. Ἡμεῖς τοὺς πολίτας ψυχὴν τῆς πολιτείας νομίζομεν τὴν δ' ἀνατροφὴν παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν καὶ πρὸς πόνους ἐδίξομεν τοὺς νεανίας. Ὅτε δ' ἔφηβοὶ εἰσι, τοὺς μὲν⁷ ὀπλίτας τοὺς δὲ πελταστάς, τοὺς δὲ τοξότας τάττομεν. Διδάσκομεν δ' αὐτοὺς ἀπὸ παιδίων καὶ παρὰ τῶν γεωργῶν λαμβάνομεν διδαχάς· οἱ γὰρ γεωργοὶ τὰ φυτά, ἕως μὲν μικρά ἐστι, φυλάττουσιν, ὅτε δὲ αὐξάνουσι, τοῖς ἀνέμοις ἐπιτρέπουσιν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς τοὺς νέους, ἕως μὲν παιδία εἰσὶ, φυλάττομεν αὐτούς, ὅτε δὲ νεανία, παρέχομεν αὐτοῖς ἐλευθερίαν· τότε γὰρ οὐκ ἔχουσι κίνδυνον.

6. Ἀνατροφή τῶν νέων παρὰ Πέρσαις.

Οἱ Πέρσαι τοὺς νέους παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις ἐπαίδευσαν ἐν κοινοῖς διδασκαλείοις¹. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Περσῶν σοφοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται ἦσαν. Τοὺς φαύλους² ἐν ταῖς συνηθείαις³ νέους ἰσχυρῶς⁴ ἐκόλαζον. Διὸ δικαιοσύνην ἐμάνθανον καὶ πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἀπεῖχον. Τὴν δ' ἀδικίαν ἔφευγον καὶ τὴν φιλίαν ἐθεράπευον· ἡ γὰρ τῶν δικαίων φιλία ἀγαθῶν πηγὴ ἐστίν, ἡ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπατηλὴ⁵ καὶ οὐ μόνιμος⁶. Οὕτω οἱ νέοι τῶν Περσῶν ὕστερον ἀγαθοὶ μὲν καὶ φιλόστοργοι, φιλόκαλοι δὲ καὶ φιλότιμοι πολῖται ἦσαν. Καὶ τὴν ἀχαριστίαν δὲ τῶν νέων ἐκόλαζον οἱ Πέρσαι· τοὺς γὰρ ἀχαριστοὺς ἀδίκους ἐνόμιζον οὐ μόνον περὶ φίλους, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοῦς. Πρὸς δὲ οἱ νέοι ἐν μετρίᾳ⁷ διαίτη διῆγον.

Μέχρι μὲν ἑπτακαίδεκα ἐτῶν οὕτω ἐπαίδευσαν τοὺς νέους. Ἐκ δὲ τούτου οἱ χρηστοὶ νέοι συνῆσαν⁸ τοῖς ἐφήβοις, οἱ δὲ τῶν ἐφήβων φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι τοῖς τελείοις πολῖταις συνῆσαν καὶ μετελάμβανον⁹ ἀρχῶν καὶ τιμῶν.

7. Κύων και πρόβατον.

Ὅτε τὰ ζῶα φωνὴν εἶχε, τὰ πρόβατα ἔλεγε τῷ δεσπότῃ Ἡμεῖς, ὦ δέσποτα, ἔριά σοι παρέχομεν καὶ τυρόν τοῖς δ' ἄμνοῖς ἡμῶν τρέφομεν τὰ τέκνα. Σὺ δ' οὐδὲν παρέχεις ἡμῖν, εἰ μὴ ἡμεῖς ἐκ τῆς γῆς λαμβάνομεν· ὁ δὲ κύων, καίτοι² οὐδὲν παρέχει σοι, ἐκ τοῦ σίτου καθ' ἡμέραν λαμβάνει.»

Ὁ δὲ κύων ἔλεγεν· « ὦ ἀνόητον πρόβατον, ἡ γλῶσσά σου προτρέχει τῆς διανοίας. Ἐγὼ εἶμι χρησιμώτερος ὑμῶν ἔργον μὲν γὰρ ὑμῶν ἐστὶ παρέχειν τὰ ἀγαθὰ τῷ δεσπότῃ, ἄλλον δὲ πόνον ὑμεῖς οὐκ ἔχετε. Εἰ δ' ἐγὼ μὴ ἐφύλαττον ὑμᾶς, ἐκινδυνεύετε ἄν³ πάσχειν κακὰ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἐμοὶ δ' ἀνάγκη αἰεὶ φυλάττειν καὶ σῶζειν ὑμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων.»

8. Ἡ Αἴγυπτος.

Α'. Ἡ Αἴγυπτος στενὴ ἐστὶ καὶ ἀπ' Ἐλεφαντίνης¹ τῆς νήσου μέχρι τῆς θαλάττης τείνει. Ἡ δὲ χώρα αὕτη ξηρὰ ἐστίν· ὄμβροι μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν² οὐ γίνονται ἐν αὐτῇ, δρόσος δ' ὀλίγη. Διὰ μέσης δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος ποταμὸς φέρεται³ καὶ τὴν χώραν κατ' ἐνιαυτὸν κατακλύζει. Τότε καὶ αἱ ὁδοὶ κατέχονται⁴ τῷ ποταμῷ καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ πλοίων πορεύεσθαι. Οἱ παλαιοὶ ὀρθῶς τὴν Αἴγυπτον μάλιστα δὲ τὸ Δέλτα, δῶρον τοῦ Νεῖλου λέγουσι. Φέρει⁵ δ' ἡ Αἴγυπτος κριθὴν ἀφθονον καὶ τυρόν καὶ τὰ ἄλλα σῖτα, ἄμπελοι δ' ἐν αὐτῇ οὐ γίνονται. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ τῶν Αἰγυπτίων, ὡς παρ' Ἡροδότου διδασκόμεθα, οὐκ ἐκ τῆς ἀμπέλου ἦν, ἀλλ' ἐκ κριθῆς. Ἐν δὲ τῷ Νείλῳ βύβλος⁶ φύεται ἀφθονος, πολλοῦ ἀξία τοῖς Αἰγυπτίοις· βύβλινα μὲν γὰρ ἦν τὰ ἰστία, βύβλινα δὲ καὶ τὰ βιβλία αὐτῶν.

Β' Ὁ Νεῖλος¹ τὸ πάλαι Αἴγυπτος ὠνομάζετο καὶ ἦρως τῶν Αἰγυπτίων ἦν. Ὡς δ' οἱ ἄλλοι ἦρωες, οὕτω καὶ ὁ Νεῖλος ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐθεραπεύετο καὶ θεὸς ὑπ' αὐτῶν προσηγορεύετο. Τῷ ἦρωι τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἦρωσι ναοὶ ἦσαν.

Ἐπιπέσει δὲ ὁ Νεῖλος πληθύνει ἰλύος καὶ ἰχθύων ὑπὸ δὲ τὴν ἰλὸν οἱ ἰχθύες τὰ φᾶ τίκτουσιν. Ὅτε πλήμμυρα γίγνεται, τῇ ἰλὺι τοῦ Νεῖλου οἱ ἄγροὶ παιδίνονται καὶ εὐφώρα τὰ περὶ αὐτὸν

πεδιά γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῆς ἰλύος αἱ τῶν καρπῶν ρίζαι ἰσχὺν καὶ τροφήν λαμβάνουσι.

Πᾶσα δ' ἡ χώρα ψιλῆ⁴ δρυῶν καὶ πιτύων καὶ ἄλλων δένδρων ἐστὶ. Μόνον δ' ἀπὸ Θηβῶν⁵ ὀγδοήκοντα σταδίους⁶ ἐπιτυγᾶνει⁷ τις κλιτύσι καὶ ὄρεινοις ὄφρυσιν· κατὰ τὰς κλιτύς δὲ ταύτας ἄμπελοι φύονται καὶ βότρυες γίγνονται,

ἐκ δὲ τῶν βοτρώων οἶνος ἐξαίρετος. Κίνδυνος δ' ὅμως τοῖς βύτρουσι καὶ στάχυσίν εἰσιν οἱ μύες· ἀφθόνους γὰρ ἡ χώρα τρέφει μῦς, οἱ ⁸ τοὺς στάχους καὶ βότρους φθειροῦσι.

9. Ευλευόμενος

Γεωργὸς καθ', ἡμέραν ἔξω τοῦ ἄστεως παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπορεύετο. Ἐνταῦθα ὅτε μὲν ἰχθῦς καὶ ἐγγέλεις¹ ἠλίευν, ὅτε δὲ τῷ πελέκει ἐξυλεύετο· μετὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου τὰ ξύλα ἔφερον. Ἐκφεύγει δ' ὅμως ποτὲ ὁ πέλεκυς καὶ εἰς τὸν ποταμὸν πίπτει.

Ἐκαθέζετο οὖν περιλύπος παρὰ τὴν ὄχθην καὶ ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ πελέκειος ὠδύρετο.

Ὁ δὲ θεὸς ἀναδύεται ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τὴν αἰτίαν τὴν θλίψεως μανθάνει καὶ οἰκτίρει² αὐτόν. Εὐθύς τοίνυν εἰς τὸν ποταμὸν καταδύεται³ καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀναφέρει δύο πελέκεις, τὸν μὲν δύο πήχεων ἐκ χρυσοῦ, τὸν δ' ἕτερον τοῦ γεωργοῦ. Οὗτος δ' ὅμως φύσεως ἦν ἀγαθῆς καὶ λαμβάνει τὸν οἰκτεῖον⁴. Ὁ θεὸς ἤδεται⁵ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ φρονήσει τοῦ γεωργοῦ καὶ παρέχει αὐτῷ ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις.

Ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦτο φέρων τοὺς πελέκεις πρὸς τοὺς ἐταίρους ἔρχεται καὶ τὴν κτῆσιν τῶν πελέκειων λέγει αὐτοῖς. Τούτων εἷς νομίζει ῥαδίαν⁶ τὴν κτῆσιν ἀγαθῶν καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν ἔρχεται, εἰς ὃν⁷ ἐξεπίτηδες τὸν πέλεκυν ρίπτει· μετὰ δὲ, τὴν πράξιν παρὰ τὸν ποταμὸν ἔμενε καὶ ὁμοίως τῷ πρώτῳ ὠδύρετο. Ἐπιφαίνεται δ' αὖθις ὁ θεὸς καὶ μετὰ δύο καταδύσεις ἐκφέρει ὁμοίως δύο πελέκεις. Ὁ δὲ ξυλοκόπος, ὡς τὸ ἐκ χρυσοῦ ὄρα⁸, « οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ πέλεκυς » λέγει. Ὁ θεὸς δ' ὅμως ἐπὶ τῇ ὕβρει αὐτοῦ ὀργίζεται καὶ κατέχει ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις, τῷ δὲ ξυλοκόπῳ λέγει « τῶν κακῶν πράξεων ἀμοιβή ἐστι καὶ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἡ ἀπώλεια ».

10. Ἡ Περσία.

Ἡ Περσία πεδινή καὶ παμφόρος χώρα ἐστὶ. Πληθύνει δὲ ποταμῶν καὶ λιμνῶν, ἔνθα οἱ ἄλιεῖς ἰχθῦς ἀλιεύουσιν. Ἐν τοῖς πεδίοις οἱ μὲν γεωργοὶ τοῖς βουσί τοὺς ἀγροὺς ἀρουσίν¹, οἱ δὲ νομεῖς ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων νέμουσι, πολλαχθῦ δὲ καὶ γρᾶες βουκόλοι εἰσὶ.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας μεθ' ἵππέων εἰς τὰς σατραπείας ἤλαυνον², οἱ δ' ἱερεῖς τοῦ ἄστεως συμπρούπεμπον³ τοῖς βασιλεῦσι καὶ βουῖς τοῖς θεοῖς ἔδουον· οἱ δ' ἐν αὐταῖς κάτοικοι ὑπεδέχοντο τοὺς βασιλέας καὶ προσεκόμιζον αὐτοῖς δῶρα, βουῖς καὶ ἵππους χρυσοχαλίους. Καὶ οἱ πτωχοὶ δὲ τῶν ὑπηκόων, χαλκεῖς⁴, σκυτεῖς⁵ καὶ βουκόλοι, προσέφερον ὄπλα, τυρὸν καὶ τρωκτά⁶. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὅτε εἰς τὴν πόλιν ἐπανῆγεν⁷, δῶρα ὁμοίως διὰ πρέσβων ἔπεμπε τοῖς σατράπαις καὶ τοῖς σπουδαίοις τῶν κατοίκων-

11. Ἀλώπηξ καὶ κόραξ

Κόραξ ποτὲ ἀρπάξει μοῖραν¹ τυροῦ καὶ εἰς κοίλην φάραγγα καταφεύγει. Ἐνταῦθα ἐπὶ δένδρου ἐκαθέζετο. Ἐν τῇ φάραγγι γῦπες καὶ ἰέρακες καὶ ἰκανὸς ἀριθμὸς κωνώπων, τεττίγων καὶ ἄλλων ὀρνέων² διέμενον. Ἀλώπηξ δὲ παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς φάραγγος ἀνεπαύετο. Ὡς δὲ τὸν κόρακα αἰσθάνεται³, σπεύδει ὑπὸ τὸ δένδρον καὶ λέγει αὐτῷ· « Ἀληθῶς ὡς καλὸς εἶ, ὡς καλοὺς ὄνουχας καὶ πτέρυγας ἔχεις· εἰ καὶ φωνὴν εἶχες, βασιλεὺς ἂν τῶν ὀρνέων ἦσθα⁵ ». Ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς ἀπάτην.

Ὁ κόραξ δ' ὁμῶς τὴν τῆς ἀλώπεκος πονηρίαν οὐκ αἰσθάνεται καὶ εὐθὺς ἐκβάλλει τὸν τυρὸν καὶ ἀνακράζει. Ἡ δὲ τοῦτον λαμβάνει καὶ λέγει· « ὦ κόραξ, ἀληθῶς φωνὴ μὲν ἦν σοι, νῦν δ' οὐκ εἶχες ».

12. Οἱ γάμοι Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Πηλεὺς¹ καὶ Θέτις² ἐν τοῖς γάμοις ἀγαθὰς³ περὶ τῆς εὐτυχίας ἐλπίδας εἶχον. Διὸ ἐν τῷ δώματι⁴ κόσμον λαμπρὸν κατεσκευάζον καὶ τοὺς τῆς Φθίας κατοίκους ὡς καὶ τοὺς θεοὺς ἐδέχοντο πλὴν τῆς Ἑριδος.

Προσέρχονται οὖν οἱ μὲν θεοὶ σὺν θώραξι καὶ ἀσπίσι καὶ ἄλλοις ὄπλοις λαμπροῖς εἰς τὸ δῶμα, οἱ δὲ κάτοικοι μετὰ τῶν παίδων εἰς τὴν αὐλὴν τῶν βασιλείων μένουσιν. Ἡ θεὰ δ' ὅμως Ἑρις ὀργίζεται καὶ ἐν μέσῳ τῷ δώματι μῆλον ῥίπτει. Ἐπιγραφή δ' ἐπ' αὐτοῦ ἦν « τῆ καλλίστη⁵ ».

Ἐν ταῖς θεαῖς ἦσαν ἡ Ἥρα⁶, ἡ Ἀθηνᾶ⁷ καὶ ἡ Ἀφροδίτη⁸. Τούτων ἡ μὲν Ἥρα τῆ σεμνότητι τῶν ἄλλων διέφερεν, ἡ Ἀθηνᾶ τῆ τῶν γραμμάτων σοφία καὶ τῆ ὀπλίσει ὑπερεῖχεν, ἡ δ' Ἀφροδίτη τῆ τῆς ἐσθῆτος πολυτελείᾳ καὶ τῆ τοῦ σώματος χάριτι τὰς ἄλλας ὑπερέβαλλεν.

Αὐταὶ οὖν περὶ τοῦ μῆλου ἤριζον καὶ τὴν τῆς ἐορτῆς φαιδρότητα διέλυον. Τέλος Πάριδι τῷ τοῦ Πριάμου ἐπιτρέπουσι τὴν κρίσιν καὶ λέγουσιν « ὦ Πάρι, ἐπιτρέπομέν⁹ σοι τὴν κρίσιν περὶ τῆς καλλίστης ». Οὗτος δὲ θαυμάζει μὲν τῆς Ἥρας τὸ σχῆμα¹⁰ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἀσπίδα καὶ κόρυν¹¹, προσφέρει δὲ τὸ μῆλον τῆ Ἀφροδίτη.

13. Υἱὸς καὶ λέων γεγραμμένος¹.

Γέρων δειλὸς ὄρα καθ' ὕπνουσ ὅτι ὁ υἱὸς ὑπὸ λέοντος κατησθίετο². Εὐθύς δ' ἐκ τοῦ φόβου οἴκημα καλὸν καὶ μετέωρον³ κατασκευάζει καὶ ἐνταῦθα μετὰ θεραπόντων τὸν υἱὸν ἐγκλείει. Κοσμεῖ⁴ δ' ἔνδον τὸ οἶκημα ἀνδριᾶσι καὶ ἄλλῳ κόσμῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου, γράφει πρὸς τέρψιν τοῦ υἱοῦ γίγαντας, λέοντας καὶ παντοῖα ζῶα οὕτω γὰρ οἱ λέοντες καὶ ἐλέφαντες ἀκίνδουνοι ἦσαν τῷ υἱῷ.

Ὁ δὲ παῖς πλησιάζει μὲν τοῖς λέουσι καὶ ἐλέφασι, περίλυπος δ' ἦν, ὅτι κατάκλειστος ἦν. Καὶ δῆποτε λέγει τῷ ἐλέφαντι· «^τΩ ἐλέφαν, ὡς καλὸς εἶ καὶ καλοὺς ὀδόντας ἔχεις». Ἐφέξης δὲ πλησιάζει τῷ λέοντι καὶ λέγει αὐτῷ. «^τΩ κακὲ λέον, δικαίως οἱ θηρευταὶ ἱμάσι δεσμεύουσί σε· τοῖς γὰρ ὀδοῦσι δάκνεις καὶ τὰ θηράματα φονεύεις. Καὶ ἐγὼ δὲ διὰ σὲ κατάκλειστός εἰμι, ὡς ἐν φρουρᾷ⁵». Καὶ εὐθὺς ἐπιβάλλει τῷ τοίχῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐκτυφλῶται τὸν λέοντα.

Σκόλοψ δ' ὅμως τῷ δακτύλῳ ἐμπήγνυται⁶ καὶ ὄγκωμα καὶ φλεγμονὴν ἐπιφέρει αὐτῷ. Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐπιγίγνεται⁷ πυρετὸς τῷ παιδί καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀποθνήσκει. Οὕτω ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος τὸ πεπρωμένον⁸ οὐκ ἀποφεύγει.

14. Ἴθυκος καὶ γέρανοι.

Ἴθυκος ὁ ποιητὴς μετ' ἄλλων ἐταίρων εἰς Ἰταλίαν ἦκεν¹. Ἐνταῦθα ἱκανὸν χρόνον διέτριψαν, χρήματα δ' ἱκανὰ συνέλεξαν.

Μετ' οὐ πολὺ Ἴθυκος τοὺς ἐταίρους πάλιν ἤθροισε καὶ λέγει αὐτοῖς, «Ἐγώ, ὦ ἐταῖροι, ἱκανοὺς νέους ἐπαίδευσα, ὑμεῖς δ' ἱκανὸν ἀργύριον συνέλεξατε καὶ πρὸς τοὺς γονέας ἐπέμψατε. Νῦν ἐγὼ οἴκαδε² ἤξω³». Οἱ δὲ εταῖροι τουτω λέγουσιν· «Ἡμεῖς διατρίψομεν μικρὸν ἔτι ἐν Ἰταλίᾳ».

Ἐπεὶ δ' οὖν Ἴθυκος τούτους οὐκ ἔπεισε, μόνος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπανῆγεν. Ὅτε δ' ἦν ἐν τῷ μεταξύ τῆς θαλάττης καὶ τῆς Κορίνθου χωρίῳ, λησται αὐτὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸ ἀργύριον ἤρπασαν. Ὅτε δ' οὗτος ἀπέθνησκε, τοὺς γεράνους, οἳ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέτοντο, ἰκέτευσεν ὧδε· «^τΩ γέρανοι, ὑμεῖς καταμηνύσετε καὶ κολάσετε τοὺς ληστάς». Μετ' οὐ πολὺ οἱ Κορίνθιοι τὸν μὲν νεκρὸν ἀπεκάλυψαν καὶ ἔθαψαν, τοὺς ληστάς δ' οὐ. Ὀλίγῳ μέντοι χρόνῳ ὕστερον οὕτω τοὺς

ληστὰς ἀπεκάλυψαν.

Ἐν θεάτρῳ μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ οἱ λησταὶ τοῦ Ἰβύκου παρῆσαν, ὑπὲρ δ' αὐτῶν γέρανοι ἐπέτοντο. Τότε

τῶν ληστῶν ὁ ἕτερος¹ λέγει· « ὦ ἐταῖρε, ἰδὸν οἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύκου ». Θεατῆς δέ, ὡς ἤκουσε λέγει τῷ ἄλλῳ « Οὐκ ἤκουσας, τί οὗτοι λέγουσι; » Καὶ εὐθύς τὸ πρᾶγμα τοῖς ἄρχουσιν ἐμήνυσαν. Οἱ δὲ λησταὶ ὑπ' ἀνάγκης τὴν πρᾶξιν φαίνουσι καὶ θανάτῳ κολάζονται.

15. Τρόπαιον Νίκης.

Ἄγωμεν, ὦ νέοι, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυραν. Ἐνταῦθα, ὅταν ἀναβλέψωμεν¹ εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρον, χαίρομεν ἐπὶ τῇ τοῦ πολέμου τελευτῇ τρόπαιον γὰρ ἐν τῇ κορυφῇ ἔστι, στήλη λιθίνη καὶ Νίκη, ἵνα τοῖς

ἐκγόνοις² μνήμην παρέχη τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ στήλῃ ἐπιγραφὴ ἔστιν, ἵνα τὰς τοῦ πολέμου μάχας ὑπομιμνήσκη, ἣ δὲ Νίκη στέφανον ἔχει ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Δρέψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἄνθη, ἵνα στέφανον κατασκευάσωμεν καὶ τοῦτον τῇ Νίκῃ προσκομίσωμεν. Καὶ οἱ μὲν κοινωνοὶ τοῦ πολέμου, ὅταν βλέπωσιν εἰς τὸ τρόπαιον, τῶν κοινῶν κινδύνων καὶ πόνων ἀναμιμνήσκονται³, οἱ δ' ἄλλοι τὰς ἐκείνων νίκας θαυμάζουσιν, ἵνα καλὴν τῆς ἀρετῆς⁴ σπουδὴν λαμβάνωσιν. Ἕμεῖς δ', ὦ νέοι, ἔστε ὑπόδειγμα ἀρετῆς, ἵνα ἀξίως τῆς πόλεως ἔργα πράξῃτε καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν ἀμείωτον φυλάξῃτε».

16. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ διδάσκαλος.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐμάνθανε θηρεύειν, τοξεύειν, κιθαρίζειν καὶ γράφειν¹ ὁ γὰρ Φίλιππος ἐβούλετο² αὐτὸν παιδεῦσαι, ὥστε τέλειον³ εἶναι, Καθ' ἐκάστην οὖν προέκοπτεν ἐπὶ τὸ θηρεύειν καὶ τοξεύειν, περὶ δὲ τὸ κιθαρίζειν καὶ γράφειν οὐκ εἶχε σπουδὴν⁴.

Λέγεται δὴποτε τὸν διδάσκαλον κελεῦσαι αὐτὸν κρούσαι χορδὴν τινα ἀντ' ἄλλης. Ἀλέξανδρος δ' ὅμως λέγει τῷ διδασκάλῳ: «Καὶ τί διαφέρει, ἂν ταύτην ἀντ' ἐκείνης κρούσω;» Ὁ δ' ἀποκρίνεται ὅτι τῷ μέλλοντι⁵ βασιλεύσειν οὐδὲν διαφέρει⁶, ἀλλὰ τῷ βουλομένῳ⁷ θεραπεῦσαι τὰς τέχνας· οὕτω γὰρ ἤλπιζεν αὐτὸν μαλακοῖς λόγοις παιδεύσειν.

17. Ὁ χειμῶν.

Χειμῶνος, ὅταν πολλὴ χιὼν τοὺς ἀγρούς κατέχη¹, οἱ τε γεωργοὶ ἡσυχίαν ἄγουσι² καὶ οἱ ποιμένες. Οὔτε γὰρ τοὺς ἀγρούς ἔστιν ἐργάζεσθαι διὰ τὴν χιόνα, οὔτε νέμειν τὰ πρόβατα, ὅτι χόρτος οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς λειμῶσιν³. Οἱ δὲ ναῦται

τὰ πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας κατάγουσι⁴ καὶ ἐνταῦθα μένουσιν εἰς τὸ ἔαρ· ἄπορος γὰρ ἡ θάλαττα καὶ διὰ τὸν κρύσταλλον καὶ διὰ τοὺς χειμῶνας. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις οἱ ἄνθρωποι ξύλα καίουσιν· ὅταν δ' ἀναγκάζονται ἔξω τοῦ οἴκου εἶναι, πυκνοὺς χιτῶνας καὶ γλαίνας ἐνδύονται, τὰς δὲ κεφαλὰς διφθέραις⁵ ἐγκαλύπτουσι. Πολλάκις δ' αἱ κατ' ἀγρὸν ὁδοὶ τῆ χιόνι οὕτω δύσποροι⁶ γίνονται, ὥστε τοὺς γεωργοὺς πολλὰς ἡμέρας καὶ δὴ καὶ μῆνας τῶν γειτόνων ἀποκλείεσθαι. Τὰ δὲ θηρία τῷ λιμῷ ἀναγκάζονται τοῖς τῶν γεωργῶν σταθμοῖς πλησιάζειν καὶ ἀρπάζειν χῆνας καὶ ἄλλα ζῶα.

18. Ἀστρολόγος.

Ὁ οὐρανὸς ἐν αἰθρίαι¹ γέμει ἀστέρων· τούτων οἱ μὲν θηρσὶν ὅμοιοι εἰσιν, οἱ δ' ἰχθύσιν. Οἱ ἀρχαῖοι ὄντο τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς ἀνέμους θεοὺς εἶναι καὶ ἐν τῷ αἰθέρῳ διατρίβειν, ἔνθα ἀμβροσίαν² ἥσδιον καὶ νεκταρ³ ἔπινον, ὡσπερ οἱ Ὀλύμπιοι θεοί. Διὸ ναοὺς τοῖς ἀστράσι κατεσκευάζον καὶ ὡς σωτήρας αὐτοὺς ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐθεράπευον. Ὅσοι δὲ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐξήταζον ἀστρολόγοι ὠμάζοντο.

Τούτων τίς ποτε εἰδίξεν⁴ ἐκάστοτε τοὺς ἀστέρας ἐξετάζειν. Περιῆγεν⁵ οὖν τῆς νυκτὸς χειμῶνός τε καὶ ἔαρος κατὰ τὸ προάστειον καὶ τοὺς ἀστέρας ἔγραφεν ἐν πινακίῳ.

Εἶτα δ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἔρχεται καὶ ἔχων ἐν χειρὶ τὸ πινακίον ἐπεδείκνυε τοῦτο τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς ῥήτορσι καὶ τοῖς ἄλλοις σοφοῖς. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς ὅτι τῶν ἀστέρων οἱ μὲν πλανώμενοί⁶ εἰσιν, οἱ δ' οὐ. Τῶν δὲ κλητῆρων τῆς ἀγορᾶς τις ὑπολαμβάνει⁷ καὶ λέγει· « ὦ ἑταῖρε, μάρτυρας τοὺς θεοὺς ἔχω ὅτι σὺ ψεύδῃ πλανώμενοί⁸ γὰρ οὐκ εἰσιν οἱ ἐν τῷ ἀέρι ἀστέρες, ἀλλ' οὗτοι οἱ ἄνθρωποι », καὶ δεικνύει τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ.

19. Μήτηρ και θυγατέρες.

Γυνή τις εἶχε δύο θυγατέρας ὀρφανὰς πατρός· ταύτας συνάπτει¹ ἀνδράσι, τὴν μὲν κηπουρῶ, τὴν δ' ἀνδρὶ κεραμεῖ. Μετ' οὐ πολὺ πρὸς τὴν τοῦ κηπουροῦ ἔρχεται καὶ παρ' αὐτῆς πυνθάνεται, πῶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διάγει· ἡ δὲ λέγει· « Ἰκανὰ μὲν τὰγαθὰ ἐμοὶ πάρεστι² καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐστίν· Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ὅπως ὄμβρῳ τὴν γῆν ἀρδεύουσιν³ οὕτω γὰρ καὶ τῇ τῆς Δήμητρος⁴ βοηθείᾳ τοῖς λαχάνοις αὐξήσις προσγίγνεται».

Ἐκείθεν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα, τὴν τοῦ κεραμεῶς σύζυγον, ἔρχεται καὶ τὰ αὐτὰ πυνθάνεται· ἡ δ' ἀποκρίνεται· « Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ μήτηρ, καλῶς ἔχω. Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ἵνα ὣσιν ἡμέραι ξηραί, ὅπως ἡ κέραμος ξηρὰ ἦ ».

Ἡ δὲ μήτηρ περιλυπὸς ἀπέρχεται καὶ λέγει· « ὦ Δήμητερ καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, ἀληθῶς οὐκ οἶδα⁵, ποτέρᾳ⁶ τῶν θυγατέρων τὴν ἀρωγὴν ὑμῶν αἰτήσω⁷ ».

20. Γέρον ξυλοκόπος.

Γέροντα ξυλοκόπον τὸ γῆρας κατέτρυχε¹ τῷ γὰρ γῆρα πρόσεστι² πολλὰ τὰ δεινά³. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτον οὐδεὶς ἐθεράπευεν, ἵνα τὰ ἐπιτήδεια⁴ ἔχη, καθ' ἐκάστην ξύλα ἐκ τοῦ δρυμῶνος ἔκοπτε καὶ εἰς τὸ ἄστυ ταῦτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἐκόμιζε. Πέρας⁵ δ' ὅμως τῶν δεινῶν οὕτως οὐκ ἦν καὶ διῆγε τὸν βίον μετὰ πόνου· τῷ γὰρ γῆρα καὶ τῇ λιτῇ διαίτη ἀσθενής ἦν καὶ σπανίως μετελάμβανε⁶ κρεῶν ἔστι δ' ὅτε⁷ μονὸν μικρὰ τεμάχια ἄρτου καὶ κρεῶν παρὰ τῶν κατοίκων ἐλάμβανεν ὡς γέρα⁸ τοῦ γῆρωσ, ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὐχ ἱκανὰ ἦν λῦσαι αὐτὸν τῶν πόνων καὶ τοῦ γῆρωσ.

Καὶ ποτε διὰ τὸν πόνον τῆς ὁδοῦ τὸ φορτίον ἀπορρίπτει

κατὰ γῆς καὶ ἱκετεύει τὸν θάνατον πέρας τῶν δεινῶν παρέχειν αὐτῷ. Αἰφνης ὁ θάνατος ἐπιφαίνεται καὶ πυνθάνεται παρὰ τοῦ γέροντος, διατὶ αὐτὸν ἐπικαλεῖται⁹. Ὁ δὲ γέρων ἀποκρίνεται· « ἵνα τὸ φορτίον ἄρῃς¹⁰ ».

21. Τὰ Τέμπη.

Τὰ Τέμπη¹ τὰ Θεσσαλικά χωρὸς ἐστὶ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ὅρη δὲ ταῦτα ὑπερύψηλά ἐστι καὶ σχίζεται, οἶον² ὑπὸ θείας φροντίδος. Χωρίον³ οὕτω γίγνεται τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα σταδίου, τὸ δὲ πλάτος σχεδὸν πλέδρου⁴.

Ἐν τούτῳ ἄλση ἐστὶ καὶ δάση σκιερὰ καὶ πλῆθος ἀνθέων. Ὅρνιθες δ' ἠδέως⁵ ἄδουσι καὶ τῷ μέλει⁶ τὸν κάματον τῶν ὁδοιπόρων ἀφανίζουσι. Διὰ μέσου δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηγεῖδς ποταμὸς ῥεῖ, εἰς ὃν⁷ χειμάρροι καὶ ῥύακες ἐμβάλλουσι. Τούτου αἱ πηγαὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν εἰσιν.

Ἔχει δ' οὕτω διατριβὰς ποικίλας ὁ τόπος οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως· ἐν δὲ τῷ ὄρει Ὀλύμπῳ, ὅς ὑπέρεκειται⁸ τῶν Τεμπῶν, οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοὶ τὸ πάλαι τὰς κατοικίας εἶχον καὶ ἠδοντο⁹ ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν Τεμπῶν καὶ τῷ μέλει τῶν ὀρνίθων.

22. Ἀθηναῖοι ἄνδρες.

Αἱ Ἀθηναὶ πατρὶς ἀνδρῶν σοφῶν, ποιητῶν, ῥητόρων καὶ στρατηγῶν ἦν. Ἐν¹ τοῖς σοφοῖς καταλέγουσι² Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, ἐν τοῖς ποιηταῖς Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην, ἐν τοῖς ῥήτορσι Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην, ἐν δὲ τοῖς στρατηγοῖς Περικλέα καὶ Θεμιστοκλέα.

Τῷ Σωκράτει οἱ νέοι συνῆσαν³ καὶ φιλοσοφίαν ἐδιδάσκοντο, τοῦ δὲ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τὰ ἔργα ἔτερπεν ἐν τῷ θεάτρῳ τοὺς θεατάς. Τῷ Δημοσθένει καὶ Αἰσχίνῃ ὁ δῆμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσεῖχε καὶ αὐτῶν ἀσμένως⁴ ἤκουε· Περικλέους ἡ ἀρχὴ « χρυσοῦς αἰὼν » τῶν Ἀθηνῶν ὠνομάζετο. Θεμιστοκλέα δέ, ὅτι αἴτιος τῆς ἐν Σαλαμῖνι ἥττης τῶν βαρβάρων ἦν, οἱ Ἕλληνες ἐν τιμῇ εἶχον.

23. Λητώ καὶ Νιόβη.

Λητοῦς¹ δύο παῖδες γίγνονται, Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις. Νιόβη² δ' ἐν Θήβαις ἑπτὰ μὲν υἱούς, ἑπτὰ δὲ θυγατέρας τίκτει. Ἐπαίρεται³ οὖν ἐπὶ εὐτεκνία Νιόβη καὶ λέγει· « Ἐγὼ Λητώ ὑπερβάλλω· ἐμοὶ μὲν γὰρ τέτταρες καὶ δέκα παῖδες εἰσι, Λητοῖ δὲ μόνον δύο ». Μάτην αἱ ἄλλαι γυναῖκες τῇ τῶν λόγων πειθοῖ συμβουλεύουσι τῇ Νιόβῃ σέβειν⁴ Λητώ, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσον⁵.

Λητώ δ' ἐπεὶ ταῦτα μανθάνει, ὀργίζεται τῇ Νιόβῃ, ὅτι

οὐκ ἔχει αἰδῶ⁶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τούτοις διαγωνίζεται. Διὸ παροξύνει τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν κατὰ τῶν παίδων τῆς Νιόβης· καὶ τοὺς μὲν παῖδας Ἀπόλλων κατετόξευσε, τὰς δὲ θυγατέρας Ἄρτεμις.

Νιόβη δὲ περίλυπος ἀπολείπει Θήβας, καὶ πρὸς τὸν

πατέρα εἰς Σίπυλον τῆς Ἀσίας ἔρχεται. Ἐνταῦθα εὔχεται τῷ Διὶ καὶ εἰς λίθον ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται. Ἐκ τούτου δὲ χεῖται⁷ δάκρυα ἐκ τοῦ λίθου νυκτός τε καὶ ἡμέρας.

24. Διογένης¹ καὶ Κορινθιοί.

Ὅτε Φίλιππος ἐπεβούλευε τοῖς Κορινθίοις καὶ παρεσκευάζετο ἐπελαύνειν² τῇ πόλει αὐτῶν, οἱ ἄρχοντες παρεκελεύοντο³ τοῖς πολίταις τὸ τεῖχος ἐπισκευάζειν. Οἱ δὲ ἐμμνήσκοντο⁴ μὲν τῆς παλαιᾶς δόξης, ὅτι πρώτη τῶν

Ἑλληνίδων τῆς πόλεων ἦν, μετελάμβανον δὲ τοῦ ἔργου· καὶ ὁ μὲν προσέφερε τοῖς τειχοποιοῖς λίθους, ὁ δ' ὑπεστήριζε τὴν ἔπαλξιν, οὐδείς δ' ἔληγε⁵ τοῦ ἔργου πρὸ τῆς ἐσπέρας. Ὁμοιάζεν οὖν ἡ πόλις ἐργαστηρίῳ καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμέλοντο τῶν τε ὀπλῶν καὶ τῆς ἀμύνης.

Διογένης δ' ὁ φιλόσοφος, ἐπεὶ οὐδείς αὐτῷ ἔλεγε μεταλαμβάνειν τοῦ ἔργου, ἐκύλιε καὶ αὐτὸς τὸν πίδακον ἐχόμενος⁶ αὐτοῦ στερρῶς. Ὅτε δὲ τις τῶν φίλων λέγει αὐτῷ « διατί κυλίεις, ὦ Διόγενες, τὸν πίδακον; », ἀποκρίνεται « ἵνα μὴ μόνος ἀμέτοχος τῆς ἐργασίας ὦ ».

25. Ἀγησίλαος ἐν Αὐλίδι Βοιωτίας.

Ἐπεὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἡγεμόνες ἐν Ἑλλάδι ἐγεγόνεσαν, ἐκέλευσαν Ἀγησίλαον πορεύεσθαι εἰς Ἀσίαν ἀπαλλάσσοντα¹ τῶν δεινῶν τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἕλληνας. Ἀγησίλαος δὲ παρεσκευάκει θυσίαν ἐν Αὐλίδι, ἔνθαπερ λέγουσι καὶ Ἀγαμέμνονα, ὅτε ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευε, τεθυκέναι. Ἴππεις δ' ὅμως τῶν Βοιωτῶν τὰ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἱερὰ διερρίψεσαν καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ἀγησιλάου ἐδεδιώχεσαν.

Ἀγησίλαος δὲ τοῖς βοιωτάρχοις² ἐμήνυσε « Ἐγὼ τε καὶ οἱ ἐμοὶ στρατιῶται οἰόμεθα οὐδὲν κακὸν ὑμῖν πεπραχέναι. Ὑμεῖς δ' ὅμως τὰ ἱερὰ τε ἐκ τοῦ βωμοῦ διερρίψατε καὶ δεδιώχατε τοὺς μέλλοντας θύσειν. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα πεπράχατε, τοὺς θεοὺς πολεμίους ἔξετε ». Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ὄχγετο εἰς Ἔφεσον.

26. Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν.

Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν ποταμοὺς εὐρεῖς καὶ βαθεῖς ἔχει. Οὗτοι τὰς πηγὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἔχουσιν, ἔνθα τὸ ἔδαφος

τραχύ ἐστι. Ἐνταῦθα τὸ μὲν πλάτος τρίπηχύ ἐστι, διπήχεις δὲ σχεδὸν εἰσι τὸ βάθος. Προϊόντες¹ δ' εὐρεῖς γίγνονται καὶ ταχεῖς διὰ τῆς πεδιάδος φέρονται. Γέμουσι δ' ἠδέων ἰχθύων, οὗς² οἱ ἀλιεῖς ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀλιεύουσι· τὰ ψὰ δὲ τῶν ἰχθύων ἠδέα ἐστί. Χειμῶνος οἱ ποταμοὶ τοῖς γλυκέσιν ὕδασι καλύπτουσι τὰ εὐρέα πεδία καὶ παχεῖαν τὴν γῆν κατασκευάζουσι· φύονται³ δὲ ἄμπελοι εὐβότρουες⁴. Ἐκ δὲ τῶν ἐτησίων⁵ ῥέχεται ἡ Ἰνδικὴ θερνοῖς ὄμβροισι καὶ καρποὺς ἠδεῖς καὶ ἀφρόνους φέρει. Τρέφει δ' ἡ χώρα καὶ πληθὸς βοῶν καὶ προβάτων, ἃ παχεῖας τὰς οὐράς ἔχει.

27. Γέρων ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἡ Ὀλυμπία τὸ πάλαι τόπος ἱερὸς ἦν. Ἄπας δ' ὁ χώρος οὗτος ὑλήεις¹ καὶ ἄξιος² θεάς ἦν καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων ἔγεμε. Ποταμοὶ δὲ δινήεντες³ καὶ ἰχθυόεντες τοῦτον διέτεμον. Ἐνταῦθα ἱερὸν αἰγλήην³ τοῦ Διὸς ἐν τῷ ἄλσει ἦν καὶ χωρίον ὅμοιον θεάτρῳ, ὃ στάδιον ὠνομάζετο.

Ἐνταῦθα τὰ Ὀλύμπια κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἐγίγνετο. Ἐκ πασῶν τότε τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων θεωροὶ⁴ εἰς Ὀλυμπίαν ἔσπευδον. Τούτοις πᾶσι ξένια⁵ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεσκευάζετο.

Ἐνταῦθά ποτε γέρων θεωρὸς ἔρχεται καὶ ἔδραν οὐχ ἠῦρισκεν ὑπὸ πάντων δ' ὑβρίζετο⁶ καὶ οὐδεὶς ἐκὼν προσέφερεν αὐτῷ ἔδραν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους ἔρχεται, πάντες οἱ ἄνδρες σπεύδουσιν εἶκειν⁷ αὐτῷ καὶ προσέφερον ἔδρα. αἰσχρὸν⁸ γὰρ πᾶσιν ἐδόκει⁹ γέροντας περιπαίζειν.

Ὡς δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι Ἑλληνες αἰσθάνονται, πάντες ἐκ τῶν ἐδρῶν ἀνεγείρονται καὶ ἐπιδοκιμάζουσι τὸ ἦθος¹⁰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ δὲ γέρων λέγει· « Οἴμοι, πάντες μὲν οἱ Ἑλληνες γινώσκουσι τὰ καλὰ, ἐκόντες δὲ μόνοι οἱ Λακεδαιμόνιοι πράττουσι ».

28. Διογένης και δούλος.

Ἐπηλύς¹ ποτε πένης εἰς Ἀθήνας γίγνεται καὶ δούλος τῷ φιλοσόφῳ Διογέней προσέρχεται. Τῷ δὲ χρόνῳ ἀποφαίνεται² βλάξ καὶ ἄρπαξ ἅμα. Τοῦτον οὖν Διογένης διὰ τὸ βλάκα καὶ ἄρπαγα εἶναι δις³ καὶ τρις τῆς ἡμέρας ἔδερε· τὸ γὰρ ἦθος ὅμοιος τετράποσι θηρίοις ἦν. Ὁ δὲ δούλος ἀπελπισ⁴ ἐκ τούτου ἦν καὶ κρύφα ἐκ τοῦ οἴκου φεύγει.

Διογένης δ' ὅμως τὸν φυγάδα οὐ διώκει⁵ « αἰσχρὸν γάρ », ἔλεγε, « τὸν μὲν δούλον ἄνευ τοῦ Διογένης ὑπομένειν διάγειν, Διογένη δ' ἄνευ τοῦ δούλου οὐ ».

29. Ἑρμῆς.

Ἑρμῆς ἐν σπαργάνοις ἔτι ὢν εἰς Πιερίαν παραγίγνεται¹ κλέψων τὰς βοσκούσας ἐνταῦθα βοῦς τοῦ Ἀπόλλωνος. Κομίσας δ' αὐτὰς εἰς τὴν πόρρω εὐρισκομένην Πύλον ἐν σπηλαίῳ ἀπέκρυψεν. Ἐκεῖθεν εἰς Κυλλήνην ὄρχετο, ἐνθα εὕρισκει πρὸ ἄντρου γελώνην νεμομένην². Ἐθέλων δὲ κατασκευάσαι λύραν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὴν γελώνην κύτους³ ἐφόνευσε αὐτήν.

Ἀπόλλων δ' εἰς Κυλλήνην ἔρχεται καὶ τοὺς, ἐνταῦθα διαμένοντας ἀνακρίνων πυνθάνεται, εἰ τὸν κλέψαντα τὰς βοῦς γιγνώσκουσιν, ἐπαγγελλόμενος⁴ τῷ μηνύσοντι⁵ τὰς βοῦς χάριν ἔξειν. Οὗτοι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἐγίγνωσκον τὸν ἡρπακότα ταύτας. Ἀπόλλων δὲ μανθάνει τὸν κεκλοφότα ἐκ τῆς μαντικῆς. Εὐθύς δὲ πρὸς τὴν Μαίαν μητέρα οὔσαν τοῦ Ἑρμοῦ παραγίγνεται καὶ τὸν παῖδα μηνύει. Ἡ δὲ δεικνύει τοῦτον ἐν σπαργάνοις ὄντα.

Ἀπόλλων δ' ὅμως οὐ πιστεύσας τῇ μητρὶ ἐκόμισε τὸν παῖδα εἰς τοὺς θεοὺς. Ἐπεὶ δὲ οἱ θεοὶ ἐκέλευσαν, ἔλεγε τῷ

ὄντι κεκλοφέναι τὰς βοῦς καὶ κεκρυφέναι ταύτας ἐν σπηλαίῳ.
Ἔρχεται οὖν Ἀπόλλων εἰς Κυλλήνην καὶ εὕρισκει τὰς βοῦς.
Ἀκούσας δὲ ἐνταῦθα τῆς λύρας χαρίζεται αὐτῷ τὰς βοῦς
καὶ διδάσκει τὴν μαντικήν. Ζεὺς δὲ τὸν Ἑρμῆν κήρυκα τῶν
ὑποχθονίων⁶ θεῶν ἀναγορεύει.

30. Πᾶν μέτρον ἄριστον.

Ἔστι παροιμία. Ἔστε ἐγκρατεῖς καὶ μηδὲν ἄγαν πράττετε
ἢ γὰρ ὑπερβολὴ τοῖς ἀνθρώποις αἰεὶ λύπην παρέχει. Τὴν
μετρίαν δίαιταν διώξατε! ἡ γὰρ ἀκολασία ταύτης πολλῶν
κακῶν αἰτία ἐστίν. Ἄγε δὴ, ὦ φίλε, κάτεχε πείναν καὶ δίψαν
καὶ φεῦγε τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας· πολλοὶ γὰρ ἐν μεσταῖς
τραπέζαις διεφθείρουσι δίψαν ἐσθλῶν³ ἔργων. Εἰ δὲ δόξαν καὶ
τιμὴν διώκεις, ἡ τόλμη μὴ ἀρχέτω³ σωφροσύνης. Θαύμασον
δὲ καὶ τοὺς τὴν φιλαργυρίαν φεύγοντας· λέγουσι γὰρ ταύτην
ρίζαν τῶν ἀδικιῶν εἶναι. Γυμνάσατε τό τε σῶμα καὶ τὴν
ψυχὴν ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἀποβλέψατε πρὸς τοὺς ἐν μετρίᾳ
διαίτη διάγοντας. Μάλιστα δὲ οἱ λόγοι μέτρον ἐχόντων καὶ
φευγόντων τὴν ὑπερβολήν· ἡ γὰρ τῆς γλώττης ἀκολασία
πολλοῖς λύπην καὶ αἰσχύνην φέρει. Ἴσθι οὖν φιλαλήθης, ὦ
φίλε, καὶ μὴ πολλὰ λέγε, ἀλλὰ καλὰ· οὐ γὰρ ἐν τῷ πολλῷ τὸ
εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ. Ὅρθως δ' ἔτι καὶ νῦν ἔχει ὁ λόγος·
« Ἡ γλώττα πολλῶν ἐστὶ κακῶν αἰτία ».

31. Οἱ Σπαρτιᾶται.

Α'. Σπαρτιατῶν ἀνατροφή.

Οἱ Σπαρτιᾶται παῖδες ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐπαιδεύοντο,
ὥστε σώφρονες εἶναι. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους οἱ ἄρρενες
ἐν κοινοῖς συσσιτίοις ἐσιτίζοντο¹ καὶ ἐτρέφοντο συνήθως

μέλανι ζωμῶ. Ὁ δὲ μέλας ζωμὸς μελαίνης χροᾶς² ἦν παρασκευαζόμενος ἐκ χοιρείου κρέως καὶ αἵματος.

Καθ' ἡμέραν δ' ἐν ὑπαίθρῳ γυμναζόμενοι ὑπὸ τῶν γυμναστῶν τῷ μὲν σώματι ἐρρωμένοι³ ἐγίγνοντο, τῇ δὲ ψυχῇ μεγαλόφρονες. Εἰθίζοντο δ' ὑπὸ τῶν ὀμηλίκων καὶ εἰς τὸ κλέπτειν. Τοῖς συλλαμβανομένοις δ' ὅμως ὡς ἄφροσι⁴ ποινὴ ἐπεβάλλετο· οὕτω δ' ἐπιστήμονες⁵ τῶν πολεμικῶν ἐγίγνοντο. Τοῖς δὲ πατρίοις νόμοις ἐπέιδοντο καὶ μνήμονες⁶ ἦσαν τῶν Λυκούργου θεσμίων· οἱ δ' ἐπιλανθανόμενοι⁷ τούτων ἐκολάζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ὅμοίως τοῖς νέοις καὶ αἱ παρθένοι ἐγυμνάζοντο.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οἱ Σπαρτιαῖται ἐσεμνύοντο καὶ μάκαρας καὶ εὐδαίμονας ἑαυτούς⁸ ἐλογίζοντο. Πάντας τοὺς νέους τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐνόμιζον. Οἱ δ' εἰλωτες ἐν Λακεδαιμόνι τοὺς ἀγροὺς τῶν Σπαρτιατῶν εἰργάζοντο καὶ ὑπέμενον πολλὰ δεινά. Διὸ τάλανες⁹ καὶ κακοδαίμονες ἦσαν.

Β'. Ἀγωγή τῶν νέων ἐν Σπάρτῃ.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαίδευσαν οὐδ' ἔτρεφον τοὺς παῖδας, ὡς ἐβούλοντο. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους κατὰ τοὺς Λυκούργου νόμους ἡ πόλις παρελάμβανε τὰ τέκνα τῶν Σπαρτιατῶν καὶ κατελόγιζεν¹ αὐτὰ εἰς ἀγέλας². Ἔταπτε δ' αὐτοῖς ἄρχοντα τὸν διαφέροντα τῇ φρονήσει καὶ τὸν θυμοειδῆ³ ἐν τῇ μάχῃ. Πρὸς τούτον οἱ νέοι ἀπέβλεπον αἰεὶ καὶ προθύμως ἔπραττον τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραγγελλόμενα. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι τοῖς παιδίοις παίζουσιν ἐπέβλεπον. Γράμματα δ' ὀλίγα ἐδίδασκον τοὺς νέους, ὅσα ἡ χρεια⁴ ἐπέβαλλεν αὐτοῖς· ἢ δ' ἄλλη παιδεία ἐγίγνετο πρὸς τὸ ἄρχεσθαι καλῶς.

32. Κίμων ὁ Ἀθηναῖος.

Κίμων ἐπιφανοῦς πατρός ἦν· υἱὸς γὰρ τοῦ εὐκλεοῦς¹ στρατηγοῦ Μιλτιάδου² ἦν. Οὐ μόνον δε ἐπιφανῶν καὶ εὐγενῶν γονέων ἦν, ἀλλὰ καὶ αὐτός ἐπιεικῆς³ τῷ δήμῳ ἦν. Οὗτος τοῖς Ἀθηναίοις συνεβούλευσε τριήρεις⁴ κατασκευάσαι· τριήρων γὰρ ἔνδειαν εἶχον. Αὐτῷ δ' ὄντι εὐγενεῖ καὶ ἐπιεικεῖ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εὐμενεῖς ἦσαν.

Τὰ Κίμωνος ἔργα ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ περιφανῆ καὶ εὐκλεᾶ ἦν· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ βασιλέα μετὰ νίκας πολλὰς τὴν εὐκλεᾶ Κιμώνειον εἰρήνην συνάπτει. Ἐκ τῆς στρατηγίας Κίμων δαψιλῆ τὰ ἀγαθὰ ἔχων ἀνήλισκεν⁵ εἰς τοὺς πολίτας· οἱ ἀγροὶ γὰρ αὐτοῦ πλήρεις ὀπωρῶν καὶ εὐώδων ἀνθέων ἦσαν. Τούτων τοὺς φραγμοὺς κατέλυσεν, ὥστε οἱ πολῖται ἐλάβανον ἀνθη καὶ ὀπώρας. Τοῖς δ' ἐνδεεσί τῶν πολιτῶν εἶχε τράπεζαν πλήρη πολυτελῶν ἐδεσμάτων⁶.

Αὐτῷ δ' εἰς τὴν ἀγορὰν πορευομένῳ δύο νεανίσκοι συνείποντο ἀμπεχόμενοι⁷ καλῶς. Οὗτοι πρὸς τοὺς πένητας διημείβοντο⁸ τὰ ἰμάτια.

3. Γεωργοῦ παῖδες.

Γεωργὸς τις πολλοὺς ἀγροὺς καὶ πολλὰς ἀμπέλους εἶχε· πολλοὶ δὲ καὶ μεγάλοι κῆποι ἦσαν αὐτῷ. Ἐγεμον δ' οὗτοι πολλῶν καρπῶν καὶ εὐτυχῆς διὰ τοῦτο ἐνομιζέτο· πολλὰ γὰρ τὰ ἀγαθὰ εἶχεν. Ὀντως δ' ὅμως δυστυχῆς ἦν· οἱ γὰρ παῖδες αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἤριζον καὶ αἴτιοι μεγάλης δυστυχίας τῷ οἴκῳ ἦσαν.

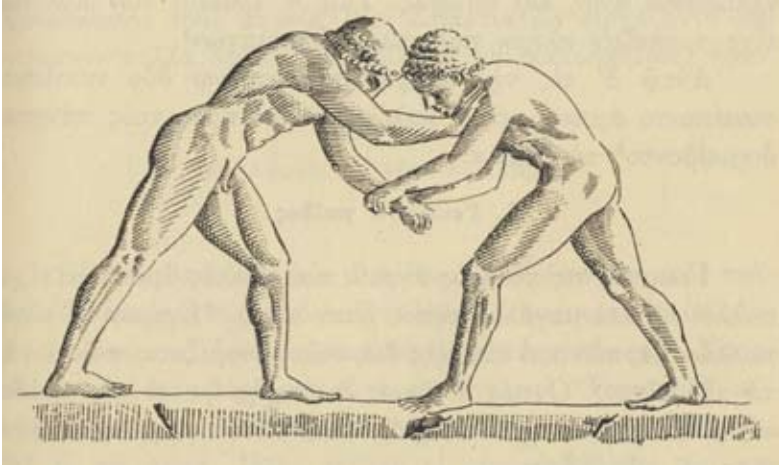
Ἐπειδὴ δ' ὁ γέρον καὶ ἡ μήτηρ πρᾶοι¹ ἦσαν πρὸς τοὺς παῖδας, οὗτοι τοὺς τε ἀγροὺς οὐκ ἐθεράπευον καὶ ἐν ὁμονοίᾳ οὐ διῆγον. Αἰσθανόμενος δ' ὁ γέρον τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγύς

λέγει τοῖς παισίν· « ὦ παῖδες, ἔως μὲν ὑγιῆς ἦν, μετὰ πολλοῦ καὶ μεγάλου πόνου τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ πολλὰ τὰγαθὰ εἶχομεν. Νῦν δ' αἰσθάνομαι τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγύς. Ἐν τοῖς ἀγροῖς μέγαν θησαυρὸν ἔχω. Ἐὰν τούτους θεραπεύσητε, εὐρήσετε τὸν θησαυρὸν ».

Τῷ ὄντι δ' οἱ παῖδες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς πᾶσαν τὴν ἄμπελον καὶ τοὺς ἀγροὺς ἐν ὁμοιοῖα ἐθεράπευσαν, θησαυρὸν δ' ὅμως οὐχ ἠύρισκον, οἱ δ' ἀγροὶ καὶ ἡ ἄμπελος διὰ τοῦτο πολὺν τὸν καρπὸν παρεῖχον. Ἐκ τούτου οἱ παῖδες ἐν ὁμοιοῖα διήγον καὶ ἐν πολλοῖς ἀγαθοῖς ἦσαν.

34. Ἡ γυμναστική.

Ἡ γυμναστική ἄσκησις λαμπρὰ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός ἐστι. Οἱ δ' εὖ τὰ σώματα ἔχοντες αἰεὶ ὑγιαίνουσι

καὶ ἡδέως τὸν βίον διάγουσι· πρῶ¹ τε γὰρ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρονται καὶ ἀσμένως ἐσθίουσι καὶ πίνουσι, πολὺ δ' ἔτι εὐχαρίστως καθεύδουσιν.

Οὕτω τὸ μὲν σῶμα αὐτῶν οὐδέποτε κακῶς ἔχει², τὸ δὲ φρόνημα αἰεὶ εὐγενές ἐστιν, ὥστε εὐσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐπρεπῶς δὲ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, φιλοφρόνως δὲ πρὸς τοὺς ἀδυνάτους ἔχουσιν. Ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι πάνυ ἀνδρείως μάχονται καὶ τῇ πατρίδι��πουργίαν³ προσφέρουσι.

Διὰ ταῦτα ὑπὸ πάντων τῶν πολιτῶν γεραίρονται καὶ τὸν λοιπὸν βίον σεμνῶς διάγουσι καὶ ἀποδνήσκοντες δόξαν τοῖς υἱοῖς καταλείπουσι. Τοῖς δ' ἀσθενῶς τὸ σῶμα ἔχουσι, καὶ λήθη καὶ ἀθυμία καὶ μανία πολλάκις ἐγγίγνονται.

35. Κῦρος ὁ νεώτερος.

Κῦρος ὁ νεώτερος ἦν βασιλικώτατος καὶ ἀξιώτατος πάντων τῶν Περσῶν εἰς τὸ ἄρχειν. Παις ἔτι ὢν, ὅτε σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ ἐπαιδεύετο, δικαιοτέρος καὶ σωφρονέστερος αὐτοῦ ἐνομίζετο. Τῶν δ' ἡλικιωτῶν¹ αἰδημονέστατος² ἦν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπέιδετο προθυμότερον τῶν ὑποδεεστέρων³. Ἐπειτα δὲ φιλιππότατος ἦν⁴. ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῆς τοξικῆς καὶ τῆς ἀκοντίσεως φιλομαδέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ὅτε δ' ἐν ἡλικίᾳ ἦν, φιλοθηρότατος⁵ καὶ φιλοκινδυνότατος ἦν καὶ τοῖς μὲν φίλοις πραότατος, τοῖς δ' ἐχθροῖς τραχύτατος καὶ φοβερώτατος ἀνταγωνιστῆς ἦν.

Σατράπης δὲ τῆς Λυδίας ὢν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἄρχων ἱκανώτατος καὶ ἐγκρατέστατος γίγνεται. Πᾶσαι δ' αἱ πόλεις προδύμως ἐπέιδοντο αὐτῷ καὶ εὐδαιμονέστεροι ἢ πρὶν ἦσαν καὶ πάντες δ' οἱ φίλοι πιστότεροι αὐτῷ ἦσαν.

36. Κροῖσος καὶ Σόλων.

Κροῖσος ὁ Λυδῶν¹ βασιλεὺς πλουσιώτατος καὶ κράτιστος ἐνομίζετο εἶναι ἤκε δέ ποτε εἰς Σάρδεις Σόλων ὁ Ἀθηναῖος. Τοῦτον ὁ βασιλεὺς προθυμώτατα καὶ λαμπρότατα ἐξένισεν²,

ἐκέλευσε δὲ τοὺς θεράποντας τὸν ξένον περιάγειν κατὰ τοὺς μεγίστους θησαυρούς. Ἐπειτα δὲ λέγει αὐτῷ· « ὦ ξένη Ἀθηναῖε, σὺ μάλιστα προέχεις³ σοφία πάντων Ἀθηναίων. σωφρονέστερον καὶ δικαιοτέρον παντὸς ἄλλου κρίνεις. Βούλομαι ἀκούειν σου, εἰ νομίζεις ἄλλον εὐδαιμονέστατον ».

Σόλων δ' οὐ τὰ ἡδίων, ἀλλὰ τὰ ἀληθέστερα προκρίνων ἀποκρίνεται. «Οὐκ αἰεὶ οἱ τύραννοι εὐδαιμόνες εἰσιν· οὗτοι γὰρ τῶν μεγίστων μὲν ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν μεγίστων δὲ κακῶν πλεῖστον μεταλαμβάνουσιν. Ἐγὼ πλέον σου μακαρίζω τοὺς παῖδας τῆς Ἀργείας ἱερείας Κλέοβιν καὶ

Βίτωνα. Οὗτοι πάντων τῶν Ἀργείων ἐρρωμενέστατοι ἦσαν καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐδενὸς χείρους, ἀθλα δὲ πλεῖστα καὶ λαμπρό-τατα ἐλάμβανον. Διὸ καὶ εὐνούστατοι⁴ αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἦσαν· οὐσης γὰρ ἐορτῆς τῆ Ἥρα, ἐπεὶ οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρῆσαν, οἱ νεανῖαι ἐλαύνοντες τὴν ἱερὰν ἄμαξαν μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὸ ἱερὸν κομίζουσιν θάπτον τῶν βοῶν. Διὸ καὶ ἀρίστη ἢ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτοῖς· δῶρον γὰρ

μέγιστον καὶ ἡδιστον πέμπουσιν οἱ θεοὶ θάνατον· μετὰ γὰρ τὴν ἐορτὴν νήδυμος⁵ ὕπνος καταλαμβάνει αὐτούς ».

Κροῖσος δὲ λέγει τὸ δεύτερον. « Ἐγὼ οὐκ εἶμι τῶν ἄλλων; » Σόλων δ' ἀποκρίνεται· « Οὐχ ἦττον⁶ τούτων μακαρίζω Τέλλον τὸν Ἀθηναῖον. Τούτῳ παῖδες ἦσαν βέλτιστοι καὶ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτῷ καλλίστη· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ Μεγαρέας κάλλιστα ἀποθνήσκει. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ θάπτουσι τοῦτον καὶ οὐδένα ἐν μείζονι τιμῇ εἶχον ».

Ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χαλεπώτερον εἶχεν⁷ ὁ βασιλεὺς ἢ πρότερον. Διὸ λέγει· « Ἔξένε Ἀθηναῖε, ἐγὼ δ' οὐδενός εἶμι κρείττων, οὐδ' εὐδαιμονέστερος; » Ὁ δὲ Σόλων λέγει· « Ἔγω βασιλεῦ, πλοῦτον μὲν ἔχεις πλείω καὶ δύναμιν μείζω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλείσται δ' ὅμως τύχαι τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται μέχρι τῆς τελευτῆς. Ὁ θάνατος δὲ μόνον ἐλέγχει ταύτας ἀκριβέστερον παντὸς ἄλλου. Ἐάν μέχρι τέλους τοῦ βίου εὐδαιμονέστατος διάγῃς, τότε καὶ σὲ λέξω εὐδαίμονα ».

37. Εὐχὴ Καμβύσου πρὸς Κῦρον τὸν πρεσβύτερον.

Κύρω ἄγοντι τὸν στρατὸν ἐπὶ στρατείαν ὁ πατὴρ ἤρχετο¹ λόγου· « Ἔγω παῖ, εὐμενεῖς σοι εἶεν οἱ θεοὶ καὶ ἄγιοι² σε ἐπὶ τὴν στρατείαν εὐμενῶς καὶ ἀεὶ πέμποιέν σοι οἰωνοὺς καλοὺς καὶ γινώσκεις τὰ οὐράνια σημεῖα. Ταῦτα δὲ γινώσκων πράττοις τὰ ἄριστα καὶ μηδέποτε ἐνδεία³ μαντεῶν εἶη σοι » Κῦρος δ' ἀποκρίνεται· « Εἴθ' ἐθέλοιεν οἱ θεοὶ εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι καὶ συμβουλεύοιεν τοῖς σημεῖοις τὰ ἄριστα. Καὶ ὑμεῖς δ' ὑγιαίνοιτε καὶ εὖ πράττοιτε⁴ μέχρι τῆς ἐπανόδου ἡμῶν. Εἴθε δὲ σημαίνοιεν διοσημίαις⁵ οἱ θεοὶ ὑμῖν, ὅτε ἡμεῖς ἐπιτυγχάνομεν » Ταῦτα τοὺς θεοὺς ἐπηύχοντο γινώσκοντες ὅτι ἀνάγκη τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμέλεσθαι⁶ τῶν θεῶν, ὅταν εὖ πράττωσι καὶ μή, ὅταν ἐν ἀπόρῳ ᾧσιν⁷.

38. Διάλογοι Ξέρξου και Δημαράτου.

Ξέρξης πρὸ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης κατάσκοπον ἔπεμπεν ἰδεῖν¹, ὁπόσοι εἶεν οἱ Ἕλληνες καὶ τί πράττειεν. Ἐν Θερταλία γὰρ ὦν ἤκουεν ὡς ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες ἠθροικότες εἶεν πολὺν στρατὸν καὶ ὅτι ἡγεμόνες εἶησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ὡς δ' ὁ κατάσκοπος ἐπλησίασε πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐπυνθάνετο ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔξω τοῦ τείχους εἶησαν.

Ἐνταῦθα δ' οὗτοι ἐγυμνάζοντο καὶ ἐκτενίζοντο, Λεωνίδας δὲ τούτοις ἔλεγεν· « Ἄνδρες στρατιῶται, σώζοιτε τὴν πατρίδα ἀποδνήσκοντες ὑπὲρ αὐτῆς· οὕτω γὰρ ἄν² ἀποτρέψαιτε τὸν τῶν βαρβάρων κίνδυνον ». Ταῦτα Ξέρξης ἀκούων καὶ θαυμάζων μετεπέμπετο³ Δημάρaton τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, τί ὁ κατάσκοπος εἰρηκῶς εἶη· « Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἔλεγόν σοι καὶ πρότερον ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι κωλύσοιεν ἡμᾶς διαβαίνειν τὴν στενωπὸν. Καὶ νῦν δὲ λέγω ὅτι ἐπὶ πᾶν ἤξουσι⁴ περὶ τῆς νίκης· εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχοι, νομίζοις ἄν με ψεύστην ». Ταῦτα δ' ὁμως λέγων οὐκ ἔπειθε Ξέρξη, Διὸ ἐπιλέγει· « ὦ βασιλεῦ, εἰ μὴ ἀληθεύσαιμι, θανάτῳ κολάσαις ἄν με ».

39. Λέων καὶ ἀλώπηξ.

Λέων ἐπιτυχὸν¹ λαγωῶ καθεύδοντι τοῦτον ἐβούλετο καταφαγεῖν. Μεταξὺ δ' ἔλαφον παρελθούσαν ἰδὼν ἐκείνον ἀπέλυσε καὶ τῇ ἐλάφῳ ἐπέδραμεν· ἐνόμιζε γὰρ πλείονα τροφὴν ἔξειν, ἐὰν τὴν ἔλαφον συλλάβῃ.

Ὁ μὲν οὖν λαγῶδς ἀκούσας τῶν ψόφων² ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων ἐπιδραμὼν τῇ ἐλάφῳ καὶ ἀποκαμῶν³ οὐχ οἷός τ' ἦν ταύτην καταλαβεῖν. Διὸ ταύτην καταλιπὼν ἐπὶ τὸν λαγῶδν ἐπανήλθε λογιζόμενος· « Εὖροίμι τὸν λαγῶδν· ἰκανόν μοί

ἐστὶν ἐν τῷ παρόντι οὗτος ». Ἐπεὶ δ' ὅμως τὸν λαγῶν οὐχ ἠῦρεν, εἶπε· « Δίκαια ἔπαθον, ὅτι ἔλαθον⁴ καὶ τὴν ἐν χερσὶ βορὰν⁵ ἀπολέσας ».

Ἀλώπηξ δὲ παρατυχοῦσα εἶπεν αὐτῷ· « Μάθε ὡς ἄφρων εἶ· τὸ γὰρ ὑπάρχον ἀγαθὸν περιδῶν⁶ ἐπὶ ἀβεβαίαν ἐλπίδα ἔδραμες ».

40. Φύσις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός.

Ὁ θεὸς ἐπέταξε τὴν γυναῖκα μὲν ἔχειν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, τὸν δ' ἄνδρα περὶ τῶν ἔξω φροντίζειν. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ οἶός τ' ἐστὶν ὑπομένειν καὶ ψύχη¹ καὶ θάλαπτη² καὶ ὁδοιπορίας καὶ στρατείας, τὴν δὲ γυναῖκα οὐ νομιζόμεν ἱκανὴν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα εἶναι.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη φυλάττεσθαι καλῶς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰσκομιζόμενα, ἡ γυνὴ ἀναγκάζεται ἐν τῷ οἴκῳ μένειν καὶ τὴν φροντίδα αὐτῶν ἔχειν. Διὸ λέγουσιν ἀγαθὴν γυναῖκα εἶναι τὴν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπιμελομένην. Γιγνώσκων δ' ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν εἰκὸς³ τὴν ψυχὴν φοβεράν εἶναι, πλεῖον μέρος τοῦ φόβου τῇ γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρὶ ἐφύτευσεν.

Ἴνα δ' ὁ οἶκος εὐδαίμων ᾖ, ἀνάγκη τοὺς γονεάς στέργειν μὲν ἀλλήλους, ἀνατρέφειν δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τέκνα, ὥστε μηδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐλλείπειν, ἀγαθοὺς δὲ πολίτας αὐτὰ γίγνεσθαι.

41. Ἀγησίλαος καὶ οἱ Θάσιοι.

Οἱ Θάσιοι πορευομένῳ τῷ Ἀγησίλαῳ διὰ τῆς χώρας ἄλφιστα¹ καὶ χῆνας καὶ ὄψα² πολυτελῆ ἔπεμψαν λέγοντες αὐτῷ· « Ἡμεῖς θαυμάζομεν σε τῆς ἀρετῆς καὶ ταῦτα δῶρά σοι οἱ ἄρχοντες πέμπουσιν, εἰς αὔριον δὲ πέμψουσι πλείονα ».

Ἀγησίλαος δὲ μόνον τὰ ἄλφιστα ἐλάμβανε, τὰ δὲ λοιπὰ

ἐκέλευσε τοὺς κεκομικότας ἀπάγειν ὀπίσω. Ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἐθαύμασαν ὅτι οὐ λαμβάνοι τὰ δῶρα, Ἀγησίλαος ἔλεξεν αὐτοῖς· « Ἐὰν ἐδίσω τοὺς στρατιώτας εἰς πολυτέλειαν, οὐδὲν τῶν εἰλώτων διοίσουσιν³· τούτοις γὰρ προσήκει⁴ τὰ δῶρα καὶ οὐκ ἐλευθέροις ἀνδράσιν. Ἀπάγετε οὖν ταῦτα ὀπίσω καὶ λέξατε τοῖς ἄρχουσιν ὅτι ταῦτα οὐκ ἐστὶ χρήσιμα τοῖς στρατιώταις ».

Οἱ Θάσιοι ἀκούσαντες τῶν πρέσβειων καὶ ἔτι πλέον θαυμάσαντες τὸν ἄνδρα ἐκήρυξαν θειαῖς τιμαῖς θεραπεύειν αὐτόν. Ἐπεμψαν δὲ περὶ τούτου πρέσβεις πρὸς Ἀγησίλαον. Οἱ δ' ἔλεγον· « ὦ Ἀγησίλαε, οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες πεπόμφασιν ἡμᾶς λέξοντάς σοι ὅτι ἡ πόλις ἡμῶν ὡς θεὸν θεραπεύσει σε ». Ὁ δ' ἔλεγεν· « Ἄγετε καὶ πράξατε πρῶτον ὅ,τι ἂν⁵ ὑμῖν λέξω. Ποιήσατε πρῶτον ὑμᾶς αὐτοὺς θεοὺς καί, εἰ τοῦτο πράξαите, λέξαите ἂν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους οἰοί τ' ἐστὲ θεοὺς ποιῆσαι ».

42. Αἰνείου¹ εὐσέβεια.

Οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἔλεγον τοῖς στρατιώταις· « Ἄνδρες στρατιῶται, φειδώμεθα τῶν ἀλισκομένων² καὶ λογιζώμεθα, μὴ ἄδικα φαινώμεθα³ ἐργαζόμενοι· οὕτω γὰρ ἂν τοὺς θεοὺς εὐμενεῖς ἔχοιμεν καὶ ἀσφαλεῖς ἂν οἴκαδε διαπορευοίμεθα ». Τοῖς δὲ Τρωσὶν ὀλοφυρομένοις ἔλεγον· « ὦ Τρῶες, νικηταὶ μὲν ἐσμεν, ἐπιτρέπομεν δ' ὑμῖν φέρεσθαι ὅ,τι ἂν βούλησθε τῶν οἰκείων. Μὴ οὖν ὀδύρεσθε, ἀλλὰ κομίζεσθε⁴ ἔν τι τούτων καὶ φεύγετε ».

Πάντες μὲν τότε οἱ ἄλλοι ἐκομίζοντό τι τῶν οἰκείων. Αἰνείας δὲ μόνος τοὺς πατρώους θεοὺς λαβὼν ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων ὑπεριδὼν⁵ τῶν ἄλλων. Οἱ δ' Ἑλληγες ἠθόμενοι ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ ἐπέτρεψαν αὐτῷ φέρεσθαι καὶ δεύτερον κτῆμα. Ὁ δὲ τὸν γέροντα πατέρα ἀναλαβὼν τοῖς ὤμοις

ἀπῆλθεν. Οἱ δ' Ἕλληνες ἐξεπλήττοντο οὐχ ἥμισυ⁶ ἐπὶ
τούτῳ καὶ πάντα ἐπέτρεψαν λαμβάνειν. Οὕτῳ ἐν τιμῇ εἶχον
τοὺς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονεάς εὐσεβεῖς γιγνομένους.

43. Λόγοι Ξενοφώντος πρὸς Ἕλληνας.

Οἱ Ἕλληες μετὰ τὸν τῶν στρατηγῶν θάνατον χαλεπῶς
ἔφερον, ὅτι ᾤοντο ἐν κινδύνῳ ἔσσεσθαι, καὶ ἄθυμοι διὰ τοῦτο
ἦσαν. Ξενοφῶν δὲ τούτους ἀθροίζει καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς
πρῶτον ἔλεγεν αὐτοῖς: « Ἄνδρες Ἕλληες, πρὸ ὀλίγων ἔτι
ἡμερῶν ἀντιταξάμενοι τοῖς πολεμίοις διεπράξασθε¹, ὥστε

καὶ τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων φόβον τοῖς Μήδοις εἶναι. Καὶ τότε μὲν περὶ τῆς Κύρου ἀρχῆς ἠγωνίσασθε καὶ εἰς φυγὴν τοὺς πολεμίους ἐτρέψασθε, νῦν δὲ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἀγωνιζόμεθα. Ἀφ' οὗ χρόνου ἐσπεισάμεθα² Τισσαφέρνει, ἐνομίσαμεν εἰρήνην ἡμῖν ἔσεσθαι. Βασιλεὺς μέντοι τὰς σπονδὰς λέλυκε καὶ φυλάττεται ἡμᾶς ὡς πολεμίους, Φυλαξόμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς βαρβάρους καὶ μηκέτι τούτοις σπεισόμεθα· οὕτω δὲ τὸ λοιπὸν³ πορευσόμεθα διὰ πολεμίας τῆς χώρας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς ἐσόμεθα καὶ διαπραξόμεθα εἰς Ἑλλάδα ἐλθεῖν. Εἰ δὲ καθ' ἡμέραν πορευοίμεθα πλείον, ἀπαλλαξαίμεθα ἂν πολὺ τοῦ στρατεύματος. Εἰ δ' ἄχθεσθε⁴, ὅτι ἡγεμῶν ἡμῖν οὐκ ἔσται Τισσαφέρνης, σκέψασθε, εἰ συμφέρει ἡμῖν ἡγεμόνα ἔχειν τὸν ἐργασάμενον ἡμᾶς κακά. Παύσασθε οὖν πιστεύοντες τοῖς βαρβάρους καὶ ψηφίσασθε⁵ κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἵνα μὴ ἐμποδῶν⁶ ὑμῖν ᾧσι. Κελεύω δὲ πρῶτον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι. Ἐπιτήδεια δέ, ὡς μανθάνω, ἐλπίζω ἡμᾶς εὐρήσεσθαι ἐν τῇ ἐγγύς χώρᾳ ».

Ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται καὶ ψηφισάμενοι ταῦτα ἀπῆλθον ἐπὶ τὰς σκηνάς.

44. Θάνατος Σωκράτους¹.

Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πολλοὶ τῶν μαθητῶν συνηθροισμένοι ἦσαν ἐν τῷ πρὸ τῆς φυλακῆς χώρῳ.

Σωκράτης δ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀνεπέπαυτο λαμπρῶς καὶ οὐδόλως ἐτετάρακτο. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰσῆλθον διὰ τῆς πρὸς βορρᾶν τετραμμένης πύλης πολλοί, μεταξὺ δὲ καὶ οἱ παῖδες κεκομισμένοι ἦσαν. Σωκράτης δὲ πρὸς τοὺς ἠθροισμένους ἔλεγεν « Ἄνδρες φίλοι, ἅπαντα τὸν βίον πεπολίτευμαι² σωφρόνως καὶ ἀξίως τῆς πόλεως. Διδάσκων τοὺς νέους καὶ προάγων αὐτοὺς ἐπ' ἀρετὴν οὐδεπώποτε

πέπραγμα μισθόν³ αὐτοὺς νομίζων οὕτω τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν τεταγμένα μοι πράττειν Ἡσθάνομην δ' ὅτι οὐδενὶ τρόπῳ ἀποτετραμμένος ἂν εἴην τούτου. Διὸ καὶ ὑμεῖς μηδέποτε παύσασθε πολιτευόμενοι δικαίως· ἐὰν γὰρ οὕτω πεπαιδευμένοι ἦτε, ὠφέλιμοι τῇ πολιτείᾳ ἔσεσθε». Ταῦτα αὐτοῖς εἶπεν.

Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἔλεξεν « Ἄλλ', ὦ Κρίτων, ἐνεγκέτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται ». Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν κύλικι τὸ φάρμακον τετριμμένον ἤνεγκε τῷ Σωκράτει. Καὶ οὗτος μὲν ἐξέπιεν⁴ ἡρεμα τοῦτο, πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων ἐγκεκαλυμμένοι τὸ πρόσωπον ταῖς χερσὶν ἀπέκλειον. Ὁ δ' ἐπειδὴ τὰ σκέλη ἡσθάνετο βαρυνόμενα, ὕπτιος κατεκλίνετο. Ὁ δ' ἄνθρωπος διατρίψας συχνόν⁵ χρόνον ἐξεκάλυψεν αὐτὸν — ἐνεκεκάλυπτο γὰρ · - Κρίτων δ' ἰδὼν αὐτὸν νεκρὸν συνέκλεισε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

45. Ἡρακλῆς ἔφηθος.

Ἡρακλῆς ἔφηθος γενόμενος ἐν ἀπορίᾳ ἦν, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράποιτο¹, τὴν δι' ἀρετῆς ἢ τὴν διὰ κακίας. Ἐγένετο οὖν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐνταῦθα τῷ Διὶ ἠύχετο λέγων « Ζεῦ πάτερ, γενοῦ μοι βοηθός, ἵνα τὴν ἀρίστην τράπωμαι καὶ ὠφέλιμος τοῖς ἀνθρώποις γένωμαι ».

Αἰφνης ἐπιφαίνεται γυνὴ τὰ μάλιστα κεκαλλωπισμένη. Αὕτη προσγενομένη² τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐπυθόμην, ὦ Ἡράκλεις, ὅτι ἐν ἀπορίᾳ εἶ, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐὰν ἔλθῃ³ ἐμὲ καὶ ἐπίσπῃ⁴ μοι, ἔξω σε τὴν ἡδίστην καὶ ῥάστην ὁδὸν· πάντα δὲ τάγαθὰ ἔξεις ἀπονώτατα. Οὐδεὶς δὲ φόβος, μὴ γένηται ποτε ἀπορία⁵ τούτων παρέχω γὰρ τοῖς συνοῦσιν ἐμοὶ τὴν ἐξουσίαν εὐρίσκεσθαι τὰ ἀγαθὰ πανταχόθεν καὶ διὰ κλοπῆς ».

Ἐν τούτῳ ἐπιφαίνεται μακρόθεν δευτέρα γυνή. Αὕτη ἀφικομένη πλησίον τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐγώ, ὦ Ἡράκλεις

ἤκω πρὸς σε οὐκ ἄπειρος οὔσα τῶν γονέων καὶ γιγνώσκουσα τὴν ἀγαθὴν φύσιν καὶ παιδεῖαν ἐκ παιδός. Ἐλπίζω δέ, εἰ τράποιο τὴν πρὸς ἐμέ ὁδόν, γενέσθαι ἄν σε ἀγαθὸν ἐργάτην τῶν σεμνῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἐπιλαθοῦ τῶν ἡδέων ταύτης λόγων καὶ ἐλοῦ ἐμέ, ἵνα ἀγαθὸς ἀνὴρ γένη ». Ἡρακλῆς δ' ἤρετο, πῶς ταύτας ὀνομάζουσι. Πυθόμενος δ' ὅτι ἡ μὲν πρώτη Κακία, ἡ δὲ δευτέρα Ἀρετὴ ὀνομάζονται, εἶλετο τὴν Ἀρετὴν καὶ ἀνὴρ ἔνδοξος ἐγένετο.

46. Ἀρπαγὴ Περσεφόνης.

Περσεφόνη θυγάτηρ Δήμητρος ἦν. Παιδευθεῖσα δὲ καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς λαμπρῶς καλλίστη καὶ σωφρονεστάτη τῶν παρθένων ἐγένετο. Ταύτην Πλούτων¹ γυναῖκα ἡβουλήθη λαβεῖν.

Πορευθεὶς οὖν πρὸς τὸν Δία, τὸν ἀδελφόν, εἶπεν αὐτῶ· « Ζεῦ, βούλομαι Περσεφόνην γυναῖκα ἀρπάσαι ». Ἔλεγε δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου οὐδέποτε ἀπαλλαγῆσοιτο². Ζεὺς δὲ πεισθεὶς ἐπιτρέπει τοῦτο τῷ Πλούτωνι.

Συλληγεῖσαι οὖν ποτε αἱ παρθένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπορεύθησαν ἀνθη συλλέξουσαι. Περσεφόνη δ' ἀπαλλαγεῖσα τῶν ἄλλων συννόθροισεν ἀνθη. Αἴφνης ἡ γῆ διασχισθεῖσα τὴν Περσεφόνην κατέπιε· πράγματι δ' ὅμως αὕτη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖσα εἰς Ἄδου³ ἤχθη.

Αἱ ἄλλαι παρθένοι διασωθεῖσαι οἴκαδε ἐνόμισαν ταύτην εἰς θάραθρον κατακρημνισθῆναι. Δημήτηρ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας περιάγουσα ἀνημμέναις λαμπάσι τὴν θυγατέρα οὐχ ἠύρισκεν.

Ἐπεὶ δ' ἐμηνύθη αὐτῇ ὑπὸ ἐρμηνέων ὅτι Περσεφόνη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖη, προσῆλθε τῷ Διὶ κλαίουσα καὶ εἶπεν αὐτῶ· « Ζεῦ πάτερ, πῶς ἂν ἡσθεῖην καὶ τερφθεῖην ἐν τῷ

βίω, εἰ τὸ λοιπὸν ἀναγκασθεῖν διαγείναι ἄνευ τῆς θυγατρὸς;
» Ζεὺς δὲ μεταπεμφάμενος Πλούτωνα λέγει αὐτῷ « ὦ
Πλούτων, ἡ Περσεφόνη τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ ἔτους μενέτω παρὰ
σοί, τὸ δ' ἕτερον παρὰ τῆ μητρὶ. Πορεύθητι οὖν, Περσεφόνη,
πρὸς τὴν μητέρα ».

Οὕτω Ζεὺς νομίσας τὸν τε Πλούτωνα ἠσθήσεσθαι καὶ
τὴν Δήμητρα ἀνακουφισθήσεσθαι τὰ κατὰ Περσεφόνην
ἔταξεν.

47. Μειράκιον Ἐρετρικόν

Μειράκιον¹ Ἐρετρικόν διέτριψε παρὰ Ζήνωνι² τῷ
φιλοσόφῳ, ἕως εἰς ἄνδρας ἀφίκετο. Ὑστερον δ' οὗτος εἰς
Ἐρέτριαν ἦλθεν. Ὁ δὲ πατήρ ἤρετο αὐτόν, εἰ μάθοι σοφόν
τι ἐν τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ³ παρ' ἐκείνῳ τῷ φιλοσόφῳ. Ὁ δ'
ἔφη δεῖξειν τοῦτο. Ὅτε γάρ ποτε ὁ πατήρ ὠργίσθη αὐτῷ καὶ
τέλος ἔπαισεν⁴ αὐτόν, δε ἡσυχίαν ἄγων⁵ εἶπεν « ὦ πάτερ,
τόδε μεμάθηκα τοιοῦτός σοι εἶναι, ὥστε σοι τηλικούτῳ⁶ ὄντι
μηδέποτε ἀγανακτεῖν· εἰ γὰρ τὰ αὐτὰ⁷ σοι καὶ ἐγὼ ἔπραττον,
κακὸς ἂν υἱὸς ἦν⁸ ». Ὁ δὲ πατήρ ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ τοῦ παιδὸς
τρόπῳ ἠσθη καὶ εἶπεν « Ἀληθῶς θαυμάζω ἐκείνον τὸν
φιλόσοφον, ὅτι τοιαῦτα μαθήματα περὶ τοὺς ονείας ἐδιδάξατό
σε· ταῦτα γάρ ἐστι ὁ κάλλιστος κόσμος⁹ τῶν νέων.

48. Δερκυλίδας¹ καὶ Μειδιάς².

Μειδιάς φονεύσας τὴν μητέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς
Μανίαν κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ τῶν
Γεργιδίων ἀκροπόλει μετὰ τῆς ἑαυτοῦ φρουρᾶς διέμενεν.
Ὅτε οὖν Δερκυλίδας τὴν Αἰολίδα καὶ Γέργιδα κατέλαβεν,
ἐβούλετο κολάσαι³ Μειδίαν ἐπὶ τῷ τῆς Μανίας θανάτῳ.

Πρὸς τοῦτο ἔταξε⁴ μὲν τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας περὶ τὰ τείχη, αὐτὸς δὲ σὺν τῷ Μειδίᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα τῇ Ἀθηνᾶ ἔδυσσε. Μειδίας δὲ προαισθόμενος κακὰ τοῖς ἑαυτοῦ λέγει τῷ Δερκυλίδᾳ· « Ἐγώ, ὦ Δερκυλίδα, ἀπέρχομαι οἴκαδε παρασκευάσων ξενία σοι καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ». Δερκυλίδας μέντοι λέγει· « Οὐ μὰ Δία· αἰσχρὸν γὰρ ξενίζεσθαι⁵ ἔμὲ καὶ τοὺς ἑμοὺς στρατιώτας ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν ὑμετέρων· ἡμεῖς γὰρ ἐθύσαμεν τῇ θεᾷ· μένε παρ' ἡμῖν. Ἔως δ' ἂν τὸ δεῖπνον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων παρασκευάζεταιται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια διασκέομεθα⁶ ». Ἐπεὶ δ' ἑκαδέζοντο, λέγει Δερκυλίδας· « Οἱ ἡμέτεροι, ὦ Μειδία, καταλείπουσι τὴ σφετέραν οὐσίαν τοῖς ἑαυτῶν υἱοῖς· ὑμεῖς δὲ καὶ οἱ ὑμέτεροι τί πράττετε; Σὲ ὁ πατήρ ἄρχοντα τοῦ σοῦ οἴκου κατέλιπε καὶ τῶν σῶν οἰκιῶν καὶ νομῶν⁷. » « Μάλιστα », εἶπεν ὁ Μειδίας. Καταλέγοντος⁸ δὲ Μειδίου τὰ κτήματα ἀπέγραφον⁹ οἱ περὶ Δερκυλίδαν. Ἐπεὶ δ' ἀπεγέγραπτο πάντα, λέγει ὁ Δερκυλίδας· « Μανία δὲ τίνος ἦν; » Οἱ δὲ παρόντες εἶπον « Φαρναβάζου ». « Οὐκοῦν », εἶπεν ὁ Δερκυλίδας, « καὶ τὰ ἐκείνης ἡμέτερα ἂν εἴη, ἐπεὶ νικηταί ἐσμεν ». Οὕτω Δερκυλίδας τὸν τῆς Μανίας θάνατον ἔχων αἰτίαν τὴν ἀρχὴν τὸν Μειδίαν ἀφείλετο καὶ κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο.

49. Λόγος Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος στρατεύων ἐπὶ Λυδίας τοὺς στρατιώτας ὧδε ἐθάρρυνεν¹· « Ἄνδρες φίλοι, γινώσκετε δήπου² ὅτι ὑμᾶς καὶ ἀγαπῶ καὶ τιμῶ, ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτέ με. Ἐκ παίδων ἠγάπων καὶ ἐτίμων ὑμᾶς ἐώρων γὰρ ὅτι ἐγκρατεῖς³ εἴητε εἰς τὸ πεινῆν καὶ διψῆν· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶν, οὐδ' ἤσθιεν, εἰ μὴ πεινών. Πρὸς δὲ λογίζομαι ὅτι ἐτολμᾶτε πάντα κίνδυνον ὑπομένειν καὶ πάντα

τρόπον ηύρισκεσθε, ὥστε ἐργάται ἀγαθῶν ἔργων γενέσθαι. Ὅμοίως δὲ καὶ νῦν ὀρῶ ὅτι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἐστέ· τοὺς γὰρ πόνους τοῦ ζῆν ὑπομένετε, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις οὐκ ἀποδειλιάτε, οὐδέποτε δ' ὁ ὕπνος νικᾷ ὑμᾶς. Ἐὰν οὖν καὶ νῦν μὴ ἀποδειλιῶμεν, βεβαίαν τὴν νίκην ἔξομεν. Ὅρμῶμεν οὖν προθύμως ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω νικῶμεν ἢ αὐτούς. Ἐγὼ δ' ἂν ὑμᾶς ὀρῶ τολμῶντας, ἀγαθὸς ἡγεμὼν ἔσομαι καὶ ἀμείψω ὑμᾶς. Τολμᾶτε οὖν καὶ νικᾶτε τοὺς πολεμίους· οὕτω τιμῶτε ἢ τὴν πατρίδα ».

Ταῦτ' εἰπὼν ἔδυσε τοῖς θεοῖς καὶ εὐθύς ἐπὶ τὴν Λυδίαν ἦγε τὴν στρατιάν.

50. Τυρταῖος.

Λακεδαιμόνιοι ἠττώμενοι¹ ἐν τῷ πρὸς Μεσσηνίους πολέμῳ πολὺ ἠνιῶντο². Ἐπεὶ οὖν τὰ πάντα μηχανώμενοι οὐδὲν ἤνυον, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων βοήθειαν. Οἱ δὲ τὸν μέγα παρ' αὐτοῖς τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον ποιητὴν Τυρταῖον ἔπεμψαν.

Ὁ δ' εἰς Λακεδαιμόνα ἐλθὼν ἐπειράτο³ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπάγειν λέγων αὐτοῖς « Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ ἐν τῷ πολέμῳ ἀνιάσθε καὶ δειλιάτε· οὐδενὸς τῆ ἀρετῆ ἠττᾶσθε· αἰσχρὸν τὸ ἠττᾶσθαι καὶ πρὸ τῶν πολεμίων φεύγειν. Οὐκ ἀνιάσθε ἐπὶ τοῖς καταλελειμμένοις οἴκοι γέρουσι, γυναῖξι καὶ παισίν· κινδυνεύουσιν οὗτοι ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι⁴. Χρῆσθε παραδείγμασι τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Οὗτοι τὸ πᾶν ἐν τῷ πολέμῳ ἐμηχανῶντο, ὥστε μηδέποτε ἠττᾶσθαι. Ὅρμώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς πολεμίους πιστεύοντες τῇ νίκῃ καὶ πειρώμεθα τούτους νικᾶν. Οὕτω μόνον ἀγαπώμεθα ἢ καὶ τιμώμεθα ὑπὸ τῶν πολιτῶν ». Τούτοις τοῖς λόγοις ἔπειθε τοὺς στρατιώτας

προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον ὄρμᾶν.

51. Φάλαρις καὶ Στησίχορος.

Φάλαρις¹ Σικελιώτης σκοπῶν ἐπιχειρεῖν² τυραννίδι ἐθεράπευε τὸν δῆμον καὶ αὐτῷ παρήνει³ ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς⁴ λέγων· «Ἄνδρες πολῖται, οἱ μὲν δυνατοὶ τῶν πάντων κρατοῦσι καὶ συνεχῶς πλεονεκτοῦσι καὶ τὸν δῆμον ἀδικοῦσιν ὑμεῖς δ' οὐδὲν σκοπεῖτε, ὅπως⁵ τῶν ἀδικιῶν ἀπαλλαγῆσεσθε, καρτερεῖτε δὲ ταύτας ὡς δοῦλοι. Ἐὰν ὑπουργῆτε αὐτοῖς καὶ διατέλῃτε⁶ καρτεροῦντες τὰς τούτων ἀδικίας, κινδυνεύσετε δοῦλοι γενέσθαι ».

Διὰ ταῦτα τὸ πλῆθος ἐφίλει αὐτὸν καὶ αὐτῷ αἰτοῦντι φυλακὴν προθύμως παρεῖχε.

Στησίχορος δ' ὁ ποιητῆς ὑποτοπῶν⁷ ἐπιχειρεῖν τὸν Φάλαριν τυραννίδι ἔλεξεν εἰς τὸ πλῆθος· « Ἴππος τις κατεῖχε μόνος λειμῶνα καὶ ἐνέμετο αὐτόν, ἔλαφος δὲ τις διέφθειρε τὴν νομὴν. Ὁ δ' ἵππος ποθῶν τὴν ἀδικοῦσαν κολάσαι προσέρχεται ἀνθρώπῳ κυνηγῷ καὶ τοῦτον ἠρώτα, πῶς ἂν κρατοῖη τῆς ἐλάφου. Ὁ δ' ἔλεξεν· « Ἐὰν βούλη κρατεῖν τῆς ἐλάφου, χαλινὸν λαβὲ καὶ δέξαι ἐμὲ ἀναβάτην ». Καὶ ἐγένετο οὕτω. Καὶ ἡ μὲν ἔλαφος τοξευθεῖσα ἀπέθανεν, ὁ δ' ἵππος δοῦλος τοῦ ἀναβάτου ἐγεγόνει. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰ βοηθοῖτε, ὅπως ἀπαλλαγείητε τῶν δυνατῶν, κακῶς μὲν ἂν ποιοῖτε⁸ αὐτούς, κινδυνεύοιτε δ' ἂν ὅμως ὑπὸ χεῖρονι κυρίῳ γενέσθαι. Μὴ οὖν προσέχετε τῷ τῶν δυνατῶν κινδύνῳ, ἀλλὰ καρτερεῖτε τοῦτον, ἵνα μὴ εἰς μείζονα κίνδυνον περιπέσητε ». Ἄλλ' οὐδὲν ἔπειθε τοὺς Σικελιώτας. Καὶ μετ' οὐ πολὺ Φάλαρις τύραννος ἐν Σικελίᾳ ἐγένετο.

52. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν περὶ γεωργίας.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἠγεῖτο¹ τὴν γεωργίαν ἐν τοῖς καλλίστοις ἐπιμελήμασιν² εἶναι. Διὸ τοῖς ἐπιμελουμένοις αὐτῆς καὶ παρεχομένοις τὴν χώραν πυκνῶς συνοικουμένην παρεῖχε πάντα, ὧν ἐδέοντο³. Πρῶτον μὲν, διότι οὗτοι μάλιστα ἂν εὐσεβείην τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς· ἐκ γὰρ τῶν γιγνομένων καρπῶν κοσμοῦνται καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα καὶ ναοί. Δεύτερον δέ, διότι ἡ γῆ γεωργομένη ἀμείβει τοὺς γεωργοὺς ἀνδρίζουσα καὶ γυμνάζουσα αὐτούς. Τοὺς δὲ μὴ προθυμομένους τῶν γεωργῶν ἐτιμωρεῖτο⁴ καὶ τὴν χώραν αὐτοὺς ἀφηρεῖτο⁵, ἵνα τοῖς ἐργαζομένοις διανεμοί ταύτην καὶ οὕτω μὴ στεροῖτο ἡ πατρὶς καρπῶν. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς· « Ἐὰν ἡ χώρα μὴ γεωργῆται, οὐ μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρὶς ἀδικεῖται· ἡ γὰρ ἀργία τὸ ἀπόλεμον παρασκευάζει. Ὅταν δὲ στερώμεθα καρπῶν καὶ ἀπόλεμοι ὦμεν, τότε κακῶς μὲν πάσχει ἡ χώρα, κινδυνεύομεν δὲ πάντες ὑπὸ τοῖς πολεμίους γενέσθαι· εἰ γὰρ οἱ πολέμιοι ὄρωεν ἡμᾶς ἀπολέμους, οὐκ ἂν εὐλαβοῖντο⁶ τὸν κίνδυνον καὶ προθυμοῖντο ἀν καταστρέψασθαι⁷ ἡμᾶς. Ἐπιμελεῖσθε οὖν τῆς γεωργίας, ἵνα καὶ ὑμεῖς εὖ πράττητε καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργῆτε ».

53. Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ.

Ἀγησίλαος ἡξίου παρὰ τῶν στρατιωτῶν μὴ δηρῶν¹ μηδ' ἐρημοῦν τὴν Ἀσίαν· ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι, ἐὰν ταύτην δηῶσιν καὶ ἐρημῶσιν, οὐχ ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Παρῆγει δὲ πᾶσι βοηθεῖν τοῖς ἀρούσι² τὴν χώραν, ἵνα οὕτω τὴν πρὸς τὴν γεωργίαν ἀγάπην δηλώσιν. Εἰ δὲ τινες ὀρώη ἀδίκους πρὸς τοὺς γεωργοῦντας, τούτους ἰσχυρῶς ἐζημίῳ³. « Δεῖ »⁴, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, « μὴ δουλοῦν, ἀλλ' ἔργω ἐλευθεροῦν τοὺς Ἕλληνας· οὕτω γὰρ ἂν βεβαιοῖμεν τὴν πρὸς ἡμᾶς πίστιν ».

τῶν Ἑλλήνων ».

Ἐπεμελείτο, δέ, ὅπως καὶ τὰ καταλελειμμένα παιδία συσκηνοῖεν, τοὺς δὲ γέροντας αἰχμαλώτους τιμῆς ἡξίου, ὥστε οἱ μανθάνοντες τοῦτο εὐμενεῖς αὐτῷ ἦσαν. Οὕτω κατώρθου ἄρχειν ἐν Ἀσίᾳ δι' ἀγάπης μᾶλλον ἢ διὰ φόβου.

54. Λόγοι Ξενοφῶντος.

Τοῖς Ἑλλησι Ξενοφῶν ἀνακοινοῦται¹ τάδε. «Ἄνδρες, ὅτε οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ ἕζων, οἱ βάρβαροι ἐδυμοῦντο² μὲν ἡμῖν, ὅτι ἐκαρπούμεθα τὴν ἐκείνων χώραν, οὐδεὶς δ' ἐτόλμα ἐναντιοῦσθαι ἡμῖν· ἡξίου γὰρ ἡμεροῦν ἡμᾶς, ἵνα ἡ χώρα αὐτῶν μὴ θηροῖτο. Παντὶ δὲ τρόπῳ ἐδήλουν τοῦτο. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ ἀπέθανον δόλῳ, ἀξιοῦσι ταπεινοῦν καὶ χειροῦσθαι³ ἡμᾶς. Διὸ κυσὶν ὁμοιοῦμενοι ἐπακολουθοῦσιν ἡμῖν δηλοῦντες ὅτι καιρὸν ἀναμένουσιν, ἵνα ἡμῖν ἐπιπέσωσιν. Ἡμεῖς δ' αἰσθανόμενοι ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα καὶ ἄγομεν διὰ πολεμίας καρπούμενοι τῶν ἐκ τῆς χώρας. Ἴνα δὲ ἀσφαλέστατα πορευόμεθα, ἐλευθερώμεθα τῶν σκευοφόρων πρῶτον καὶ πλαίσιον⁴ τῶν ὀπλιτῶν ποιούμεθα· εἶτα δέ, εἰ γεφυροῖμεν τὸν πρὸ ἡμῶν ποταμὸν φοίνιξιν, περαιοίμεθα ἂν ῥαδίως εἰς τὴν ἔναντι χώραν, ἢ ἐπιτηδεῖων πληροῦται. Ἐνταῦθα, ἐὰν χειρώμεθα τοὺς οἰκοῦντας καὶ δηῶμεν τοὺς ἀγρούς, ἕξομεν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Κληρῶμεν⁵ οὖν τοὺς νῦν στρατηγούς καὶ τούτοις ἐπώμεθα. Ὑμεῖς δ' οἱ στρατιῶται ἔργῳ θεβαιούτε καὶ δηλοῦτε τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐπείθειαν. Ἐὰν δὲ ἴς ἀπειθῆ, ζημιούσθω αὐστηρῶς ».

Ταῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεκύρουν τοὺς λόγους, καὶ ἐποίουν οὕτω.

55. Πλάτων.

Πλάτων¹ ὁ σοφὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπαντήσας ἀνθρώποις ἀγνώσι² συνεσχίγησε μετ' αὐτῶν ἀγνώως καὶ αὐτὸς ὢν αὐτοῖς. Ἐρωτηθεὶς δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦτο μόνον ἐδήλωσεν ὅτι Πλάτων καλεῖται.

Ἄπαντα δὲ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ χρόνον οὕτως ἐχειρώσατο αὐτοὺς τῇ συνουσίᾳ³, ὥστε φίλους τούτους ἐκτήσατο καὶ μέγα ὑπ' αὐτῶν ἠγαπήθη.

Ἐπεὶ δ' ἔμελλον οἴκαδε ἀναχωρήσειν, εἶπον αὐτῶν « Σὺ, ὦ Πλάτων, εὐεργέτηκας ἡμᾶς τῇ σῆ συνουσίᾳ διὰ ταῦτα χάριν σοι ἔχομεν. Ἡμεῖς δὲ ὡς εὐεργετημένοι μάλιστα τετιμῆκαμέν σε καὶ ἠγαπήκαμεν. Ἐὰν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἔλθῃς, ἔργω δηλώσομεν τὴν πρὸς σε ἀγάπην ».

Πλάτων δ' εἶπεν « Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ὑμᾶς ἠγάπησα πολλῆς γὰρ τιμῆς ἠξιώθη ὑφ' ὑμῶν. Διό, ἐὰν Ἀθήναζε ἔλθῃτε, περὶ πολλοῦ ὑμᾶς ποιήσομαι⁴ καὶ ἐν παντὶ ὑμῖν βοηθήσω ».

Μετ' οὐ πολὺ οὗτοι εἰς Ἀθήνας ἦλθον καὶ ὁ Πλάτων μάλα φιλοφρόνως αὐτοὺς ὑπεδέξατο. Οἱ δ' εἶπον · « Σὺ μὲν περὶ πλείστου ἡμᾶς ἐποιήσω καὶ γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ σοῦ εὐεργετήθημεν καὶ ἐνταῦθα ἐν πολλοῖς ἐβοήθησας. Νῦν δ' ἤγησαι⁵ ἡμῖν εἰς Ἀκαδημεῖαν⁶ του ὁμωνύμου, ἵνα καὶ αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν » Ὁ δὲ μειδιῶν εἶπεν · « Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος ».

Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐξεπλάγησαν μὲν καὶ ἐλυπήθησαν, ὅτι τοιοῦτον ἄνδρα ἠγνόησαν, ἐζήλωσαν δὲ τοῦ ἀνδρὸς τὴν ἀπλότητα τῷ γὰρ τρόπῳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐδεδηλώκει αὐτοῖς ὅτι καὶ ἄνευ τῶν λόγων οἷός τ' ἐστὶ χειροῦσθαι τοὺς συνόντας.

56. Ἐλαφος καὶ ἀλιεύς.

Ἐλαφος ὑπὸ κυνηγῶν ἐδιώκετο. Φεύγουσα οὖν ἔθει' σπουδῇ διὰ τοῦ πεδίου καὶ τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἀφίκετο, ἔνθα ποταμὸς ἔρρει. Ἐν αὐτῷ δ' ἐπὶ νεῶς ἄνθρωπος ἔπλει, ὅς ταῖς χερσὶν ἔνευε πρὸς αὐτήν. Ὡς τοῦτον ἡ ἔλαφος ἐθεάσατο, ἐδεῖτο αὐτοῦ κατακρύψαι αὐτήν παντὶ τρόπῳ. Ὁ δὲ τοῖς λόγοις πείθει αὐτήν εἰσελθεῖν εἰς σπήλαιον, ἕως ἂν ἴδωσι, τί οἱ κυνηγοὶ δράσουσιν.

Οἱ μὲν μάτην πειραθέντες² ἐν τῷ πεδίῳ θηρᾶσαι τὴν ἔλαφον καὶ τῷ πόνῳ ταλαιπωρηθέντες παρεγένοντο εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἠρώτησαν, εἰ ἔλαφον τεθέαται παρελθοῦσαν ἐκεῖθεν.

Ὁ δὲ αἰδουμένος³ τὴν προτέραν πρὸς τὴν ἔλαφον ὁμολογίαν τῇ μὲν φωνῇ ἠρνεῖτο αὐτὴν θεάσασθαι, τῇ δὲ χειρὶ ἔνευεν, ὅπου ἐκέκρυπτο. Οἱ δὲ κυνηγοὶ πιστεύσαντες τοῖς λόγοις τούτου καὶ μάτην πειραθέντες ἀνευρεῖν εἴασαν⁴ τὸ θήραμα καὶ ἀπῆλθον.

Ὁ δὲ παρεκάλεσε τότε τὴν ἔλαφον γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ σπηλαίου· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἦν αὐτῇ.

Ἡ ἔλαφος ἐξελθοῦσα ἀπροσφωνητὶ ἀπηλλάττετο. Ὁ δ' ἠτιάσατο τότε αὐτὴν λέγων· «⁵ ὦ ἔλαφος, ἐγὼ μὲν ἤρκεσά⁵ σοι, ὥστε σωθῆναι, σὺ δὲ νῦν φεύγεις οὐδὲ φωνῆς ἀξιούσάμε; » Ἡ δ' ὑπολαβοῦσα⁶ - εἶδε γάρ, ἃ τῇ χειρὶ ἔνευε τοῖς κυνηγοῖς καὶ ἠκροάσατο, ἃ ἔλεγεν αὐτοῖς - εἶπεν· «⁷ ὦ φίλε, ἀλλ' ἐγὼ ἠχαρίστησα ἂν⁷ σοι καὶ ἐπήνεσα τὴν προθυμίαν, εἰ μὴ μόνον τῷ λόγῳ ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐβοήθησάς μοι ».

57. Πολιτεία Πεισιστράτου.

Πεισίστρατος¹, ὅτε ἐγκρατῆς² τῆς ἀρχῆς ἐγένετο, μετεπέμψατο εἰς Ἀθήνας τοὺς ἀγρότας καὶ ἐν ἀγορᾷ τάδε πρὸς τοὺτους ἔλεξεν· « Ἄνδρες πολῖται, καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν³ ἐρχόμενοι ἀλλήλοις μάχεσθε καὶ οὐδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖτε. Διαλύσαντες τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔχθρας διαλλάξασθε⁴ ἀλλήλοις καὶ παύσασθε ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας. Ἐκαστος παρεχέτω ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς δίκαιον τοῖς ἄλλοις. Μηδέποτε δ' ἄεργοι μένετε· οἱ γὰρ ἄεργοι ἐχθροὶ ἑαυτοῖς εἰσι καὶ δούλους τῶν παθῶν ἑαυτοὺς ποιοῦσιν, Ἐγὼ δὲ φιλῶν ὑμᾶς ὡς ἑμαυτὸν ἐπιμελήσομαι ὑμῶν βέλτιον ἢ ὑμεῖς ὑμῶν αὐτῶν. Κηδόμενος γὰρ ὑμῶν κήδομαι ἑμαυτοῦ. Οὕτω δὲ φίλον ὑμῖν καὶ τῇ πατρίδι ποιήσω ἑμαυτόν, ὥστε οὐδὲν ὑμᾶς ἐπιλείψει εἰ δ' ἀπορήσετε⁵ σπερμάτων, εὐθύς ταῦτα ἔξετε παρ' ἐμοῦ ».

Οἱ ἀγρόται ἀκούσαντες ταῦτα ἤσθησαν καὶ εἶπον· « Ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κηδόμεθα ἡμῶν αὐτῶν, πεισόμεθά σοι. Ἐὰν σὺ φιλῆς ἡμᾶς καὶ δίκαιον σαυτὸν παρέχης, χάριν σοι ἔξομεν⁶. Οὕτω πράττων σαυτῷ ὑπουργεῖς· εὐχόμεθα δὲ τῷ θεῷ συμπράξαι⁷ σοι ».

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀγρόται ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον⁸, Πεισίστρατος δὲ δῖψκησε τὰς Ἀθήνας σωφρόνως καὶ συμφερόντως⁹ ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς πολίταις.

58. Σωκράτης πρὸς Λαμπροκλέα.

Σωκράτης αἰσθόμενός ποτε Λαμπροκλέα¹ χαλεπαίνοντα² πρὸς τοὺς γονέας εἶπεν αὐτῷ· « Γιγνώσκεις ἄρα γε, ὦ παῖ, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἔνιοι ἀχάριστοι καλοῦνται; τί δὲ ποιοῦντες οὗτοι τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχουσιν; » « Ὅτι πολλὰ

ἄλλα εὖ παθόντες³ », ἔφη, « οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι⁴ τοῖς εὐεργετήσασιν ». « Ἄλλὰ σκεψώμεθα », ἔφη Σωκράτης, « τίνας ἄλλους ἂν ὑπὸ τίνων εὐροιμεν εὐεργετημένους ἢ παιδάς ὑπὸ γονέων; ποῖα δὲ καὶ πόσα ἐστὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν τοῖς υἱοῖς παρεχόμενα ἀγαθὰ; πηλίκους⁵ δὲ πόρους πονοῦσι χάριν αὐτῶν; ὑπὸ ποίας δὲ τινος ἀνάγκης ταῦτα πάντα πράττουσι; πότερον⁶, ὡς εὖ παθόντες ποτὲ ὑπὸ τῶν υἱῶν ἢ ὡς μέλλοντες χάριν παρ' αὐτῶν ἀπολήψασθαι; τίσιν οὖν ἄλλοις ἢ τοῖς υἱοῖς προσήκει σέβασθαι τοὺς γονέας; Ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, λογίζομαι ὅτι ἀμφοτέροι μὲν οἱ γονεῖς πονοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐκάπτρος⁷ δέ, ἐὰν ἅττα ἐλλείπη τοὺς υἱούς, ἐπιμελεῖται, ὅπως ὡς⁸ πλεῖστα ἀγαθὰ αὐτοῖς παρασκευάσει· καὶ ὁ μὲν πατήρ τῶν ἔξω τοῦ οἴκου ἐπιμελεῖται, ἡ δὲ μήτηρ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ διοικεῖ· οὐδέτερος δὲ χαλεπαίνει ἐπὶ τοῖς τοιούτοις πόνοις· ἢ οὐκ ἀληθῆ ταῦτά ἐστι; Λαμπροκλῆς δ' ἔφη· « Καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πολλαπλασίονα ποιοῦσιν οἱ γονεῖς· οὐδενὸς δ' ἀπέχουσι, ἵνα ἕκαστος τῶν υἱῶν πλεῖστα τὰ ἀγαθὰ ἔχη· γινώσκω δ' ἔτι ὅτι οἱ γονεῖς καὶ τὴν ζωὴν θύουσιν ὑπὲρ τῶν τέκνων. ». Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· « Ἐὰν οὖν, ὦ παῖ, σωφρονῆς, μηδὲν παύου τιμῶν τοὺς γονέας, ἵνα μὴ ἀχάριστος γένη. Εἰ γὰρ ὑπολάβοιέν⁹ σε ἀχάριστον περὶ τοὺς γονέας εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειέ σε ἀγαθὸν πολίτην ἔσσεσθαι ».

59. Φαλῖνος¹ καὶ Κλέαρχος².

³ Ἦν περὶ πλήθουςαν³ ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως πρέσβεις, ὧν εἷς Φαλῖνος Ἕλληνας, ὅς ἐτύγχανε⁴ παρὰ Τισσαφέρνους τιμώμενος. Οὗτος παρεκελεύετο⁵ τοῖς Ἕλλησι παραδοῦναι⁶ τὰ ὄπλα βασιλεῖ. Πρὸς τοῦτον Κλέαρχος ἀποκρίνεται· « ⁷Ω Φαλῖνε, ἐγὼ ἄσμενος⁷ ἐώρακά σε· σύ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι, οὐς σύ ὄραξ. Συμβούλευσον

οὖν ὑμῖν ὅ,τι σοι δοκεῖ ἄριστον εἶναι καὶ ὁ τιμὴν σοι οἴσει ἐν τῷ μέλλοντι· γινώσκεις γὰρ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι, ἅ ἂν ἡμῖν συμβουλεύσῃς. Ἡμεῖς, ὡς γινώσκεις, τὸν ἀγῶνα τοῦτον οὐκ ἀνελόμεθα⁸ διὰ φιλονεικίαν, ἀλλὰ διότι ἐβουλόμεθα⁹ χαρίζεσθαι¹⁰ Κύρω, ἀνδ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ εὖ ἐπάδομεν. Νῦν δ' ἐπεὶ Κύρος τέθνηκεν, ἐν τοιούτοις πράγμασιν¹¹ ἐσμεν, ἐν οἷσι οὐδεπώποτε¹² γέγονε τῶν Ἑλλήνων τις ἠναγκάσμεθα γὰρ ἀγωνίζεσθαι τηλικούτον¹³ ἀγῶνα, ἠλίκος οὐδεπώποτε γέγονε τοῖς Ἑλλησιν, ἐξ οὗ μεμνήμεθα¹⁴. Κινδυνεύομεν δὲ παθεῖν, οἷα¹⁵ οὐδέποτε μέχρι σήμερον ἐπάδομεν. Χάριν οὖν ἔξομεν, ὥτινι συμβουλεύσει ἡμῖν τὰ ἄριστα ». Φαλῖνος δ' ἀκούσας εἶπεν « Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἃ συμφέρει. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ¹⁶ σωθῆναι ὑμᾶς ἐνὶ ᾧτινι δήποτε τρόπῳ, πειρᾶσθε σώζεσθαι, εἰ δὲ μὴ, φίλοι τῷ βασιλεῖ γίγνεσθε. Ἡγοῦμαι¹⁷ μέντοι ἄκοντος βασιλέως οὐχ οἷόν τ' εἶναι¹⁸ ὑμᾶς σωθῆναι ». Κλέαρχος δ' ἀποκρίνεται· « Ὅπότερον¹⁹ μὲν ποιήσομεν, βουλευσόμεθα· νῦν δ' ἀπάγγελτε τῷ βασιλεῖ ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐπιβουλευόμεθα ». Ὅ,τι δὲ ποιήσοι, οὐκ ἐδήλωσε.

60. Ἡ Ἀττικὴ.

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πάντοθεν¹ μὲν ὑπὸ θαλάττης περιβάλλεται, ἀπὸ βορρᾶ δὲ μετὰ τῆς Βοιωτίας συνεχέται². Ἄει μὲν τῆς Ἀττικῆς γῆς τὸ κλίμα εὐκραές ἐστι, μάλιστα δ' ὅποτε βορρᾶς πνεῖ. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς γεωργοὶ εἰσι καὶ τὴν γῆν γεωργοῦσιν, Οἰκοῦσι δ' ἐν κώμαις καλαῖς καὶ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια ἐχούσαις, χρῶνται³ δὲ κόσμῳ τῶν οἰκιῶν ταῖς ἀλωπεκαῖς⁴. Ἔχει δ' ἡ Ἀττικὴ καὶ δένδρα ἄφθονα, μάλιστα δ' ἐλαίας, ἀμυγδαλᾶς καὶ συκᾶς, αἱ ἀφθόνους καρποὺς παρέχουσι. Καὶ πάλαι δ' ἡ γῆ τῆς

Ἀττικῆς πλείστας προσόδους παρείχε· σπειρομένη γὰρ, ἔφερε καρπούς, ὄρουσσομένη δὲ λίθον. Ἡὺδοκίμου δ' ἐν τῇ γῆ καὶ ἐλαῖαι καὶ ἀμυγδαλαὶ καὶ συκαῖ. Ἐκ δὲ τοῦ λίθου κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλλιστοι δὲ βωμοί, εὐπρεπέστατα δ' ἀγάλματα τοῖς θεοῖς ἐγίγνοντο. Ἴερὸν δὲ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾶ ἴδρυτο⁶, ὃ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὃ καλούμενος

Παρθενών. Ὁμοίως δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἰκόνες⁷ ἐγίγνοντο, Ἑρμαῖ καλούμεναι· τὸν γὰρ Ἑρμῆν πολὺ ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι. Ἴδρουν δὲ τοὺς Ἑρμαῖς πολλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς γῆς καὶ ποικίλας συμβουλάς ἐν αὐτοῖς ἀνέγραφον. Καὶ στοὰ δὲ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀθήναις ἦν.

61. Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους οἰκείους τοῦ Δαρείου

Ὅτε Ἀλέξανδρος¹ τὴν Δαρείου σκηνὴν εἶλε², πάμπολλα λάφυρα ἔλαβεν· ἦσαν γὰρ ἐν αὐτῇ θώρακες³, οἱ μὲν λινοῖ, οἱ δὲ σιδήροι, πολλῶ χαλκῶ κόσμῳ κεκοσμημένοι, καὶ κράνη⁴ χαλκᾶ καὶ χιτῶνες⁵ φοινικοῖ. Πολλοῖς δὲ ξίφεσι χαλκοῖς ἐπέτυχεν⁶, ἃ χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἤλοις⁷ ἐκεκόσμητο. Ἔτι δὲ κνημῖδες λιναῖ καὶ χαλκαῖ εὐρέδθησαν, καλὰ δὲ τόξα καὶ βέλη ἐνῆσαν, ἃ ἐξ ὀστέων ἐπεποίητο. Ἦν δ' ἡ σκηνὴ πλήρης καὶ σκευῶν χαλκῶν ἢ κεραμῶν⁸, ἐν οἷς νομίσματα χρυσᾶ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ ὁ βασιλεὺς ἐφύλαττεν. Ἐν δὲ τοῖς χρυσοῖς κανοῖς⁹ πολλὰ ψέλια¹⁰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐνῆσαν, οἷς πᾶσιν

ἐχρῶντο αἱ τῶν Περσῶν γυναῖκες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ αἱ Δαρείου γυναῖκες σὺν τε τοῖς χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς κόσμοις, οὓς ἔφερον. Πρὸς ταύτας Ἀλέξανδρος λέγει· « Ἦσυχεῖτε καὶ μηδὲν φοβεῖσθε· ἐγὼ τε γὰρ αὐτὸς καὶ ἅπαντες οἱ Μακεδόνες εὖνοι¹ ὑμῖν ἔσονται· λέξατε οὖν ἐμοί, τί βούλεσθε καὶ τί ἐν νῷ ἔχετε ». Αἱ δ' ἀπεκρίναντο· « Χάριν σοι ἔχομεν, ὅτι ἐνετύχομεν πᾶσιν ὑμῖν εὖνοις· ἐν γὰρ ταῖς ἀτυχίαις οὐδὲν κρείττον φίλου εὖνου. Δεόμεθα δ' ὑμῶν γενέσθαι εὖνους καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ». Ἐκ τούτου Ἀλέξανδρος προσέτατε τοῖς στρατιώταις προσέχειν τὸν νοῦν, ἵνα μὴ τι κακὸν τοῖς αἰχμαλώτοις γένηται.

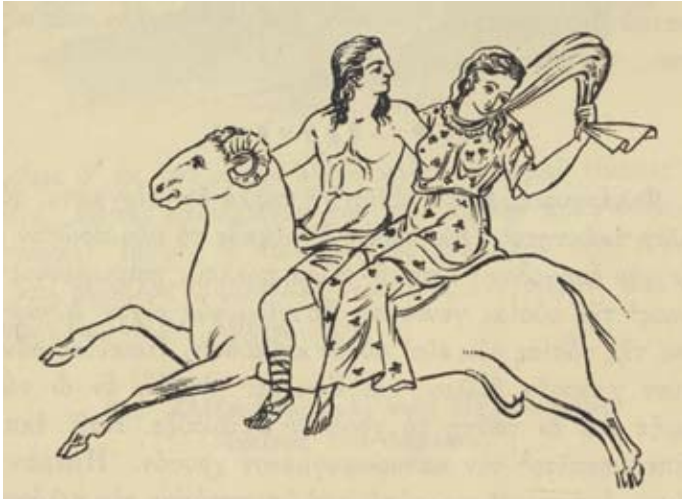
62. Φιλάργυρος.

Φιλάργυρος, ἐπεὶ ἐν ξένη γῆ πολλὰ ἔτη εἵργαστο, οὐσίαν πολλήν ἐκέκτητο¹. Ἐληλυθὼς δ' οἴκαδε τὸ μὲν πρῶτον ἐώρταζε τὴν ἐπάνοδον. Ἐπεὶ δ' ἐώρα πολλοὺς πειρωμένους κοινωνοὺς² τῆς οὐσίας γενέσθαι, ἡσυχίαν οὐκ εἶχεν· ὁ γὰρ κίνδυνος τῆς οὐσίας οὐκ εἶα³ αὐτὸν καθεύδειν. Ποιεῖται οὖν τὴν οὐσίαν χρυσοῦν βῶλον καὶ ὠνεῖται⁴ ἀγρόν, ἐν ᾧ τάφρον ἀνέωξε καὶ ἐν ταύτῃ τὸ χρυσίον κατώρυξε. Καθ' ἑκάστην δ' ἐπεσκοπεῖτο⁵ τὸν κατορωρυγμένον χρυσόν. Ἡμέραν τινὰ δ' ὁμως ἐπέσπετό⁶ τις αὐτῷ καὶ ὑποπτέυσας τὸν φιλάργυρον χρυσίον κατορωρυγένοι ἦλθε νυκτὸς καὶ ἀφείλετο τοῦτο. Τῇ δ' ὑστεραία ἐλθὼν ὁ φιλάργυρος καὶ ἰδὼν τὴν τάφρον ἀνεωγμένην καὶ ἀπολωλότα⁷ τὸν χρυσόν ὠδύρετο, ὅτι ἐξελλήλετο⁸ ἀνόητος ὢν. Ἰδὼν δέ τις αὐτὸν καὶ πυθόμενος τὴν αἰτίαν λέγει αὐτῷ, « Μὴ ἀθύμει⁹· ὁ χρυσός, ὃν ἐκ τῆς ξένης ἐνηνόηεις καὶ ἐν τῇ τάφρῳ κατορωρυγείς, οὐδενὸς ἀξιός ἐστι· τὸ γὰρ κατορωρυγμένον χρυσίον ἀπολωλός σοι ἦν· οὐδὲν τοίνυν ἀπολώλεκας. Λίθον λαβὼν κατόρυξον καὶ ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ ἐξείς ».

63. Φριξος και Ἑλλη.

Ἀδάμας δυναστεύων Βοιωτίας ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖδα μὲν Φριξόν, θυγατέρα δ' Ἑλλην. Διέφερον δὲ κάλλει τε καὶ ψυχῇ πάντων τῶν ἐν Βοιωτίᾳ παίδων.

Ἐπεὶ δὲ Νεφέλη ἐτελεύτησεν, Ἀδάμας λαμβάνει γυναῖκα Ἰνώ. Ἡ δὲ τοῖς παισὶν ἐπιβουλεύουσα παραγγέλλει ταῖς γυναῖξι τὸν πυρὸν¹ φρυγεῖν² αἱ δὲ τὸ παραγγελλόμενον κρύφα τῶν ἀνδρῶν πρᾶττουσιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ σίτος πεφρυγμένος

ἔσπειρετο, ἡ γῆ καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἔφερε. Πᾶσα ἡ χώρα διὰ τοῦτο ὑπὸ λιμοῦ ἐκινδύνευε φθειρεσθαι.

Ἀδάμας δ' οἰκτίρων τοὺς κατοίκους ἔπεμπεν εἰς Δελφοὺς καὶ ἀπαλλαγὴν τῆς ἀφορίας ἐπυνθάνετο. Ἰνώ δὲ τοῖς πεμφθεῖσιν ἐντέλλεται σημαίνειν τῷ Ἀδάμαντι, ὡς κεχρησμένον εἶη³ παύσεσθαι τὴν ἀκαρπῖαν, ἐὰν Φριξὸς σφαγῇ. Ἀκούων τοῦτο Ἀδάμας καὶ οὐ κρίνων δίκαιον ἔπεμπεν ἐκ δευτέρου εἰς μαντεῖον τοὺς πρέσβεις· ἐνόμιζε γὰρ

τὸν θεὸν σφάλλῃσθαι⁴. Καὶ τούτους δ' ὅμως Ἰνώ ἔπειθεν ἀγγέλλειν ὡς θεὸς τὰ αὐτὰ ἐντέλλοιτο.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε Φριξὸν θύσειν, Νεφέλη ἡ μήτηρ ἀρπάζει τοῦτον μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ προσφέρει αὐτοῖς χρυσόμαλλον κριόν, ἐφ' οὗ φερόμενοι δι' οὐρανοῦ ὑπερβαίνουσι θάλατταν. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν μεταξύ χερσονήσου καὶ Σιγείου ἐκτεινομένην θάλατταν, ὀλισθαίνει ἡ Ἑλλη εἰς τὸν Πόντον τὸν ἂπ' ἐκείνης Ἑλλησποντον καλούμενον.

Φριξὸς δ' εἰς Κόλχους⁵ καταφέρεται⁶ καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν κριὸν θύει, τὸ δὲ δέρμα τῷ βασιλεῖ Αἰήτη προσφέρει δῶρον. Ὁ δὲ τοῦτο ἐκτείνει περὶ δρυῶν ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Ἄρεως καὶ ἐνταῦθα ἐφρουρεῖτο τὸ δέρμα ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.

64. Μαρδόνιος πρὸς Ἀθηναίους.

Μαρδόνιος μέλλων ἐκ Θετταλίας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμψεν Ἀθηναίους πρέσβεις ἀγγελουῦντας τοῦτο.

Οὗτοι παραγενόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου εἶπον· « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ὑπισχνεῖται ὑμῖν ἀνοικοδομήσειν τὰ τεῖχη καὶ τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν καὶ κυρίους τῆς Ἑλλάδος ποιήσειν ὑμᾶς, εἰ μὴ ἀμυνεῖσθε¹ αὐτόν· εἰ δὲ μή, ἐμβαλεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ φθереῖ αὐτὴν πρῶτον. Τί ἀποκρινεῖσθε αὐτῷ; »

Τοῖς δ' Ἀθηναίοις μέλλουσιν ἀποκρινεῖσθαι οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι εἶπον· « Καὶ ἡμεῖς ἤκομεν, ὦ Ἀθηναῖοι, σηματοῦντες² τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα. Πρὸς θεῶν³, μὴ πείθεσθε τοῖς τούτων λόγοις· εἰ ἐμμενεῖτε⁴ τῇ Ἑλλήνων συμμαχίᾳ, ἀπὸ κοινοῦ ἀμυνόμεθα τοὺς πολεμίους, ὡς πέρυσι, καὶ ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ποιήσομεν. Ὁρᾶτε⁵, ὅπως ἀποκρινεῖσθε τῷ Μαρδόνιῳ, ὡς προσήκει τοῖς Ἑλλησιν »

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ μὲν λέγουσιν ὅτι, ἕως ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορεύηται, οὐδέποτε καταλείψουσι τοὺς Ἑλληνας, ἀλλ' ἀμυνοῦνται αὐτὸν πάσῃ δυνάμει, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐμμενοῦσι τῇ συμμαχίᾳ καὶ οὐδέποτε ἐπιτρέψουσι τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι.

65. Φαβρίκιος ὕπατος Ῥωμαίων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου ἄγων στρατὸν πολὺν καὶ ἀγείρας¹ τοὺς τῆς κάτω Ἰταλίας Ἑλληνας πόλεμον τοῖς Ῥωμαίοις ἐξέφευγε². Νικήσας δ' αὐτοὺς καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος ἀποκτείνας πρὸς τὴν Ρώμην ἦγε.

Διὸ οἱ Ῥωμαῖοι δυσχεράναντες³ πρὸς τὴν ἀτυχίαν Φαβρίκιον ὕπατον εἶλοντο, ἵνα τὸν πολέμιον ἀμύνηται καὶ ἐνετειλαντο αὐτῷ ἀπαλλάξαι τὴν Ἰταλίαν τοῦ κινδύνου. Παραλαβόντι δὲ Φαβρικίῳ τὴν ἀρχὴν οἱ φρουροὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἀνὴρ τις αὐτῷ ἐπιστολὴν κεκομικῶς εἶη. Ἐν ταύτῃ ὁ ἰατρὸς τοῦ Πύρρου ἔλεγεν ὅτι ἀποκτείνει ἂν αὐτόν, εἰ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαγγεῖλαιντο αὐτῷ χάριν λύσαντι τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδικίαν καὶ ἐντειλάμενος ἀποπέμψαι τὸν ἄνδρα ἔστειλε Πύρρῳ γράμματα⁴ σὺν τῇ πεμφθείσῃ ἐπιστολῇ.

Ἐλεγε δὲ τὰ γράμματα: « Γάιος Φαβρίκιος, ὕπατος Ῥωμαίων, Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν⁵. Χαλεπήνας τῇ ἐπιβουλῇ ἀνακοινῶ σοι ὅτι οὐκ εὐτυχεῖς φίλων. Τοῦτο δὲ πράττω, ἵνα μὴ τὸ σὸν πάθος διαβάλη ἡμᾶς καὶ δόξωμεν μολῦναι δόλω τὸν πόλεμον ».

66. Ἀγησίλαος καὶ Φαρνάβαζος.

Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν περιβλήθέντες τὸν χιτῶνα ἦλθον εἰς τὸ ὠμολογημένον χωρίον. Ἐνταῦθα Ἀγησίλαος

λέγει· « Ἐκταθῶμεν, ὦ φίλοι, χαμαὶ ἐν τῇ πόα¹ καὶ ἀναμείνωμεν Φαρνάβαζον, ἕως ἂν ὑπὸ τῶν κηρύκων ἀγγελθῆ² ». Οὕτω δὲ ἐκταθέντες ἐν τῇ πόα ἀνέμενον.

᾽Ως δὲ Φαρνάβαζος ἐφάνη σὺν τοῖς περὶ αὐτόν, ὑπεγερθέντες ἐκαδέζοντο. Ὁ δ' ἔχων στολὴν πολλοῦ ἀξίαν τὸ μὲν πρῶτον ἤσγύνθη ὄρων τὴν Ἄγρησιλάου φαυλότητα. Ἐπιμελούμενος δ' ὅπως οἱ Πέρσαι μὴ φανήσονται χείρους τῶν πολεμίων, λέγει αὐτοῖς. « Κατακλιθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνας, ἵνα μὴ χείρους αὐτῶν φανῶμεν³ ».

Ἐπεὶ δὲ κατεκλίθησαν, Φαρνάβαζος ἤρξατο. « ᾽Ω Ἄγρησίλαε, ἐγὼ ἐν τῷ πρὸς Τισσαφέρην πολέμῳ προθύμως ἐβοήθουν ὑμῖν καὶ φίλος ἐγενόμην. Νῦν δ' ὄρω ὅτι οἱ μὲν σπαρέντες ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀγροὶ κινδυνεύουσι φθαρῆναι, ἐγὼ δ' οὐδὲ δεῖπνον ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ ἔχω. Εἰ οὖν ταῦτα ἀπαγγελθήσεται βασιλεῖ, ἐκβληθήσομαι τῆς ἀρχῆς καὶ κινδυνεύσω εἰς τὴν ἐσχάτην τύχην περιελθεῖν ».

Πρὸς ταῦτα Ἄγρησίλαος ἀπεκρίνατο· « Ἡμεῖς, ὦ Φαρνάβαζε, τοὺς τῆς πατρίδος πολεμίους ἰδίους ἐχθροὺς ἠγούμεθα. Ἐὰν δ' ὅμως καὶ σὺ φανῆς οὐδὲν ἡμᾶς κακῶς ποιῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπισχνόμεθά σοι φείσεσθαι τῆς σῆς ἀρχῆς ». Ἐπὶ τούτοις ἐσπέισαντο ἀλλήλοις.

67. Χάρων¹, Μένιππος, Ἐρμῆς.

Χάρων. Ποδαποῖ² μὲν ἐστε, ὦ νεανίαι, καὶ πόθεν ἐνταῦθα ἀφίκεσθε;

Μένιππος. Οὗτος μὲν Ἐρμῆς θεός ἐστιν, ἐγὼ δ' ἄλλοδαπός³. Ἀμφότεροι δ' οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἀφικόμεθα ἢ ἐκεῖθεν, ὅποι οἱ ἄνθρωποι ἀποδνήσκοντες εἰς Ἄδου καταβαίνουσι.

Χάρων. Πηλίκος δ' εἶ;

Μένιππος. Τηλικοῦτος, ἠλίκον σὺ ὄρας.

Χάρων. Πότερος δ' ἀποδώσει μοι τὰ πορθημεῖα¹;
Μένιππος. Οὐδέτερος²· ἀμφότεροι γὰρ οὐκ ἔχομεν ὄβολον
καὶ παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος οὐκ ἂν λάθοις.
Χάρων. Ἔστι δέ τις ὄβολον οὐκ ἔχων;
Μένιππος. Εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος, οὐκ οἶδα. Ἐγὼ, δέ, ὅς
Μένιππός εἰμι, οὐκ ἔχω.
Χάρων. Ποῖ σε νῦν ἀγάγω ἄνευ ὄβολου;
Μένιππος. Ὅποι καὶ τοὺς ἄλλους νεκρούς· εἰ δὲ μή, ἀπαγέ
με ἐκεῖσε, ἔνθα καὶ πρὶν με ἐλθεῖν ἐνθάδε, οἷ ἔρεβός³ ἐστι
καὶ οὐδὲν ἄλλο.
Χάρων. Τοῦτο μέντοι, ὃ ζητεῖς, ὦ φίλε, ἀδύνατον.

68. Οἱ Γαλάται¹.

Οἱ Γαλάται ἦσαν τὸ μὲν σῶμα εὐμήκεις², τὴν δὲ
σάρκα κάθυγροι καὶ λευκοί, τὴν δὲ κόμην φύσει ξανθοί.
Καταπληκτικοί³ δὲ τὴν ὄψιν ἦσαν καὶ τραχεῖς τὴν φωνὴν
καὶ κατὰ τὰς ὁμιλίαις βραχυλόγοι⁴. Τὰ δὲ πολλὰ⁵ ὑπερέβαλλον
τὴν φύσιν ἐπ' αὐξήσει μὲν ἑαυτῶν, μειώσει⁶ δὲ τῶν ἄλλων.
ἦσαν δὲ τὴν διάνοιαν ὀξεῖς, πρὸς δὲ τὴν μάθησιν οὐκ
ἀφυεῖς⁷, ὥστε καὶ ποιηταὶ μελῶν παρ' αὐτοῖς ἐγένοντο, οὓς
βάρδους⁸ ὠνόμαζον. Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οὐδενὸς ἦσαν χείρους
τὸ φρόνημα· κατὰ γὰρ τὴν μάχην εἰώθεσαν προάγειν τῆς
παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι τοὺς ἀντιτεταγμένους εἰς
μονομαχίαν.

69. Πελίας καὶ Ἰάσων.

Πελίας βασιλεύων Ἰωλκοῦ¹ τὸν θεὸν ἤρετο, εἴ τι ἔχοι
αὐτῷ ἀγγεῖλαι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι
μονο σάνδαλος² αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγγόει

τὸν ἀπειλοῦντα αὐτῷ κίνδυνον, ὕστερον δ' ἐνόησε. Μέλλων γὰρ θύσειν τῷ θεῷ παρήγγειλε πᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλθειν.

Ἰάσων δὲ διαβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄναυρον ἀπέβαλεν ἐν τῷ ρεῖθρῳ τὸ ἕτερον σανδάλιον καὶ ἦλθε μονοσάνδαλος. Τοῦτον θεασάμενος Πελίας καὶ τὸν χρησμὸν συμβαλὼν ἠρώτα αὐτόν, τί ἂν ποιήσειεν, εἰ λόγιον³ αὐτῷ εἶη ὅτι τῶν πολιτῶν τις αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Ἐντειλαίμην ἂν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρας· οὐ γὰρ ἐλπίζω τὸ ἔργον τοῦτο περνεῖν· δεήσει γὰρ ἀποκτεῖναι τὸν ἄυπνον δράκοντα, ὃς οὐ κινδυνεύσει ἀποθανεῖν ».

Ταῦτα ἀκούσας Πελίας ἐνετείλατο αὐτῷ ἐπὶ τοὺς Κόλχους ἔλθειν ἀποκτενοῦντα τὸν δράκοντα καὶ ληψόμενον τὸ δέρας. Ἰάσων δὲ πεντηκόντορον⁴ ναῦν κατεσκεύασεν, ἣν Ἀργῶ ἐκάλεσε, καὶ τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤθροισεν, ἵνα ἐν τῇ Κολχίδι τοὺς πολεμίους ἀμύνηται.

70. Ἀργοναῦται καὶ Φινιεύς¹.

Ἐπεὶ ἡ ναῦς κατεσκεύαστο, Ἰάσων ἀγείρας τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος λέγει αὐτοῖς· « Ἄνδρες φίλοι, ὑπὸ Πελίου παρήγγελται μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας τὸ ἐκτεταμένον περὶ δρῦν ἐν Κολχίδι κομίσασθαι αὐτῷ. Ἐγὼ δ' αἰσχυνθεὶς τὰ παρηγγελμένα μὴ ποιῆσαι, παρήγγελκα κατασκευασθῆναι ταχεῖαν ναῦν. Αὕτη οὖν κατεσκεύασται καὶ ἐν τῷ λιμένι ἐστί. Καλῶ δ' οὖν ὑμᾶς βοηθοὺς, ἵνα μὴ τοῦ πλοῦ ἐσφαλμένοι καὶ ἐν τῇ ξένῃ διεφθαρμένοι ὦμεν². φασὶ γὰρ τοὺς εἰς Κόλχους πλέοντας κινδυνεύειν ὑπὸ τοῦ φρουροῦντος τὸ δέρας δράκοντος. Ἐὰν τὸ δέρας ἀρπάσωμεν, φανησόμεθα μέγα ἔργον περᾶναντες. Δεῖ δ' ὑμᾶς ἐν δυσὶν ἡμέραις ἀποκεκρίσθαι, εἰ πρόθυμοί ἐστε· συμπλεῖν ἐμοί ».

Οἱ δέ, πρὶν δύο ἡμέρας παρελθεῖν, ἀπεκρίναντο αὐτῷ προθύμως συμπλεύσεσθαι.

Ἐπεὶ οὖν ἱκανὰ ἐπιτήδεια εἰσεβέβλητο ἐν τῇ νηί, ἐξέπλευσαν καὶ εἰς Θράκην ἦκον.

Ἐνταῦθα Φινεύς ὄκει τυφλωθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰμαρμένα³ τοῖς ἀνθρώποις προύλεγεν. Ἐπεμψαν δ' αὐτῷ οἱ θεοὶ καὶ τὰς πτερωτὰς Ἄρπυϊας⁴, αἱ

τὴν τροφήν αὐτοῦ ἤρπαζον. Ἐπιφανέντες δ' οἱ Ἄργοναῦται ἀπήλλαξαν αὐτὸν τῶν Ἄρπυϊῶν, αἷς πεπρωμένον ἦν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Βορέου διαφθαρῆναι.

Εὐφρανθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ Φινεύς συνεβούλευσεν αὐτοῖς, πῶς ἂν τὸν πλοῦν ποιοῖντο, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν Συμπληγάδων⁵ πετρῶν διεφθαρμένοι εἶεν. Ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὗται, συγκρουόμεναι δ' ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας τὸν διὰ θαλάττης πόρον ἀπέκλειον.

Ἐνετέαλτο οὖν αὐτοῖς ὑπὸ Φινέως ἀφεῖναι⁶ πέλειαν⁷ διὰ τῶν πετρῶν καί, ἐὰν μὲν ἴδωσιν αὐτὴν σωθεῖσαν, διαπλεῖν, ἐὰν δὲ διεφθαρμένην, μὴ βιάζεσθαι τὸν πλοῦν.

Ἀναχθέντες οὖν ἐντεῦθεν καὶ εἰς πέτρας ἀφικόμενοι ἐπέτρεψαν τῇ πελείᾳ διελθεῖν. Ἡ δ' οὐκ ἔσφαλτο, περιεκόπη δὲ τὰ ἄκρα τῆς οὐράς. Τοῦτο οἰωνὸς ἀγαθὸς ἐκρίθη. Καὶ οἱ Ἄργοναῦται ἐπιτηρήσαντες τὰς πέτρας ἀναχωρούσας διῆλθον. Ἐκ δὲ τούτου αἱ πέτραι μεμενήκασιν ἀκίνητοι.

ΜΕΡΟΣ Β΄

71. Ίάσων και Μήδεια.

Μετά τὸν διὰ τῶν Συμπληγάδων πλοῦν οἱ Ἄργοναῦται ἀναπετανύασι¹ τὰ ἰστία καὶ διαπλεύσαντες τὸν πόντον εἰς Κολχικὴν γῆν ἀφικνοῦνται. Ἐν τῷ πλῶ ἔπερρώννυσαν² ἀλλήλους καὶ ὤμοσαν³ βοηθήσειν παντὶ τρόπῳ τῷ Ίάσωνι.

Καθορμισθεΐσης⁴ δὲ τῆς νεῶς ἤκεν Ίάσων πρὸς Αἰήτην καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· « Πελίας, ὁ τῆς φθίας βασιλεύς, ἐπέταξέ μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας αὐτῷ κομίσασθαι· ἐὰν τοῦτο μὴ φέρω αὐτῷ, ἀπολοῦμαι ».

Αἰήτης δὲ δείκνυσι τοὺς χαλκόδοντας ταύρους καὶ λέγει αὐτῷ· « Ζεύγνυ τούτους καί, ἐὰν καταζεύξης αὐτούς, παρέξω σοι τὸ δέρας ». Ἦσαν δ' οὗτοι ἄγριοι ταῦροι, οὓς χαλεπῶς ἂν τις ζευγνύοι, τὸ δ' ἐκ τοῦ στόματος ἐκπεμπόμενον πῦρ οὐδέποτε κατεσβέννυτο. Τούτους δὲ καταζεύξας ἔμελλε σπεῖρειν δράκοντος ὀδόντας, ἐξ ὧν δράκοντες ἀναδύσονται⁵ ἐπ' αὐτόν.

Ταῦτα ἀκούσας Ίάσων ἠπόρει, πῶς ἂν τοὺς ταύρους ζευγνύοι. Μήδεια δ' ἡ τοῦ Αἰήτου θυγάτηρ προσελθοῦσα ὑπέσχετο δεῖξιν αὐτῷ, πῶς ἂν οἱ ταῦροι ζευγνύοιντο, ἐὰν ὁμόσῃ αὐτὴν ἄξειν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύμπλουν ἀγάγηται· Ὅ δ' ὤμοσε ποιήσειν τοῦτο, ἐὰν τοὺς ταύρους καταζεύξῃ.

Ἐκ τούτου Μήδεια παρέσχε φάρμακον, δι' οὗ τὴν ἀσπίδα, τὸ δόρυ καὶ τὸ σῶμα ἐκέλευσε χρίσασθαι⁶· οὕτω δ' ἔμελλεν οὐθ' ὑπὸ πυρὸς οὐθ' ὑπὸ σιδήρου ἀδικήσεσθαι⁷.

Ἐκ τούτου Ἰάσων ἐπιρρώννυται καὶ χρισάμενος τῷ φαρμάκῳ παραγίγνεται εἰς τὸ ἄλσος καὶ ἐνταῦθα τοὺς ταύρους καταζεύγνυσιν. Οἱ δ' ἐζευγμένοι τὴν γῆν ἤρουν ἐκ τῶν σπειρομένων δ' ὀδόντων ἀνεδύοντο ἐπ' αὐτὸν δράκοντες καθωπλισμένοι, οὓς Ἰάσων ἀπέκτεινεν· ἔβαλλε γάρ, ὡς Μήδεια ἔλεξεν αὐτῷ, ἀφανῆς ἀποθεν⁸ λίθους ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ περὶ τούτων μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπέθνησκον ὑπὸ Ἰάσονος.

Ἐπεὶ δ' Αἰήτης οὐ παρεῖχε τὸ δέρας, εἰ καὶ οἱ ταῦροι κατεζευγμένοι ἦσαν, ἡ Μήδεια κατακοιμίσασα τὸν δράκοντα τὸ δέρας ἀφείλετο καὶ μετὰ τοῦ Ἰάσονος εἰς Ἀργὴν ἦκον, ἐφ' ἧς φερόμενοι εἰς Ἑλλάδα ἀφίκοντο.

72. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντας.

Ἐὰν σαυτὸν δοῦλον τῶν ἡδονῶν καταστήσης, μὴ ἔλπιζε ῥαδίως τῶν πολιτῶν ἄρξειν· οἱ γὰρ πολῖται καθιστᾶσιν αἰεὶ ἑαυτοῖς τὸν ἄρχοντα ὑπόδειγμα. Ὁμοίως καθίστη σαυτῷ συμβούλους ἄνδρας ἀγαθοὺς, οἳ ἐπιμελήσονται, ὅπως εὐτυχεστάτους τοὺς πολίτας καταστήσουσιν· οὕτω γὰρ ἂν καθισταίης ἀσφαλῆ τὴν ἀρχήν. Τοὺς πονηροὺς δὲ πολίτας μετᾶστησον¹ ἐκ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ἄλλου; καθιστάναι πονηροὺς, οἳ μισητὴν τὴν ἀρχήν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις καταστήσουσιν· οὗτοι γὰρ ὀρώντες τὴν πόλιν κακῶς πάσχουσιν μετastήσουσι² τὴν πολιτείαν³ καὶ σὲ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλοῦσι.

Τεκμήριον⁴ δὲ σοι ἔστω, ἃ τοὺς τριάκοντα οἱ πολῖται ἐποίησαν. Οὗτοι γὰρ καταλαβόντες τὴν ἀρχήν οὐ μόνον τὴν πολιτείαν μετέστησαν, ἀλλὰ καὶ χρηστοὺς πολίτας μετ' οὐ πολὺ διετέλουν μεθιστάντες ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ διίστασαν⁵ τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μὲν τιμαῖς ἐτίμων, τοὺς

δέ χρημάτων ἔνεκα ἐξίστασαν⁶ ἐκ τῆς πόλεως, οἱ πολῖται συνίστασαν⁷ ἀλλήλους ἐπ' αὐτούς καὶ τέλος ἐξέβαλον. Σημεῖον δέ σοι καὶ τοῖς καλῶς βασιλεύειν βουλομένοις ἔστω, ἂν τοὺς ἀρχομένους ὄρας εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

73. Κέκροψ.

Κέκροψ συμφυῆς¹ ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς καθίσταται. Τούτου βασιλείως καταστάντος, ἔδοξε τοῖς θεοῖς καθίστασθαι προστάτας τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἔμελλον ἰδίας ἕκαστος τιμὰς ἔχειν. Μεταστάντες² οὖν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἦκον ἐπὶ τὴν γῆν.

Ποσειδῶν μὲν οὖν πρῶτος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πλῆξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσσην τὴν ἀκρόπολιν ἀνέφηγεν³ ὕδωρ, ἐξ οὗ προστάτης ταύτης κατέστη. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀθηνᾶ ἐφύτευσεν ἐλαίαν, ἔνθα νῦν τὸ Ἑρέχθειον⁴ ἔστηκεν. Ἐκ δὲ τούτου ἕρις ὑπ' αὐτῶν ἐνίστατο, ὀπότερος τῆς Ἀττικῆς προστάτης κατασταίη.

Κριταὶ οὖν οἱ ἄλλοι θεοὶ καθίσταντο, ἀλλ' εὐθύς οὗτοι δίσταντο ἀλλήλοις· οἱ μὲν γὰρ Ποσειδῶνος ἔφασαν τὴν πόλιν εἶναι, οἱ δ' Ἀθηνᾶν ἐβούλοντο πολιουχὸν καταστήναι. Τέλος δὲ τῇ Ἀθηνᾶ κατεκρίθη ἡ Ἀττικὴ καὶ οὕτω ἡ ἐνεστῶσα φίλονεικία ἔληξεν.

74. Ἀταλάντη.

Ἀταλάντην γενομένην ὁ πατὴρ ἐκτίθησιν ἀρρένων γὰρ καὶ οὐ θυγατέρων ἔλεγε δεῖσθαι. Ὁ δὲ λαβὼν ταύτην ἐκθεῖναι οὐκ ἀπέκτεινεν, οὐδ' εἰς βάραιδρον ἐξῆκεν¹. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ Παρθένιον² ὄρος ἔδηκε ταύτην πλησίον πηγῆς, ἔνθα ἄντρον ἦν, ἐφ' οὗ δασὺς δρυμῶν ἐπέκειτο· ἐνταῦθα τὸ

βρέφος ἐνδείς ἔφυγε.

Μετ' οὐ πολὺ ἄρκτος ἦκεν, ἥ τοὺς μαστοὺς ὑπὸ γάλακτος βαρυνομένους εἴχε· κυνηγοὶ γὰρ τὰ ἑαυτῆς βρέφη ἀφῆρήκεσαν.

Αὕτη συνεῖσα³ τὸ ἐκτεθειμένον βρέφος προσέρχεται καὶ τοὺς μαστοὺς τῷ στόματι ἐντίθησι. Τὸ δ' εὐθύς ἐδήλασε καὶ ἅμα τὸ θηρίον ἀνεκουφίσθη. Ἐκ τούτου καθ' ἡμέραν, ὅποτε συνειή τοὺς μαστοὺς ἐμπιπλαμένους⁴ γάλακτος, προσῆγε πρὸς τὸ βρέφος.

Κυνηγοὶ δ' ἰδόντες τὴν ἄρκτον θαμὰ⁵ φοιτῶσα εἰς τὸ ἄντρον συντίθενται⁶ ταύτην παραφυλάξαι. Εἶδον οὖν αὐτὴν

οὐδέποτε προϊεμένην⁷ τὸ ἔργον καὶ κατασκεψάμενοι τὸ ἄντρον εὖρον τὸ βρέφος. Λαβόντες οὖν αὐτὸ ὄνομα ἔθεντο Ἄταλάντην.

Ἡ δὲ τρεφομένη ὀρεῖω τροφῇ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ζῶσα φόβον μὲν οὐδέποτε συνίει, οὐδέποτε δ' ἀνήκε⁸ θηρεύουσα ἐν τοῖς ὄρεσι. Ποθοῦσα δ' ἐρημίαν κατέλαβε τῶν Ἀρκαδικῶν ὀρέων τὸ ὑψηλότατον, ἔνθα ἦν αὐλών⁹ κατάρρυτος καὶ δρυῶς μεγάλη καὶ πεῦκαι καὶ βαθεῖα ἢ ἐκ τούτων σκιά. Στρωμνὴ δ' αὐτῇ ὑπετίθετο δοραὶ τῶν θηρευομένων καὶ οὐποτ' ἀνήκε κοέασι τούτων τρεφομένη. Στολὴν δ' ἀνεμένην¹⁰ ἐνεδύετο καὶ τοιαύτην, ὥστε μηδὲν διαφέρειν Ἀρτέμιδος. Οὐδενὶ δ' ἐφίει!¹¹ πελάσαι αὐτῇ. Εἰ δέ τις ἐφίειτο προσγενέσθαι αὐτῇ, αὕτη διειῖσα¹² τὸν δρυμὸ καὶ τὴν λόχμην τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι ἀπέκρυπτεν ἑαυτήν.

75. Ἡρακλῆς.

Ἡρακλῆς υἱὸς Διὸς καὶ Ἀλκμήνης ἦν. Ταύτην Ζεὺς Ἀμφιτρώωνι ἐκδίδωσι!¹ τούτῳ παραδοθεὶς καὶ Ἡρακλῆς βρέφος ἐτρέφετο. Ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ἀφ' οὗ Ἀμφιτρώωνι Ἡρακλῆς παρεδέδοτο, «Ἡρα οὐο δράκοντας ὑπερμεγέθεις ἔπεμψε τὸ βρέφος διαφθεροῦντας. Ὁ δ' ἀναστάς ἄγχων² ἑκατέραις ταῖς χερσὶ τούτους διέφθειρε καὶ νεκροὺς τῷ πατρὶ παρέδωκεν. Αὐξήθει δὲ πασαδίδοται διδασκάλοις, παρ' οἷς τὰ πολεμικὰ ἐξέμαθεν³. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἡμέραν ηὔξανετο μέγας, παρεδόθη παρ' Ἀμφιτρώωνος τοῖς βουκόλοις, ἵνα οὔτοι μεταδίδοιεν αὐτῷ τοῦ ἔργου.

Ἐνταῦθα Ἡρακλῆς διατρίβων τὸν Κιθαιρώνειον⁴ λέοντα ἀποκτενεῖ καὶ νεκρὸν τούτον τοῖς βουκόλοις παραδίδωσι. Στρατεύσας εἶτα ἐπὶ τοὺς Μινύας⁵ ἠγάγασε τούτους δασμὸν τοῖς Θηβαίοις διδόναι. Διὸ καὶ παρὰ Κρέοντος⁶ ἀριστεῖον

αὐτῷ ἢ πρεσβυτάτῃ θυγάτηρ ἐδόθη.

Εἶτα κατὰ ζῆλον Ἦρας μανείς⁷ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας τῇ πυρᾷ παραδοὺς ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ πυνθάνεται, ποῦ κατοικήσει. Ὁ δὲ θεὸς ἀνείλεν αὐτῷ παραδοῦναι ἑαυτὸν Εὐρυσθεῖ καὶ δώδεκα ἔτη ἐνδιδόναι, ὥστε ἐπιτελεῖν τὰ προσταττόμενα. Ἐὰν δὲ παρόλθῃ τὰ δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν τῷ Εὐρυσθεῖ παραδοθῇ, ἀθάνατον αὐτὸν ὁ θεὸς ἔλεγεν ἔσεσθαι.

76. Σωκράτης καὶ Χαιρεκράτης.

Χαιρεφῶντα καὶ Χαιρεκοάτη, ἀδελφῶ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ; νωρίμω¹, αἰσθόμενος Σωκράτη; διαφερομένω² εἶπε τῷ Χαιρεκράτει. « Ἄμφω τῷ ἀδελφῷ ὁμοιάζετον τοῖν χερσῖν καὶ ποδοῖν καὶ ὀφθαλμοῖν· θαυμαστὸν³ δ' ἂν εἶη, εἰ τῷ χεῖρε ἀντὶ τοῦ ἀλλήλοιν βοηθεῖν τραποίσθη ἐπὶ τὸ διακωλύειν ἀλλήλω, ἢ εἰ τῷ πόδε ἀντὶ τοῦ συνεργεῖν⁴ ἀλλήλοιν ἀΐελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιτον ἀλλήλω βαδίζειν. Τῷ μέντοι ἀδελφῷ καὶ τῷ ἀδελφᾷ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν, ἢ τῷ χεῖρε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμῷ καὶ ὅσα ἄλλα ἀδελφὰ ἔφυσεν⁵ ἀνθρώποις ὁ θεός· τῷ μὲν γὰρ χεῖρε οὐκ ἂν οἶόν τ' εἶη τὰ πλέον ὀργυῖᾳς ἀπέχοντα ἅμα ποιῆσαι, τῷ δὲ πόδε οὐδ' ἐλθοίτη ἂν πλέον ὀργυῖᾳς, τῷ δ' ὀφθαλμῷ οὐκ ἂν οἶόν τ' εἶη ἰδεῖν ἅμα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπίσθεν. Τῷ ἀδελφῷ μέντοι φίλω ὄντε πράτεττο ἅμα πλεῖστα ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλων ».

77. Ἄδης.

Ὁ πολὺς λεώς¹ ὑπελάμβανον Ἄδην τόπον πάνυ βαθύν ὑπὸ τῇ γῆ. Ἔστι δ' οὗτος ὁ τόπος σύμπλεως² σκότους καὶ

φόβου και περιρρέϊται ποταμοῖς μεγάλοις. Βασιλεύει δ' ἐνταῦθα ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς Πλούτων. Αὐτοῦ δὲ πρόκειται ἡ Ἀχερουσία λίμνη, ἣν ἔμπλεων ὑδάτων οὐκ ἔστιν παρελθεῖν ἄνευ πορθιμέως.

Ταύτην περαιούμενοι οἱ νεκροὶ εἰς λειμῶνα ἔμπλεων ἀσφοδέλων³ γίγνονται.

Πλούτων δὲ καὶ Περσεφόνη δυναστεύουσι δικαστὰς μὲν παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντες Μίνων καὶ Ραδάμανθυν, ὑπηρέτας δ' ἄλλους τε θεοὺς καὶ τὸν ἄγγελον Ἑρμῆν. Οὗτοι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις τῶν ἀνθρώπων ἴλεψ⁴ εἰσι καὶ εἰς τὸ Ἥλύσιον πεδίον⁵ τούτους πέμπουσιν - ἔστι δὲ τοῦτο ἔμπλεων ἡδονῶν - τοὺς δὲ πονηροὺς εἰς τὸν τῆς κολάσεως χώρον ἐκπέμπουσι.

Διὸ οἱ ἄνθρωποι ζῶντες πειρῶνται τοὺς θεοὺς ἴλεως σφίσις εἶναι καὶ ἐπὶ τούτῳ κατασκευάζουσι λαμπροὺς νεῶς⁶ καὶ ἐν τοῖς νεῶς ὁμοίως βωμούς. Πρὸ δὲ τῶ νεῶν ὁ λεῶς, εὐχεται ἴλεως τοὺς θεοὺς γενέσθαι αὐτῷ.

78. Ἡρακλῆς πλησίον τοῦ Εὐρυσθέως.

Πρῶτος ἀθλος.

Ἡρακλῆς ἀκούσας, ὅτι δεῖ ἐνδιδόναι Εὐρυσθεῖ, ἔγνω¹ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ρῆσιν ποιεῖν. Μετέβη οὖν πρὸς Εὐρυσθέα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσταττόμενα ἐποίησε.

Γνοὺς δ' Εὐρυσθεὺς τὴν Ἡρακλέους δύναμιν καὶ φοβηθεὶς μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἀλῶ, ἐπέταξεν αὐτῷ τοῦ Νεμέου² λέοντος τὴν δορὰν κομίζεῖν. ἤλπιζε γὰρ οὕτω ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μεταβάς εἰς Νεμέαν καὶ γνοὺς τὸν λέοντα ἄτρωτον φύντα ἐδίωκεν αὐτὸν ροπάλῳ. ὁ δὲ φεύγων κατέδυσ³ εἰς σπήλαιον. Ἡρακλῆς δέ, ἵνα μὴ ὁ λέων ἀποδραίῃ⁴, εὐθύς ἐκδύς εἰσήλθεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὴν χεῖρα περιθεὶς τῷ τραχήλῳ τοῦ

λέοντος ἔπνιξε αὐτό. Θέμενος δ' ἐπὶ τοὺς ὤμους εἰς Μυκήνας ἐκόμιζεν αὐτόν.

Εὐρυσθεὶς δὲ φοβήθεις πίδαον ἑαυτῷ κατεσκευάσεν, εἰς ὃν εἰσέδου. Τὸ λοιπὸν δ' ἀπειπεν⁵ αὐτῷ εἰς τὴν πόλιν μὴ, εἰσιέναι, δεικνύναι δὲ πρὸ τῶν πυλῶν τοὺς ἄθλους ἐκέλευσεν ἔπεμπε δ' ἐφεξῆς κήρυκα καὶ ἐπέταπτε τοὺς ἄθλους.

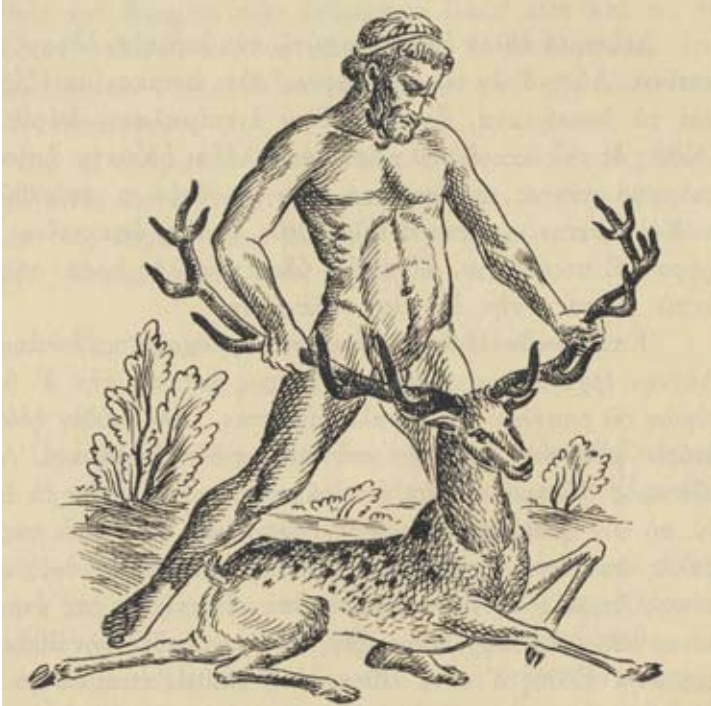
79. Δεύτερος ἄθλος.

Δεύτερον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν λερναίαν ὕδραν¹ ἀποκτεῖναι. Αὕτη δ' ἐν τῷ τῆς Λέρνης² ἔλει ἐκτραφέισα ἐξέβαινε καὶ τὰ βοσκήματα, ὧν τὸ πεδῖον ἀνεπίπλατο, διέφθειρεν. Οὐδεὶς δὲ τοῦ κακοῦ τὴν χώραν ἀπαλλάξει ἠδύνατο· ἠπίσταντο³ γὰρ πάντες κινδυνεύσειν, ἐὰν τοιοῦτόν τι πειραθῶσιν. « Ἐὰν ταύτην », εἶπεν ὁ Εὐρυσθεύς, « δύνη ἀποκτεῖναι, τὴν χώραν εὖ ποιήσεις » Εἶχε δ' ἡ ὕδρα κεφαλὰς ἐννεά, τὰς μὲν ὀκτὼ θνητάς, τὴν δὲ μίαν ἀθάνατον.

Ἐπιβὰς οὖν Ἡρακλῆς ἄρματος, ἠνιοχοῦντος Ἰόλαου, εἰς Λέρνην ἔρχεται καὶ τοὺς μὲν ἵππους ἴστησι, τὴν δ' ὕδραν εὐρῶν τῷ ροπάλῳ τὰς κεφαλὰς ἔκοπτεν. Ἄλλ' οὐδὲν ἠδύνατο ἀνύειν· μιᾶς γὰρ κεφαλῆς κοπτομένης δύο ἀνεφύοντο. Λέγει οὖν πρὸς Ἰόλαον. « Οὐκ ἠπιστάμην οὕτω χαλεπὸν τὸ ἔργον ὄν. σὺ οὖν ἐμπίμπρη⁴ τὴν ἐγγὺς ὕλην καί, ὅταν ἐγὼ τὰς κεφαλὰς ἀποκόπτω, σὺ πειρῶ ἐμπιμπράναι ταύτας τοῖς καιομένοις δαυλοῖς ». Τοῦτον τὸν τρόπον ἐμπρήσας τὰς ἀναφυομένας κεφαλὰς τάφρον ἀνέωξεν, ἐν ἧ κατώρυξε τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν. Εὐθύς δ' εἶτα λίθον αὐτῇ ἐπιθεὶς ἐμπίμπλησι τὴν τάφρον λίθων καὶ γῆς· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀποσχίσας ἐνέπλησε χολῆς τὰ ἄκρα τῶν οἰστῶν⁵.

80. Τρίτος, τέταρτος και πέμπτος ἄθλος.

Τρίτον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον ζῶσαν. Ταύτην ἔφασαν χρυσόκερων εἶναι καὶ ἰέναι ἐλευθέραν διὰ τοῦ ἄλσους, ἅτε ἱερὰν τῆς Ἀρτέμιδος οὔσαν. Διὸ Ἡρακλῆς βουλόμενος αὐτὴν μὴτε ἀνελεῖν μὴτε τρῶσαι διήκει ὄλον ἐνιαυτὸν τὸ ἄλσος διώκων τὴν ἔλαφον· ἐδεδοίκει γὰρ

μὴ, ἐὰν ταύτην ἀποκτείνῃ, τὴν θεὰν ἐχθρὰν αὐτῷ ποιήσῃ. Ἐπεὶ δ' ἡ ἔλαφος διωκομένη ἀπέκαμεν, ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Λάδωνα ποταμὸν ἔστη. Ἐνταῦθα ταύτην Ἡρακλῆς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καθημένην συ νέλαβεν. Ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ ταύτην θείει πρὸς Εὐρυσθέα τὸν βασιλέα εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε.

Τέταρτον ἄθλον τὸν Ἑρμάνθιον¹ κάπρον ἐπέταξε ζῶντα κομίζειν. Τοῦτο τὸ θηρίον πάντες ἤδεσαν μεγίστων κακῶν αἴτιον τῇ χώρᾳ γεγονός· ἐκ γὰρ τοῦ ὄρους ὀρμώμενος ἤδίκη τὴν γῆν. Οἱ δ' ἄνθρωποι ἐδέδισαν τοῦτον διώξαι. Ἡρακλῆς μέντοι διώξας αὐτὸν ἐκ τινος λόγχης μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρειμένον ἐμβροχίσας² εἴλε καὶ εἰς Μυκίνας ἐκόμισε.

Πέμπτον ἐπέταξεν ἄθλον τὴν κόπρον τῶν Αὐγείου βοσκημάτων καθῆραι· ἐκ ταύτης γὰρ κατακειμένης καὶ ὄζουσης πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐτέθνασαν. Ἦν δ' Αὐγείας Ἡλιδος βασιλεὺς πολλὰς ποιμένας βοσκημάτων ἔχων. Τοῦτῳ Ἡρακλῆς προσῆει καὶ ἔφη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν κόπρον ἐξοίσειν, εἰ δώσει αὐτῷ τὴν δεκάτην τῶν βοσκημάτων. Ὁ δ' εἰδὼς χαλεπὸν τὸ ἔργον καὶ ὅτι κινδυνεύσει τεθνάναι, πρὶν τὸ ἔργον περᾶναι, ὑπισχνεῖται. Ἡρακλῆς δὲ τὸν Ἀλφειὸν³ ποταμὸν καὶ Πηγεῖον⁴ σύνεγγυς βεβηκότας διὰ τῆς κόπρου παροχεύσας ταύτην ἐκάθηρεν.

81. Ἐκτος ἄθλος.

Ἐκτον ἄθλον ἔδοξεν Εὐρυσθεὶ ἐπιτάξαι αὐτῷ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας¹ ἐξελάσαι. Ταύτας νεμομένας τὴν περὶ τὴν Στύμφαλον τῆς Ἀρκαδίας χώραν οὐκ εἶχον οἱ οἰκοῦντες ἐκδιώξαι. Ὅποτε γὰρ βούλοιντο ταύτας διώξαι, αὐταὶ εἰς τὴν λίμνην Στυμφαλίδα εἰσέβαινον καὶ ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτοντο. Ἦν δ' ἡ Στυμφαλὶς πολλῇ συνηρεφῆς² ὕλῃ. Ἐπὶ ταύτας Εὐρυσθεὺς ἐκάλεσε Ἡρακλέα νομίζων οὐ οἶόν τε εἶναι τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελέσαι.

Ἡρακλῆς οὖν μεταβάς ἐκείσε ἐπειρᾶτο διαφόροις ὄπλοις ἐκβάλλειν αὐτάς. Αἱ δὲ διωκόμεναι εἰσέβησαν εἰς τὴν ὕλην καὶ ἐκρύπτοντο. Ἄμμηχανοῦντι δ' αὐτῷ καὶ οὐκ ἔχοντι ὅτι

ποιῆσαι, Ἀθηνᾶ δωρεῖται κρόταλα χαλκᾶ παρ' Ἡφαίστου λαβοῦσα· αὕτη γὰρ ἠβουλήθη βοηθῆσαι Ἡρακλεῖ, Ταῦτα κρούων οὗτος ἐπὶ τοῦ συνεχομένου τῇ λίμνῃ ὄρους ἐφόβει τὰς ὄρνιθας. Αἱ δὲ ἀκούουσαι καὶ οὐχ ὑπομένουσαι τὸν δοῦπον βουλόμεναι σωθῆναι ἀνίπταντο. Τότε δὲ ταύτας ἐτόξευε καὶ οὕτω πάσας διέφθειρε.

82. Ἑβδομος καὶ ὄγδοος ἄθλος.

Ἑβδομον ἄθλον ἐπέταξε τὸν Κρήτα ταῦρον ελεῖν καὶ εἰς Μυκῆνας ἀγαγεῖν. Τοῦτον Εὐρυσθεὺς ἐπυρδάνετο ἄγριον ὄντα καὶ ἐν ἄντρῳ κεκλειμένον, ὥστε χαλεπὸν

εἶναι ληφθῆναι. ζῶντα ὑπ' ἀνδρός. Τοῦτο μαθὼν πέμπει Ἡρακλέα ἠγούμενος οὐκ ἂν περιγενέσθαι! τούτου. Ἡρακλῆς δὲ παραγενόμενος εἰς Κρήτην εὕρισκει Μίνωα καὶ ἠξίου τὸν ταῦρον λαμβάνειν. Ὁ δ' οὐκ εἰδὼς Ἡρακλέα εἶπεν αὐτῷ

διαγωνισαμένῳ τιτρώσκειν καὶ λαμβάνειν τὸν ταῦρον. Ἡρακλῆς δὲ τρώσας τοῦτον καὶ δήσας ἔδειξεν Εὐρυσθεῖ τὸ δὲ λοιπὸν εἶασεν αὐτὸν ἄνετον². Ὁ δὲ ταῦρος ἀποδράς ἐκείθεν καὶ διαβάς τὸν Ἴσθμὸν εἰς Μαραθῶνα τῆς Ἀττικῆς ἀφικνεῖται καὶ ἐνταῦθα, ἕως ἐγήρασε, τοὺς βλασταίνοντας ἀγροὺς διελυμαίνετο³.

Ὅγδοον ἄθλον ἐπέταξε τὰς Διομήδους τοῦ Θρακὸς ἵππους εἰς Μυκῆνας κομίζειν. Αἱ δ' ἵπποι αὐταὶ ἔδακνον καὶ κατήσθιον ἀνθρώπους. Ἐβασίλευε δὲ Διομήδης Βισκόνων, ἔθνους μαχιμωτάτου. Πλεύσας οὖν μετὰ τῶν ἐκουσίως συνεπομένων, οἷς πολλὰ ἀγαθὰ ὑπέσχετο, ἀφίκετο εἰς Θράκην. Ἐνταῦθα δ' ἐπιτυχῶν τοῖς ἐπὶ ταῖς φάτναις τῶν ἵππων φρουροῦσι τούτους ἐβιάσατο καὶ ἤγαγε τὰς ἵππους ἐπὶ θάλατταν. Τῶν δὲ Βισκόνων σὺν ὅπλοις ἐπιβοηθούντων τὰς ἵππους μὲν παρέδωκεν Ἀβδήρῳ, ὃς ὑπ' αὐτῶν ἐπισπασθεὶς⁴ ἀπέθανεν, αὐτὸς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Διομήδη καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπιδραμόντας καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ραδίως τοὺς ἀποκαμόντας ἠνάγκαζε φεύγειν. Τεμῶν⁵ δὲ καὶ τὴν Διομήδους χώραν καὶ λαβὼν τὰς ἵππους ἀπήγαγε ταύτας εἰς Μυκῆνας. Μεθέντος δ' αὐτὰς Εὐρυσθεῶς, εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος Ὀλυμπον ἐλθοῦσαι πρὸς τῶν θηρίων ἀπώλοντο.

83. Ἐνατος καὶ δέκατος ἄθλος.

Ἐνατον ἄθλον Ἡρακλεῖ ἐνετειλατο κομίζειν τὸν ζωστῆρα¹ Ἴππολύτης. Ταύτην αἱ Ἀμαζόνες², αἱ περὶ Θερωδόντα ποταμὸν κατῴκουν, ἠροῦντο καὶ ἠύλαβουντο³. Εἶχε δ' Ἴππολύτη τὸν Ἄρεως ζωστῆρα σύμβολον⁴ τοῦ πρωτεύειν ἀπασῶν. Τοῦτο τὸ ἔργον Εὐρυσθεὺς χαλεπὸν φήθη εἶναι Ἡρακλεῖ· αἱ γὰρ Ἀμαζόνες μαχιμώταται ἦσαν καὶ οὐδεὶς ποτε διενοήθη διαγωνίσασθαι αὐταῖς.

Παραλαβὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐθελοντὰς συμμάχους ἐν μιᾷ νηὶ ἔπλει. Ἐπεὶ δ' εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν κατέπλευσε, παραγενομένης ὡς αὐτὸν Ἴππολύτης καὶ τίνος χάριν ἦκοι πυθομένης καὶ δώσειν τὸν ζωστῆρα ὑποσχομένης. Ἦρα μιᾷ τῶν Ἀμαζόνων εἰκασθεῖσα⁵ τὸ πλήθος ἐπεφοίτα λέγουσα « Τὴν βασιλίδα ἀρπάζουσιν οἱ προσελθόντες ξένοι ». Αἱ δὲ μεθ' ὄπλων ἐπὶ τὴν ναῦν κατέθεον σὺν ἵπποις. Ὡς δ' ἤσθετο αὐτὰς καθωπλισμένας Ἡρακλῆς, νομίσας ἐκ δόλου τοῦτο γενέσθαι τὴν μὲν Ἴππολύτην κτείνας τὸν ζωστῆρα ἀφαιρεῖται, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγωνισάμενος ἀποπλεῖ καὶ κομίσας τὸν ζωστῆρα εἰς Μυκῆνας ἔδωκεν Εὐρυσθεῖ.

Δέκατον δ' ἄθλον ἐπετάγη τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐξ Ἐρυθείας κομίζειν. Ἐρύθεια δ' ἦν Ὠκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος, ἣ νῦν Γάδειρα καλεῖται. Ταύτην Γηρυόνης ἐκαρπούτο τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα συνηγμένον μὲν εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον δ' εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν. Εἶχε δὲ φοινικᾶς βοῦς, ὧν ἐπεμελεῖτο μὲν βουκόλος Εὐρυτίων, φύλαξ δ' ἦν αὐτῶν Ὀρθρος, κύων δικέφαλος. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ τὰς βοῦς ταύτας περαιοῦται νηὶ εἰς Ἐρύθειαν καὶ ἐν τῷ ὄρει Ἄθαντι αὐλίζετα⁶ οὐδενὸς ἐναντιουμένου. Αἰσθόμενοι δ' ὅ τε κύων καὶ ὁ βουκόλος ἐπαυτὸν ὤρμων ἤρνούοντο γὰρ ἐπιτρέψαι αὐτῷ λαβεῖν τὰς βοῦς. Ἡρακλῆς δ' ἐπέρχεται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἀποκτείνει ἀμφοτέρους ροπάλῳ. Ἀποκτείνας δὲ πάντας τοὺς ἐπιδραμόντας αὐτῷ, οἱ Γηρυόνην μέγιστον ἠσπάζοντο, καὶ αὐτὸν δὲ τέλος Γηρυόνην καταβαλὼν τὰς βοῦς εἰς Μυκῆνας ἐκόμισεν. Εὐρυσθεὺς δ' ἤσθεις κατέδυσε αὐτὰς τῇ Ἦρα.

84. Ἐνδέκατος καὶ δωδέκατος ἄθλος.

Ἐνδέκατον ἄθλον ἐπέταξε παρ' Ἑσπερίδων¹ τὰ χρυσᾶ μῆλα κομίζειν· ταῦτα γὰρ χαλεπὸν κτηθῆναι παρ' ἀνδρός. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς πρῶτον εἰς Λιθύην ἀφίκετο, ἧς Ἄνταϊος ἐβασίλευε. Παρὰ τούτου Ἡρακλῆς δεκτὸς γενόμενος ἠναγκάζετο παλαίειν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἄνταϊος δεχόμενος τοὺς ξένους καὶ ἐν πάλη τούτους χειρούμενος ἀποκτενεῖν. Ἡρακλῆς μέντοι τοῦτον ἀράμενος² μετέωρον ἐχειρώσατο καὶ ἀπέκτεινεν.

Ἐκ τούτου εἰς Αἴγυπτον ἦλθεν, ἧς Βούσιρις, παῖς Ποσειδῶνος, ἐβασίλευεν. Οὗτος πρῶτον πολλὰ δωρούμενος τοῖς ξένοις ἤγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἀνταῦθα ἔδυεν αὐτούς. Οὕτω καὶ Ἡρακλῆς τὸ πρῶτον μὲν ἐβιάσθη, προσφερόμενος μέντοι εἰς τὸν βωμὸν τοὺς δεσμοὺς ἔρρηξε καὶ ἐκείνον ἀπέκτεινεν. Οὕτω, ἃ Βούσιρις διενόηθη ἐργάσασθαι, εἴργασται αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο πρὸς Ἄτλαντα³ ἦκε, παρ' οὗ διαδεξάμενος τὸν οὐρανόν, ἐκείνον ἐπὶ τὰ μῆλα ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ τὸν Ἄτλαντα ἐμιμήσατο. Ἄτλας δ' ὅμως δρεψάμενος τὰ μῆλα ἐβούλετο αὐτὸς κομίσαι· Εὐρυσθέα, Ἡρακλέα δ' ἐκέλευσεν ἔχειν τὸν οὐρανόν. Ἡρακλῆς δ' ἐκέλευσεν Ἄτλαντα δέξασθαι τὸν οὐρανόν, ἕως σπεῖραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ποιήσαιτο. Τοῦτο ἀκούσας Ἄτλας ἐπὶ γῆς καταθεῖς τὰ μῆλα τὸν οὐρανὸν διεδέξατο. Ἡρακλῆς δ' ἀνελόμενος⁴ τὰ μῆλα ἀπηλλάσσεται.

Δωδέκατον ἄθλον ἐπετάγη τὸν Κέρβερον ἐξ Ἄδου κομίζειν. Εἶχε οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλᾶς, τὴν δὲ οὐρὰν δράκοντος. Ἐλθὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ Ταΐναρον τῆς Λακωνικῆς, οὗ τῆς καταβάσεως τὸ στόμιόν ἐστι, εἰς Ἄδου κατήει. Ἐνταῦθα θωρακισθεὶς καὶ λεοντήν περιθέμενος συνέλαβε τὸ θηρίον, καίπερ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν οὐρὰν δράκοντος δακνόμενος τὰς χεῖρας, οὐδὲν λυμανθεὶς⁵ μεθ' ἡμέρας γὰρ τὸ τραῦμα ἰάθη.

Ἀγαγὼν δὲ τὸν Κέρβερον εἰς Μυκήνας καὶ δεῖξας τοῦτον
Εὐρυσθεῖ πάλιν εἰς Ἄδου ἐκόμισε.

85. Χώρα θήρας.

Τὰ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ θηρία παντοῖα ἦν, πλείστοι μὲν
ὄνοι ἄγριοι, πολλοὶ δὲ στρουθοὶ καὶ μεγάλοι. Ἐνῆσαν δὲ καὶ
ὠτίδες καλαὶ καὶ δορκάδες¹ ταχεῖαι. Ταῦτα τὰ θηρία οἱ τῆς
χώρας ταύτης κάτοικοι τοῖς ἵπποις ἐδήρευον. Συνεξῆσαν² δ'
ἅμα ἐπὶ θήραν ἄνδρες γέροντες καὶ νέοι. Καὶ οἱ μὲν γέροντες
μετὰ θηρευτικῶν κυνῶν ἀνίχνευον τὰ ἐν τῷ δάσει θηρία,
οἱ δὲ νέοι διστάμενοι³ ἀλλήλων ἐδίωκον τὰ πλησιάζοντα
θηρία. Χαλεπὸν μέντοι ἦν θηρεῦσαι τοὺς ὄνους· οὗτοι γὰρ
πολλοὶ θᾶπτον πάντων τῶν ἵππων ἔθειον. Ἔστιν ὅτε δ' ὅμως
ἐλάμβανόν τινας. Τὰ δὲ τῶν ἀλισκομένων κρέα παραπλήσια
ἦν τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ.

Στρουθὸν δ' οὐδεὶς ἔλαβεν. Οἱ δὲ διώξαντες ἵππεῖς ταχὺ
ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι καὶ
τῇ τῶν πτερυγῶν πτήσει. Τὰς δ' ὠτίδας ραδίως ἐλάμβανον·
βραχὺ γὰρ ἐπέτοντο καὶ ταχὺ ἀπηγόρευον⁴. Τὰ δ' ἥδιστα
αὐτῶν κρέα αἱ οἴκοι μένουσαι γυναῖκες παρεσκεύαζον.

86. Ὁ Στρατὸς τοῦ Ξέρξου.

Σύμπαντος τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος¹ ἐφάνη²
ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες³, ὧν ἐστρατήγουν ἕξ
ἡγεμόνες· πρῶτος δὲ πάντων Μαρδόνιος ἦν. Χωρὶς⁴ δὲ
τούτων ἄλλαι χίλιαι δεκάδες Περσῶν ἦσαν ἀπολελεγμένων⁵,
οἱ ἀθάνατοι ἐκαλοῦντο· εἰ γὰρ τις αὐτῶν ἐκλίποι θανάτῳ ἢ
νόσῳ, ἄλλος ἠρείτο⁶ καὶ οὐδέποτε πλείους ἢ ἐλάσσους μυρίων
ἐγίγνοντο. Ἀριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτῶ μυριάδες.

Τῶν δὲ τριή-ρων ἄριθμὸς ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διακόσιαι καὶ χίλια. Παρείχοντο δὲ Κύπριοι μὲν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, Φοίνικες δὲ διπλάσιαι τούτων, Αἰγύπτιοι δὲ δυοῖν δεούσας διακοσίας. Ὡσαύτως Κίλικες ἑκατόν, Πάμφυλοι τριάκοντα, Λύκιοι πενήκοντα, νησιῶται ἑπτακαίδεκα, Ἑλλησπόντιοι ἑκατόν. Ὀκτῶ δὲ στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος ναυτικοῦ ἦσαν. Οὗτος ὁ στόλος δευτεραίος ἐξ Ἐφέσου εἰς Ἑλλησποντον ἀφίκετο.

87. Φαέθων.

Ἦλιος ἐτέκνωσε Φαέθοντα, ὃς περὶ πᾶν μὲν ἐτόλμα, οὐδενὸς δ' ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἤττατο. Ὅτε Φαέθων νεανίας ἐγένετο, ὄρων τὸν πατέρα ἐπὶ τεθρίππου ὀχούμενον καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμώμενον ἰκέτευσε μίαν

ἡμέραν παραχωρῆσαι αὐτῷ τὸ ἄρμα· οὕτω γὰρ ἤλπιζεν εὐδοκιμήσειν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ δὲ πατὴρ πρῶτον μὲν ὤκνει παραχωρῆσαι τοῦτο τῷ υἱῷ, ὕστερον δ', ἐπεὶ οὗτος ἤτιζε², συνεχώρησεν αὐτῷ, καίπερ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς θανατᾶ³.

Ἐπεὶ οὖν Φαέθων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ τεθρίππου, ἤλαυνε μὲν αὐτὸς ἀνειμένως⁴, οἱ δ' ἵπποι γνόντες ὅτι οὐ δουλεύουσι Ἴλιῳ, ἐξηνέχθησαν⁵ τῆς ὁδοῦ. Καὶ τὸν μὲν πρῶτον πλανώμενοι κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπύρωσαν αὐτόν, εἶτα δὲ πελάσαντες τῇ γῇ ἐλυμήναντο αὐτὴν κατακαίοντες τοὺς ἀγρούς.

Διὸ Ζεὺς ὀργισθεὶς Φαέθοντα μὲν ἐκεραύνωσε, τὸν δ' Ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν ἀποκατέστησεν. Ὁ δὲ πατὴρ οἰμῶζων⁸ καὶ στεναχίζων ἐπὶ τῇ τοῦ υἱοῦ ἀπωλείᾳ ἔλεγεν· « Οἴμοι, ὅτι τοιοῦτου υἱοῦ ἀποστέρομαι ».

88. Συνελαΐδας ἀγορεύων ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Λακεδαιμονίων.

Παρελθὼν¹ Σιδεναλαΐδας, εἷς τῶν ἐφόρων ὧν ἔλεξε τάδε· « Τοὺς μὲν λόγους, ὧ Λακεδαίμονιοι, τῶν Ἀθηναίων τοὺς πλείονας τοῦ δέοντος οὐ γινώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ ἑαυτοὺς πλεόν ἢ κατ' ἀξίαν² οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οἱ ἡμέτεροι σύμμαχοι ἀδικώτεροι αὐτῶν ἐγένοντο. Καίτοι, εἰ πρὸς Μήδους μὲν τότε ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἡμᾶς δὲ νῦν χεῖρους ἢ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συμμάχους, μείζονος ζημίας ἄξιοί εἰσιν. Ἡμεῖς μὲν γὰρ μετὰ τῶν συμμάχων μάλιστα ἐτιμήσαμεν καὶ αἰτιωτάτους³ τῆς κατὰ τῶν Μήδων νίκης αὐτοὺς ἐλογισάμεθα ἐν τοῖς Ἑλλησιν. Οὗτοι δ' ἀνακουφισθέντες⁴ ἀδικώτατοι πρὸς τοὺς ἡμετέρους συμμάχους ἐγένοντο. Νῦν δ' ὅμως οὐ περιοψόμεθα τοὺς συμμάχους ἀδικουμένους· κρεῖττον γὰρ μετ' αὐτῶν συμπάσχειν ἢ ἐν ἀσφαλείᾳ διατελεῖν ἐστερημένους φίλων. Ἐὰν δὲ τούτοις νῦν μὴ πολεμήσωμεν, ἀναγκασθησόμεθα πολὺ θάπτον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπεξιέναι⁵ αὐτοῖς· τότε γὰρ μείζονος γενόμενοι ἐπαχθέστεροι ἔσονται, ὅτε καὶ χάλεπώτερον ἡμῖν ἀπαλλαγῆναι τῆς δουλείας ».

Ταῦτα λέξας ἐπεψήφισεν⁶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων.

89. Καταγωγὴ καὶ παιδικὴ ἡλικία Οἰδίποδος.

Ζεὺς, ὁ τῶν θεῶν βασιλεύς, ἔδωκε Κάδμῳ, κτίτορι τῶν Θηβῶν, γυναῖκα Ἀρμονίαν. Πάντες τότε οἱ θεοὶ καταλιπόντες τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ Καδμείᾳ εὐωχούμενοι ὑμνηταὶ τοῦ γάμου ἐγένοντο. Ἐν δὲ τῇ εὐωχίᾳ αὐληταὶ¹ καὶ ἀοιδοὶ παρῆσαν ἄδοντες, πολλοὶ δὲ θεράποντες καὶ κλητῆρες ὑπούργουν τοῖς εὐωχουμένοις.

Κάδμου γίγνονται Ἰνώ καὶ Σεμέλη, παῖς δὲ Πολύδωρος, ὅς γεννᾷ Λάβδακον. Μετὰ δὲ τοῦτον Λάιος ἡγεμῶν τῶν Θηβῶν καθίσταται.

Τούτῳ ὁ θεὸς Ἀπόλλων ἔχρησεν² ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἀποθανεῖσθαι. Διὸ Λάιος μνήμων τοῦ χρησμοῦ ὄν, διατρέψας τὰ σφύρα τοῦ γεννηθέντος περόναις τῷ νομῆι τὸ βρέφος δίδωσιν ἐκθεῖναι. Ὁ δὲ τὸ βρέφος οἰκτίρας καὶ σωτῆρ βουληθεὶς γενέσθαι παραδίδωσιν αὐτὸ τοῖς βοσκοῖς τοῦ Πολυβίου, βασιλέως τῆς Κορίνθου. Οἱ δὲ παραλαβόντες καὶ σωτῆρες αὐτοῦ γενόμενοι ἢ ἡνεγκον εἰς τὴν Πολύβου γυναῖκα. Ἡ δὲ τροφὸν παραλαβοῦσα ὑποβάλλεται³ τὸ βρέφος καὶ θεραπεύσασα τὰ σφύρα Οἰδίπου καλεῖ, τοῦτο θεμένη τὸ ὄνομα διὰ τὸ τοὺς πόδας ἀνοιδῆσαι⁴.

Τελειωθείς δ' ὁ παῖς καὶ διαφέρων τῶν ἡλικίων ἐν ρώμῃ καὶ διὰ φθόνον ὄνειδιζόμενος ὑπὸ τῶν συμπαικτόρων ὑπόβλητος⁵ ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τῶν ἰδίων γονέων πυνθάνεται. Ὁ δὲ θεὸς ἀνείλεν αὐτῷ πρὸς τοὺς γονέας μὴ πορεύεσθαι· τὸν γὰρ πατέρα μέλλει φονεύσειν καὶ τὴν μνητέρα γυναῖκα λήψεσθαι.

90. Βασιλεία Οιδίποδος και θάνατος αὐτοῦ.

Οιδίποδι ἀκούσαντι τὸν χρησμὸν φυγῆ ἦν ἐκ Κορίνθου, ἦν πατρίδα ἐνόμιζε«. Φερόμενος δὲ διὰ Φωκίδος ἐφ' ἄρματος κατὰ τὴν μαντείαν εἰς ξένην γῆν συντυγχάνει κατὰ τινα στροφὴν τῆς ὁδοῦ στενὴν ἐφ' ἄρματος ὀχουμένῳ Λαίῳ καὶ Πολυφόντῃ· κήρυξ δ' οὗτος ἦν Λαίου. Καὶ κελεύσαντος

τούτου ἐκχωρεῖν¹ τῆς ὁδοῦ καὶ κτείναντος τῶν ἵππων τὸν ἕτερον, ἀγανακτήσας Οιδίππους καὶ μετὰ φορᾶς² παίσας ἀμφοτέρους τῷ ῥοπάλῳ ἀπέκτεινε, Λάιον καὶ Πολυφόντην, καὶ εἰς Θήβας παραγένετο. Καὶ Λαίῳ μὲν ταφὴν παρεσκεύασεν ὁ βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων παρέλαβε.

Τούτου δε βασιλεύοντος, μεγάλη συμφορὰ τὰς Θήβας κατέσχευεν. Ἦρα γὰρ ἔπεμψε Σφίγγα, ἧ πρόσωπον μὲν γυναικίως, στῆθος δέ, βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας

ὄρνιθος ἔχουσα τρόμον τοῖς Θηβαίοις ἐνέβαλλεν· προύτεινε γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ Φίκειον ὄρος καθεζομένη τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ αἰνίγματος. « Τί ἐστίν, ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπου, δίπου, τρίπου γίγνεται; ». Εἰ δὲ μὴ εὖροιεν τὴν λύσιν, ὑπὸ μανίας ἢ Σφίγξ κατεχομένη κατεβίβρωσκεν³ ἕνα.

Πολλῶν δ' ἀπολλυμένων Κρέων ἐκζητῶν⁴ ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ κηρύττει τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Λαΐου γυναῖκα δώσειν τῷ λύσοντι τὸ αἰνίγμα.

Οἰδίπους δ' ἀκούσας ἀνδρωπὸν ἔφη εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς λεγόμενον. Οὗτος γὰρ γίγνεται βρέφος ὀχούμενος τοῖς τέτταρσι κώλοις, τελειούμενος δὲ δίπους ἐστί, γηράσκων δὲ καὶ τὴν τρίτην ἄσιν λαμβάνει, τὴν βακτηρίαν.

Ἡ μὲν οὖν Σφίγξ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἑαυτὴν ἔρριψεν, Οἰδίπους δὲ τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα Ἰοκάστην ἔγημεν, ἐξ ἧς ἐτέκνωσεν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκη, Ἀντιγόνην καὶ Ἴσμήνην.

Ἵστερον δὲ τῶν λανθανόντων φανέντων⁵, ἡ μὲν Ἰοκάστη πνιγμὸν ἑαυτῇ παρεσκεύασεν, Οἰδίπους δ' ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν. Οὕτω τυφλὸς ὑπ' Ἀντιγόνης φερόμενος εἰς Κολωνὸν Ἀττικῆς ἦλθεν, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ τελευτῆ τοῦ βίου αὐτῷ ἐγένετο

91. Πύρρος¹ καὶ κύων.

Πύρρος, ὁ βασιλεὺς, ὀδευὼν ἐνέτυχεν νεκρῷ ἀνδρὶ γεωργῷ. Παρ' αὐτῷ δ' ἦν ἄροτρον², δρέπανον, σκαπάνη, κοπίς καὶ τομεύς. Ἐπὶ δὲ τοῦ παρακειμένου θάφρου κύων ἐκάθητο φρουρῶν τὸν νεκρὸν. Ὁ δὲ βασιλεὺς αἰσθόμενος κακούργημα γενόμενον τὸν μὲν νεκρὸν ἐκέλευσε θάψαι ἐν τάφρῳ, τὸν δὲ κύνα μεθ' ἑαυτοῦ παρέλαβεν.

Ὅλιγαις δ' ἡμέραις ὕστερον ἐν τῇ παλαίστρᾳ τοῦ θεάτρου

διηγωνίζοντο. Πύρρος δ' ἐπὶ βάθρου ἐκάθητο θεώμενος τὸν ἀγῶνα καὶ παρ' αὐτῷ ὁ κύων ἠσυχίαν ἤγεν. Ἰδὼν δ' ἐν τῇ παλαιστρᾷ τὸν φονέα τοῦ δεσπότητος ἐπέδραμεν³ ἐπ' αὐτὸν μετὰ φωνῆς καὶ τοῦ ζωστήρος ἐπελάβετο⁴. Ὁ δὲ τῇ ζύστρᾳ καὶ τῷ βάκτρῳ ἔπαιεν αὐτόν, ἀλλ' οὐδ' οὕτω ὁ κύων ἀπηλλάττετο. Πύρρος, δ' αἰσθόμενος τὸ πρᾶγμα καὶ τεκμήριον τοῦτο νομίσας ἤγαγε τὸν φονέα στρατιώτην εἰς δικαστήριον, ἔνθα τὸ κακούργημα ὠμολόγησε. Διὸ ὑπὸ Πύρρου ἐκολάσθη.

92. Οἱ Ἕλληνες πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὅτε Εἰρήνης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσε καὶ διὰ τῆς Δωρίδος εἰς τὴν Φωκίδα εἰσέβαλεν, αἱ μὲν νῆες τῶν Ἀθηναίων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ἐβουλήθησαν κατὰ γῆν ἀπαντῆσαι¹ αὐτῷ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λακεδαιμόνιοι δὲ συνήναγον τὸν στρατὸν ἐντὸς τοῦ Ἴσθμοῦ καὶ διετείχισαν² αὐτόν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Ἀθηναῖοι δὲ πεισθέντες ὑπὸ Θεμιστοκλέους μὴ ὑπὸ τοῖς Μήδοις γενέσθαι ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἐφυγον καταλιπόντες ἐν τῷ παρόντι τὴν πόλιν καὶ οἱ μὲν γέροντες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν εἰς Τροιζῆνα ἀπέβησαν, οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ ὄντες σὺν ταῖς τριήρεσιν εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Σαλαμῖνος καὶ Ἀττικῆς στενὸν ἐπλευσαν, ἔνθα καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων ἦν.

Ἐνταῦθα Εὐρυβιάδης, ὅς διὰ τὸ ἀξίωμα τὴν ἡγεμονίαν³ τῶν νεῶν εἶχεν, ἐπέειπεν⁴ ἐν τῷ συνεδρίῳ τοὺς Ἀθηναίους πλεῖν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ἔνθα καὶ ὁ στρατὸς ἤδρουιστο. Θεμιστοκλῆς δ' ἀναστὰς ἀντέλεγεν αὐτῷ. Ὁ δὲ τὴν βακτηρίαν ἤρεν ἐπ' αὐτόν καὶ εἶπεν. «⁵Ω Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους⁵ ραπίζουσι ». Θεμιστοκλῆς δ' οὐδὲν παραχθεὶς ἐπὶ τῇ ὀργῇ τοῦ Εὐρυβιάδου ἀπεκρίνατο. « Πάταξον μὲν, ἄκουσον δέ ».

93. Ἀνὴρ κομπαστῆς¹.

Ἀνὴρ ἐπ' ἀναδριά ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὄνειδιζόμενος ἀπεδήμησεν ἐκ τῆς πόλεως.

Μετὰ δὲ διετίαν ἐπανελθὼν ἀλαζονείαν τοῖς πολίταις, ἐπεδείκνυ· ἔλεγε γὰρ ὅτι διὰ μὲν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ εὐσέβειαν μέγα ἐν τῇ ξένη ἐτιμᾶτο, ἐν Ῥόδῳ² δὲ κερδοσύνην τὴν μεγάλην εὐνοίαν τοῦ πλήθους ἐκτήσατο, ὅτι ταχυτῆτα ἐν τῷ δρόμῳ ἐπεδείξατο ἐξαιρετον, βάρος δ' ἦρε μέγα, πήδημα δ' ἤλατο³ τοσοῦτον, ὥστε μηδένα τῶν ὀλυμπιονικῶν ἐφικέσθαι, Ὅτι δὲ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε μάρτυρας ἔφαινε τοὺς, παρατυχόντας ἐν Ῥόδῳ.

Τῶν παρόντων μέντοι τις τὴν μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἀνεχόμενος λέγει· « Εἰ τὴν ἀλήθειαν λέγεις καὶ ἐπ' ἀρετῇ ἀξίαν ἐκτήσω ἐν τῇ ξένη, οὐδεμία ἐνδεια μαρτύρων ἐστίν. Ἴδου ἡ Ῥόδος καὶ τὸ πήδημα ».

94. Κύρου στρατήγιον¹.

Αἱ Σάρδεις πρωτεύουσα τῆς Λυδίας ἦσαν. Τὸ δὲ περὶ αὐτὴν πεδῖον εὐφόρον ἦν καὶ πολλαὶ πολίχναι ἐν αὐτῷ κατεσκευασμέναι ἦσαν λαμπροῖς, ναῖσχοις κεκοσμημέναι καὶ πολλοὺς ἀμπελῶνας ἔχουσαι. Περὶ τοὺς οἰκίσκους τούτων πολλὰ κηπάρια καὶ δασύλλια ἦν πλήρη ἀνθέων καὶ δενδρυλλίων, ἐν οἷς τὰ παιδία καὶ τὰ κοράσια διτήγε παίζοντα.

Τοῦτο τὸ πεδῖον στρατήγιον τῆς ἐπὶ τὸν Ἀρταξέρξην στρατείας Κύρος κατέστησε καὶ ἐνταῦθα τοὺς συστρατεύσοντας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν συνήθροισεν. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα παρεσκευάστο, ἐκάλεσε Πρόξενον τὸν Βοιωτίον παραγενέσθαι ὡς εἰς Πισίδα² βουλόμενος στρατεύεσθαι.

Ἦκον δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ Σοφάινετος ὁ Στυμφάλιος³ καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιοὺς καὶ ὁ Ἀρίστιππος ὁ Θετταλὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς καὶ ὁ Μένων ὁ Θετταλὸς ἔχων Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. Μεθ' ἡμέρας δὲ τριάκοντα ἦκε καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἔχων πελταστὰς Θωρακὰς καὶ τοξότας Κρήτας.

Ἐγένετο δ' οἱ ἐκ πάσης Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι, Μεσσήνιοι, Ἀρκάδες, Τεγεᾶται, Μιλήσιοι, Ἐφέσιοι, Λαμψακηνοί, Κυζικηνοί, Ταραντῖνοι, καὶ ἄλλοι φυγάδες Ἑλληνες Ἀσιανοὶ εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ μυρίους.

95. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Ξέρξου.

Ἀπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων ἀδύμως καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν ἑαυτοῖς σωτηρίαν, τῶν δ' ἄλλων πόλεωσιν ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, προσπλευσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμῆτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν, Ἀθηναῖοι καίπερ ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηκότες¹, ἔξόν² αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἔξαιρέτους λαβεῖν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρὰ Ξέρξου δωρεάς, οὐδ' ἀσμένως πρὸς τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς βαρβάρους ὤρμησαν³, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τὴν δουλείαν αἰρουμένοις συγγνώμην εἶχον. Ἠγοῦντο γάρ, ἐπιφαινομένου τοῦ κινδύνου ἐκ τοσαύτης, στρατιᾶς, ταῖς μὲν τοπειναῖς τῶν πόλεωσιν προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ ἀξιούσαις προεστάναι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐξεῖναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους.

96. Λόγοι ἀρετῆς πρὸς Ἡρακλέα.

Οἱ θεοὶ τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. Πάντα δυνατὰ καὶ κατορθωτά, εἷς τις πονεῖ. Εἰ βούλει σοὶ τοὺς θεοὺς ἴλεως εἶναι, θεραπευτέον αὐτούς. Εἰ τοῖς φίλοις ἐθέλεις ἀγαπητὸς εἶναι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον. Εἰ ὑπὸ πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, ταύτην ὠφελητέον. Εἰ τῇ Ἑλλάδι ἀξιοῖς θάυμαστός¹ εἶναι ἐπ' ἀρετῇ, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν². Εἰ βούλει τὴν γῆν ἀφθόνοους καρποὺς φέρειν, ταύτην θεραπευτέον. Εἰ οἶε ἀπὸ βοσκημάτων δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον. Εἰ διὰ πολέμου βούλει τοὺς φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς τοῦ πολέμου τέχνας μαθητέον καὶ ἀσκητέον. Εἰ δὲ βούλει καὶ τῷ σώματι δυνατὸς εἶναι, ἐδιστέον ὑπηρετεῖν τὸ σῶμα τῇ γνώμῃ³ καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἰδρωτί· πάντα γὰρ ταῦτα μαθητά⁴ ἐστί.

97. Ὁ Λυκούργος περὶ τῶν κακῶν νέων.

Λοιπὸν τοῦ Λυκούργου καὶ τότε ἀγασθῆναι¹, τὸ κατεργάσασθαι μηδένα τῶν πολιτῶν ἐπιλήσιμονα εἶναι τῶν σωτηρίων αὐτοῦ νόμων. Ἐκεῖνος τοίνυν λαμπρὰν μὲν τὴν εὐδαιμονίαν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις παρεσκεύασε, φανεράν δὲ τὴν κακοδαιμονίαν τοῖς κακοῖς καὶ βλαβεροῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ ἐριστικοὶ καὶ μιαιοῖ² νέοι ἐπίκλησιν³ μόνον ἔχουσι κακοὶ εἶναι, ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίᾳ πάντες μὲν μνήμονες τῶν κακῶν πράξεων τῶν νέων εἰσὶ, οὐδεὶς δὲ φρόνιμος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγοράζει⁴ τῷ κακῷ οὐδὲ γυμνάζεται. Πᾶς δὲ τις αἰσχυνδεῖη ἂν τὸν μὴ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον τῇ πόλει σύσκηνον παραλαβεῖν ἢ ἐν παλαίσματι

συγγυμναστήν.

Πολλάκις δ' ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς ἐπονειδίστους χώρους φυγὰς ἀπελύνεται καὶ μὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς παραχωρητέον αὐτῷ. Οἱ δὲ μάχιμοι νέοι οὕτω νοήμονές⁵ εἰσιν, ὥστε προαιροῦνται θάνατον ἀντὶ τοῦ ἐπονειδίστου τούτου βίου.

98. Ἡ γῆ τῶν μακάρων!

Αὕτη ἡ πόλις χρυσῇ πᾶσα, τὸ δὲ τεῖχος περικεῖται σμαράγδινον, πύλαι δ' ἀργυραὶ καὶ σιδηραὶ εἰσιν ἑπτὰ, τὸ δ' ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τείχους γῆ ἐλεφαντίνη² αἱ δ' ἐν αὐτῇ αὐλαιοὶ³ οἰκίαι εἰσὶ χαρίεσσαι καὶ βωμοὶ ἔνεισι λίθινοι, ἐφ' ὧν τὰς ἐκατόμβας⁴ ποιοῦσι. καὶ ἡρῶα δὲ μαρμάρινα ἴδρυται, ἐφ' ὧν ἀναγεγραμμένα ἐστὶ τὰ λαμπρὰ παππῶα ὀνόματα. Περὶ δὲ τὴν πόλιν ὑλήεντα ἄλση περικεῖται καὶ δινήεις ποταμὸς ἀρωματώδης ῥεῖ.

Ἡ δὲ κύκλω ὄρεινὴ χώρα πᾶσι μὲν ἀνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις καὶ σκιεροῖς τέθηλεν⁵. Αἱ μὲν γὰρ ἄμπελοι ἐν ταῖς ὄρειναῖς κλιτύσι φύονται ἐτήσιαι, τοὺς δ' ἄλλους καρποὺς καὶ ὀπώρας φέρει μηνιαίους· ἀντὶ δὲ τοῦ πυροῦ οἱ στάχυες ἄρτους ἐτοίμους φύουσι. Πηγαὶ δ' ὕδατος θαλασσίου καὶ ποσίμου πολλαὶ εἰσὶ καὶ ποταμοὶ γαλακτώδεις πάμπολλοι τὴν χώραν διατέμνουσι. Πᾶσαι δὲ αἱ ἡμέραι οὕτω λαμπραὶ εἰσιν, ὥστε ἡ σημερινὴ οὐδὲν διαφέρει τῆς χθεςινῆς.

99. Διάλογος Σωκράτους καὶ Φαίδρου.

Σωκράτης. Πόθεν, ὦ Φαῖδρε, ἔρχει; πολλάκις γὰρ σε εἶδον ἐντεῦθεν ἰόντα.

Φαῖδρος. Μεγαροῖ μὲν, ὦ Σώκρατες, διέτριψα τέτταρας ἡμέρας. Ἐκεῖθεν δὲ Θήβαζε ἦλθον, ἔνθα ὀλίγας ἡμέρας

διέμεινα. Νῦν δ' Ἀθήνησι τὸ λοιπὸν διατρίψω.

Σωκράτης. Ἄλλοτε μὲν πρότερον οὐδέποτε ἠδυνήθην διαλεχθῆναί σοι. νῦν δ' εἰ βούλει καὶ μὴ σε ὑπερβαλλόντως βία κατέχει, δεῦρο ἴωμεν κατὰ τὸν Ἴλισσὸν καὶ διαλεχθῶμεν ἄλλως ἀναβάλωμεν ἐς αὔριον.

Φαῖδρος. Ἄγωμεν δὴ, ἐπεὶ δὴποτε καὶ ἀμισθὶ³ ἡ διδασκαλία γενήσεται μοι. Μὴ δ' ὅμως οὕτως ἄγαν σπεῦδε ἔοικας⁴ γὰρ τροχάδην καὶ οὐ βάδην ἰεναί.

Σωκράτης. Σπεύδω πρὸς ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον, ὑφ' ἣν σκιά ἐστὶ μεγάλη καὶ πνεῦμα⁵ μέτριον, πρὶν τινὰς ἄλλους ταύτην κατασχεῖ.

100. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντα.

Ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης προστάτης τῆς πόλεως ὦν βούλεται ταύτην εὐδαίμονα ποιῆσαι. Ἔοικεν οὖν ἀγωνιστῇ φιφιλοτιμουμένω¹ τὸ μέγιστον ἔργον κατορθοῦν. Τούτῳ τις παραινῶν εἶποι ἄν « Ἴσθι², ὦ φίλε, τὸ κάλλιστον καὶ μεγαλοπρεπέστατον ἀγώνισμα ἀγωνιζόμενος. Πρῶτον μὲν καλῶς ἄρχων κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων ἐφίλου γὰρ καὶ πρότερον ἄλλως οὐκ ἂν ἤρξας³ τῆς πόλεως, οὐδ' ἂν ἔλαβες τοσαύτην ἰσχύν, οὐδ' ἂν εἶχες τοτοῦτον πλῆθος συμμάχων προθύμων συμπράξαι σοι. Ἐπειτα πάντες τῇ σῆν νίκην ἀνακηρύττοιεν ἂν καὶ τὴν σῆν ἀρετὴν ὑμνοῖεν ἂν. Πᾶς δ' ὁ παρὼν σύμμαχος ἂν εἴη σοι καὶ δημοσίᾳ θαυμάζοιεν ἂν σε τῆς ἀρετῆς. Ἐργάζου καὶ πειρῶ τοὺς πολίτας, εὖ ποιεῖν. Περίβλεπτος⁴ δ' οὕτω καὶ θαυμαστός ὦν ἀγαπῶ ἂν ὑπὸ πολλῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐχθρούς ἂν σχοίης συμμάχους, τοῖς δὲ συμπράττουσί σοι μηδέποτε παύου λέγων « ὦ φίλοι, ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πόλεως καὶ ποιῶμεν αὐτὴν μὲν εὐνομεῖσθαι, τοὺς δὲ πολίτας εὖ πράττειν. Ὁ θεὸς δ' εἴη ἡμῖν βοηθός ».

101. Τὰ Πυρρηναῖα ὄρη¹.

Τὰ Πυρρηναῖα ὄρη πασίγνωστα ἦν τὸ πάλαι διὰ τε τὸ μέγεθος² καὶ ὕψος, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς δάση ἐγεμεν ἰοβόλων θανατηφόρων ὄφρων. Ἐνῆν δ' ἐν αὐτοῖς ζῶα παντοδαπὰ ἄγρια, ὄνοι ταχύποδες καὶ στρουθοὶ καὶ ἄλλα, ἃ οἱ ξιφομάχοι θηρευταὶ ἐδήρευον. Ἰλοτόμοι δ' ἐκ τῆς ὕλης διπήγεις καὶ τετραπήγεις δοκοὺς ἐξήγον, ἐξ ὧν νεωσοίκους³ κατεσκευάζον. Καὶ γαιάνθρακας δ' ἢ γῆ παμπόλλους ἐξέφερε.

Πολλῶν δ' ὄντων τῶν δρυμῶν, ἐν τοῖς παλαιοῖς φασὶ χρόνοις ὑπὸ νομέων τὴν ὕλην πυρίκαυσον γενέσθαι καὶ καῆναι τὴν ὀρεινὴν χώραν. Διὸ συνέβη πυροειδῆ⁴ πολλὰς ἡμέρας εἶναι ταύτην καὶ καῆναι τὴν γῆν. Ἐκ τούτου τὰ μὲν ὄρη Πυρρηναῖα ἐκλήθη, ἢ δ' ἐπιφάνεια τῆς χώρας ἀργύρω ἐρρῦη⁵ καὶ πολλοὶ ῥύακες καθαροῦ ἀργύρου ἐγένοντο⁶. Τὴν ἀξίαν δ' αὐτοῦ ἀγνοοῦντες οἱ γηγενεῖς τοῖς Φοίνιξιν ἐδίδοσαν ἀντ' ἄλλων τινῶν φορτίων οὐκ ἀξιολόγων. Διὸ οἱ Φοίνικες πολυτάλαντοι ἐξ αὐτοῦ ἐγένοντο.

102. Θεμιστοκλῆς.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους οὕτω φιλότιμος, μεγαλοπράγμων¹ καὶ πρὸς δόξαν παράφορος ἦν, ὥστε νέος ἔτι ὦν μετὰ τὴν εὐκλεᾶ ἐν Μαραθῶνι νίκην τῶν Ἀθηναίων σύννους ἐωρᾶτο καὶ ἄγρυπνος τῆς νυκτὸς διέμενε καὶ τοὺς συνήθεις πότους τῶν νέων παρητήθη². Κατὰ μόνας δ' αἰεὶ ἐπορεύετο, ὥστε ἐδόκει ὥσπερ τις ἐχέμυθος³ καὶ κρυψίνους εἶναι.

Ἐρωτώμενος οὖν διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ ἥθους ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἐώη αὐτὸν καθεύδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Ἐπεὶ δὲ τὰ πολιτικὰ ἔπραττεν⁴, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὄνοντο τὴν ἐν

Μαραθῶνι ἤτταν τῶν βαρβάρων πέρας εἶναι τοῦ πολέμου, Θεμιστοκλῆς δὲ προούλεγε ταύτην ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων. Διὸ συνέπεισεν Ἀθηναίους ἐκ τῆς Λαυρεωτικῆς⁵ προσόδου ναῦς κατασκευάσαι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀξιολόγους ναυβάτας⁶ τούτους ἐποίησε.

Τούτῳ τῷ στόλῳ κατεναυμάχησε Ξέρξην ἐκ Σαλαμῖνι καὶ τοῦτον ἠνάγκασε φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καίπερ τῆς κατὰ γῆν δυνάμεως ἀθραύστου καὶ ἀξιολόγου διαμεινάσης. Διὰ τοῦτο δ' ὁμοίως ἡμιθέῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτιμάτο.

103. Περσέπολις ἡ πρωτεύουσα Περσῶν.

Περσέπολις μητρόπολις οὖσα τῶν Περσῶν εὐειδεδεστάτη¹ καὶ εὐδαιμονεστάτη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων ἦν. Οὐκ ἀνοίκειον² δ' εἶναι νομίζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυτελῶν βασιλείων βραχέα διελεθεῖν³.

Ταῦτα ἀξιόλογον ἄκραν, εἶχεν, ἦν τεῖχος τρίπηχου περιελάμβανεν ἐπάλξεσι⁴ κατακεκοσμημένον. Τὸ δεύτερον δὲ τεῖχος κατασκευῆν ὑπεράνω τοῦ πρώτου ὁμοειδῆ τῷ προειρημένῳ εἶχεν, ὕψος δὲ διπλάσιον ὃ δὲ τρίτος περίβολος τετράπλευρος ἦν καὶ κατεσκευασμένος πρὸς διαμονὴν⁵ αἰωνίαν. Ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄρει οἱ πολυώνυμοι ἔκπαλαι τάφοι τῶν βασιλέων ἦσαν, οὓς προσεκύνουν οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι. Οἱ τάφοι οὗτοι ἐν πέτραις ἐλλελαξευμένοι⁶ ἦσαν πρόσθασιν⁷ μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες, ἐδέχοντο δὲ τὰς ταφὰς δι' ὀργάνων χειροποιήτων. Πλείστοι δ' ἐν αὐτοῖς θησαυροὶ ἐνήσαν πρὸς τὴν παραφυλακὴν τῶν χρημάτων εὐθετοί⁸ κατεσκευασμένοι, οὓς φρουροὶ ἐνύκτοφυλάκουν.

Ταῦτα τὰ βασίλεια Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τιμωρῶν τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κάκεινων τὰ ἱερὰ καὶ πόλεις οἱ Πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν.

104. Ξενοφῶν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

« Ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῶν χωρῶν, ἃς διερχόμεθα, τῶν κρατούντων ἐστί¹. Σκεψόμεθα τοίνυν, ὅπως ἂν ἀσφαλέστατα πορευόμεθα² καὶ ὅπως ἂν κράτιστα μαχρίμεθα, εἰ δέοι μάχεσθαι. Συμβουλευώ οὖν κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ³, ἀλλὰ πορευόμεθα, ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰς σκηνας κατακαῦσαι. Δέδοικα γάρ, μὴ ἀντὶ τοῦ συνωφελεῖν ἐμποδῶν ἡμῖν γένωνται κατὰ τὴν πορείαν. Ἐπειτα τῶν ἄλλων σκευῶν ἀπαλλάξωμεν τὰ περιττά, πλὴν ὅσα ἔχομεν πολέμου ἕνεκα ἢ σίτων ἢ ποτῶν, ἵνα ὡς πλείστοι μὲν ἡμῶν ἐν ὅπλοις ὦμεν⁴, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσιν· ἐπίστασθε γάρ ὅτι, ἐὰν μὲν ἡττώμεθα, πάντα ταῦτα ἀλλότρια ἔσται, ἦν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους σκευοφόρους ἡμετέρους ἔξομεν ».

105. Πῶς Ξενοφῶν μετέσχε τῆς στρατείας Κύρου.

Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν Προξένου ἀνεκοινῶσατο Σωκράτει, ὅτι βουλεύοιτο πορεύεσθαι πρὸς Κῦρον. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τὸ γενέσθαι αὐτὸν φίλον Κύρω εἶη ὑπαίτιον καλοῦ τῇ πόλει συνεβούλευσεν ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

Ἐλθὼν οὖν Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλωνα, τίνι θεῶν θύων κάλλιστα καὶ ἄριστα ἂν ἔλθοι τὴν ὁδόν¹, ἦν ἐπινοεῖ, καὶ εἰ σωθείη καλῶς πράξας². Ὁ δ' Ἀπόλλων ἀνεῖλεν, οἷς θεοῖς θύοι.

Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθεν, εἶπε τῷ Σωκράτει, ὃ ὁ θεὸς παραγγέλλει. Ὁ δ' ἀκούσας ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐρωτῶη πρῶτον, πότερον λῶν εἶη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλὰ

αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι πυνθάνοιτο, ὅπως ἄν κάλλιστα πορευθεῖη. Ξενοφῶν μέντοι δυσάμενος, ὡς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν, ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον, παρ' οὗ συνεστάθη Κύρω.

106. Μιθριδάτης¹ καὶ Ἕλληνες.

Ἀριστοποιουμένοις² τοῖς Ἕλλησιν ἀγγέλλεται ὅτι Μιθριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα ἔρχεται. Οὗτος ἀφικόμενος λέγει ὧδε· « Δῆλον ὑμῖν, ὦ Ἕλληνες, ὅτι καὶ Κύρω πιστὸς ἦν καὶ ὑμῖν νῦν εὐνους. Λέξασθε οὖν πρὸς με ὡς φίλον καὶ εὐνουν, τί ἐν νῶ ἔχετε »,

Βουλευομένοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν³ ἀποκρινασθαι τάδε. « Ἡμῖν δοκεῖ διαπορεύεσθαι τὴν βασιλέως χώραν ὡς ἀσινέστατα⁴. Ἦν μέντοι τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ διακωλύη, ἀνάγκη διαπολεμεῖν αὐτῷ, ὡς οἷόν τε κοάτιστα ».

Ἐκ τούτου Μιθριδάτης ἐπειρᾶτο πείσαι ὡς ἄπορον εἶη σωθῆναι, ἄκοντος βασιλέως. Ἐνθα δὲ δῆλον ὅτι ὑπόπεμπτος⁵ εἶη. Ἐκ τούτου ἔδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα⁶ ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἂν τῇ πολεμίᾳ εἶεν.

107. Παραγγέλματα.

Μηδένα φίλον ποιουῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης, πῶς κέχρηται¹ τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γὰρ αὐτὸ καὶ περὶ σὲ γενέσθαι τοιοῦτον, οἷος καὶ περὶ ἐκείνους γέγονε. Μὴ γίγνου μὲν ταχὺ φίλος, γενόμενος δὲ πειρῶ διαμένειν· ὁμοίως γὰρ αἰσχρὸν μηδένα φίλον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἐταίρους μεταλλάττειν. Ὅμιλητικὸς² ἴσθι μὴ φιλόνηκος πρὸς πάντας ὧν μηδὲ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων³ ὁογὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν

ἀδίκως ὀργιζόμενοι τυγχάνωσι. Μὴ νομίσης τὴν ἐπιμέλειαν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν πρὸς τὸ βελτίους καὶ φρονιμωτέρους ἡμᾶς, γένεσθαι Μῆδὲ καταγνῶς⁴ τῶν ἄλλων ἄνοιαν, ὅταν νομίζωσιν οὐδὲν ἂν ὠφελεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μηδέποτε παύση διδάσκων ὅτι ἡ παιδείους καὶ ἡ ἐπιμέλεια μάλιστα τὴν ἡμετέραν φύσιν δύνανται εὐεργετεῖν. Διὰ τοῦτο πλησιάζε μὲν τοῖς φρονηματώτοις, καὶ μηδενὸς οἴου ἀπίρως ἔχειν⁵, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκοοατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς. Οὕτω ἀγαπητὸς τοῖς πᾶσιν ἔσει.

108. Γαλάται.

Τὸ Γαλατικὸν ἔθνος εὐγενὲς καὶ φιλοπόλεμον ἦν, εὐδόκιμον¹ δὲ τῇ ἵππικῇ μάλιστα τέχνῃ. Τοῖς τοσούτοις οἱ Γαλάται οὐ κακοήθεις², ἀλλ' ἀπλοὶ ἦσαν, πολὺ δ' ὅμως τὸ ἀνόητον καὶ φιλόκοσμον³ ἦν αὐτοῖς. Τοῖς σώμασι μὲν πάνυ εὐμνήχεις καὶ μακρόχειρες ἦσαν, ταῖς δὲ σαρκὶ κάθυγροι καὶ λευκοί. Ὅρεσίτροφοι δ' ἦσαν τὸ πάλαι καὶ ὄκουν ἐν χειροποιήτοις ξυλίναις οἰκίαις καὶ ὑπὸ δημογερόντων⁴ διωκοῦντο.

Ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις, ἐν αἷς καὶ ἱερομάντεις ἠκολούθουν, ἐχρῶντο ἄρμασιν, ἃ ἠνίοχον καὶ παραβάτην εἶχε. Κατὰ δὲ τὰς πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας μάχας εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι εἰς μονομαχίαν τοὺς, ἀρίστους τῶν ἀντιτεταγμένων. Τὰ ἐν ταῖς μάχαις σχῦλα⁵ ἐλαφρυαγῶγον παιανίζοντες καὶ ἄδοντες καὶ ταῦτα ταῖς οἰκίαις ποοσῆλουν⁶, ὥσπερ ἐν θήρᾳ κεχειρωμένοι θηρία. Τῶν δ' εὐκλεῶν πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἐν λάρνακι ἐτήρουν καὶ τοῖς ξένοις ἐπεδείκνυσαν.

109. Ἡ νεότης.

Οἱ νέοι τὰ ἤθη εὐμετάβολοί εἰσι, πρὸς δὲ τὰς ἐπιθυμίας ἀψίχοροι¹, Γίνονται δὲ μάλιστα οἱ πρωτότοκοι ὀξύθυμοι καὶ φιλότιμοι, οἱ δὲ νεώτεροι φιλόνοικοι. Πολλοὶ τῶν νέων εὐπρεπεῖς τὴν ὄψιν εἰσὶ καὶ προσηγεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐν ταῖς δυστυχίαις δ' αὐτάρκεις² καὶ ἥκιστα φιλοχρήματοι· συνελόντι δ' εἰπεῖν³, εὐήθεις⁴ καὶ οὐ κακοήθεις, εὐέλπιδες, φιλόσοφοι, φιλοίκειοι καὶ φιλέταιροι· τινὲς δ' ὅμως φύσεώς εἰσι πονηρᾶς, ὥστε κακοῦργοι καὶ πανοῦργοι καὶ ἐπίβουλοι⁵ τοῖς ἄλλοις γίνονται.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Ἐλαφος καὶ κυνηγοί.

Ἐλαφος ἔβοσκεν¹ εἰς² ἄμπελον. Ἐκεῖ κάποτε κυνηγοὶ ἐκυνηγοῦσαν³. Ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ἔλαφον ἦτο σοβαρός⁴. Διὰ τοῦτο καταφεύγει κάτω⁵ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου.

Μετ' ὀλίγον οἱ κυνηγοὶ βαδίζουσι⁶ πρὸς τὴν ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν⁷ εὐρίσκουσι τὴν ἔλαφον καὶ φεύγουσι. Ἡ ἔλαφος τότε ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐκινδύνευε⁸ καὶ κατέτρωγε⁹ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου.

Οἱ κυνηγοὶ ἀκούουσι τὸν θόρυβον τῶν φύλλων γυρίζουσι¹⁰ λοιπὸν¹¹ καὶ φονεύουσι τὴν ἔλαφον. Αὐτὴ δέ, ἐνῶ ἀπέθνησκεν, ἔλεγε « Δίκαια παθαίνω, διότι ἔβλαπτον τὸν σωτῆρά μου ».

2. Ἰποδοχὴ εἰς τὸν Κικέρωνα¹.

Ἦτο βράδυ² καὶ ὁ Κικέρων ἀνέβαινε πρὸς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ συμπολιταὶ ἐπήγαινον³ μαζί του ὄχι μὲ σιωπὴν ἀλλὰ μὲ⁴ φωνὰς καὶ μὲ κρότους καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν Κτίστην τῆς Ρώμης.

Φῶτα⁵ τοὺς δρόμους ἐφώτιζον⁶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐτοποθετοῦσαν⁷ λαμπάδια ἐπάνω⁸ εἰς τὰς θύρας, τὰ δὲ κοράσια καὶ ἀπὸ⁹ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἔβλεποντο¹⁰ τὴν πομπήν. Οἱ δὲ συμπολιταὶ καὶ στρατηγοὶ ἔλεγον « Ὁ ἄθροπος οὗτος εἶναι ἀσφάλεια καὶ σωτηρία τῆς χώρας ».

3. Ἡ ἀρετὴ πρὸς Ἡρακλέα.

Ἐγὼ συναναστρέφομαι¹ με θεούς, συναναστρέφομαι δὲ με ἀνθρώπους καλοὺς². Ἔργον δὲ οὔτε θεῶν, οὔτε ἀνθρώπων γίνεται χωρὶς³ ἐμέ. Ἀπολαύω δὲ σεβασμοῦ⁴ καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν καὶ ἀπὸ τῶν καλοῦν ἀνθρώπων. Καὶ πάντοτε ἐνομιζόμεν καὶ τώρα εἶμαι ἀγαπητὴ μὲν συνερνός εἰς τοὺς ἐργατικούς⁵ τεχνίτας, πιστὴ δὲ σύντροφος εἰς τοὺς οἰκογενειάρχας⁶, βοηθὸς δὲ καλὴ εἰς τοὺς ὑπηρετάς⁷.

Οἱ φίλοι μου δὲν εἶναι λαίμαργοι, ἀλλ' ὑπομένουν⁸ καὶ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν νέοι εὐχαριστοῦνται⁹ διὰ τὰ ἔργα καὶ χαίρουν¹⁰ διὰ τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ πρεσβύτεροι εὐχαριστοῦνται¹¹ διὰ τὰς ἐξαιρέτους τιμὰς τῶν νέων.

4. Τὰ ἐκ τῆς γεωργίας ἀγαθὰ.

Ἡ ἀσχολία¹ μὲ τὴν γεωργίαν γεμίζει ἀπὸ χαρὰν² τοὺς γεωργούς καὶ ἐπιφέρει αὐξήσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ οἴκου καὶ ἐξάσκησιν τῶν σωμάτων· διότι οἱ Γεωργοὶ ζοῦν εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ καλλιεργοῦν μὲ τὰ βόδια τοὺς αγρούς, βόσκουν δὲ ἀγέλας βοδιῶν καὶ ἀλόγων. Διὰ τοῦτο ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς γεωργούς γίνονται ππεῖς ἔξοχοι.

Μερικοὶ³ δὲ ἀπ' αὐτοὺς ὑλοτόμοι εἶναι καὶ μὲ τοὺς πελέκεις εἰς τὸ πλησίον δάσος⁴ κόπτουν ξύλα καὶ κτιζοῦν μὲ αὐτὰ καλύβας· ἄλλοι δὲ εἶναι ψαράδες καὶ ψαρεύουν ψάρια εἰς τοὺς ποταμούς.

Ὅτε τὰ σιτηρὰ ὠριμάζουν καὶ αἱ πλαγίαι⁵ τῶν λόφων γεμίζουν ἀπὸ ἀμπέλια, ἡ φύσις στολίζεται⁶. Αὐτὰ παρέχουν ἄφθονα ἀγαθὰ εἰς τοὺς γεωργούς, ὥστε ζοῦν οὔτοι ὅμοιοι μὲ βασιλεῖς⁷.

Ἐνίοτε ὅμως καταστροφαὶ συμβαίνουν εἰς τοὺς στάχεις καὶ τὰ σταφύλια, διότι παρουσιάζονται διάφοροι ἀσθένειαι καὶ πολλάκις ποντικοὶ καταστρέφουν τὰ σπαρτά⁸.

5. Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸν Σκιλλοῦντα.

Ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἔρχεται μὲ¹ τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρέχουν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον κτήμα² πλησίον τῆς Ἥλιδος, τὸν Σκιλλοῦντα.

Τὸ μέρος αὐτὸ εἶχεν ὠραῖον κλίμα καὶ μεταξύ³ τῶν φαράγγων καὶ κοιλάδων ὑπῆρχον μικραὶ πεδιάδες. Ἐδῶ ὁ Ξενοφῶν ἠσχολεῖτο⁴ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἔτρεφε κατσίκια, βόδια, κόττες.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν κατασκευάζει ναὸν καὶ βωμὸν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ στήνει⁵ ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας διαφόρων θεῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος οἱ κάτοικοι, γείτονες τοῦ κτήματος, προσέφερον θυσίαν καὶ ἔστεφάνωνον⁶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς μὲ στέφανα καὶ ταινίας⁷· εἰς δὲ τὰς φάραγγας ἐκυνηγοῦσαν τὰ παιδιά τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν διάφορα θηρία, ἀγριοχοίρους, ζαρκάδια⁸ καὶ ἐλάφια.

Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε στήλη μὲ τὰ γράμματα « Ἱερὸς ὁ τόπος τῆς Ἀρτέμιδος εἶναι ».

6. Ἄρχων πρὸς ὑπηκόους.

« Ἄνδρες πολῖται, σᾶς ὑπόσχομαι¹, ὅτι θὰ διοικήσω² διὰ τὸ καλὸν τῆς πόλεως. Οἱ ἀγρόται ἀπὸ σᾶς θὰ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγρούς ἡσύχως, θὰ κυνηγοῦν εἰς τὰ δάση ἔλευθέρως καὶ θὰ ζοῦν³ εὐτυχεῖς.

« Τοὺς χρηστοὺς πολίτας θὰ βραβεύω, τοὺς δὲ κακοὺς θὰ

παύσω νὰ βλάπτουν τὴν χώραν. Τὰ τέκνα τῶν πολιτῶν θὰ ἐκπαιδεύσω, ὅπως ἀνέθρεψα τοὺς υἱοὺς μου ἀνταξίως τῶν πατέρων, ὥστε νὰ πιστεύσετε ὅτι εἶμαι πραγματικὸς πατὴρ τῆς χώρας.

« Ἐάν ποτε ἐκστρατεύσω ἐναντίον τῶν ἐθγρῶν, ἐλπίζω ὅτι προθύμως ὅλοι θὰ συγκινδυνεύσετε. Μὲ γνωρίζετε δὲ καλῶς, διότι μαζί σας ἔζησα ἕως τώρα καὶ συνεκινδύνευσα μεταξὺ τῶν πρώτων¹ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πόλεως. Ἐάν οὕτω διοικῶ καὶ εἶσθε πρόθυμοι, τίποτε δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ εἶμαι καλὸς ἄρχων ».

7. Κάλλος τοπίου.

Εἰς μίαν¹ νῆσον ὑπῆρχον πλησίον² μὲν τῆς παραλίας³ ὠραῖοι λιμένες, εἰς δὲ τὴν μεσόγειαν λειβάδια καὶ φάραγγες. Ἦσαν δὲ γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα καὶ λουλούδια καὶ πτηνὰ, ἀηθρόνια, τρυγόνια. Ποταμοὶ δὲ πλάτους καὶ βάθους ἀρκετοῦ⁴ διέσχίζον τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας. Μικροὶ δὲ ρύακες με⁵ νερὰ κρύα ἐπότιζον⁶ τοὺς κήπους καὶ τὰ λειβάδια. Ὁ ἀέρας ἦτο ἐλαφρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα⁷, ὥστε ἡ διαμονὴ ἦτο εὐχάριστος. Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ ὄρμου ἦσαν οἰκίαι λαμπραὶ, τὰς ὁποίας ἐθέρμαινε καὶ περιέλουεν ὁ ἥλιος με τὰς θερμὰς ἀκτῖνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἐκαλλιέργουν τοὺς, ἀγρούς καὶ πολλάκις κατέβαινον εἰς τὴν παραλίαν καὶ με πλοῖα ὠραῖα ἐπικοινωνοῦσαν⁸ με τοὺς γείτονας τῶν ἄλλων νήσων.

8. Χειμῶν καὶ ἀνοιξίς.

Ὁ χειμῶν¹ περιγελοῦσε² τὴν ἀνοιξίν, διότι³, μόλις

παρουσιάζεται⁴ αὕτη, οὐδείς ἠσυχάζει, ἀλλ' ἄλλος μὲν πηγαίνει εἰς τὰ λειβάδια καὶ τὰ δάση, ἄλλος κόπτει λουλούδια καὶ κρίνους, κανεὶς δὲ δὲν μένει εἰς τὴν οἰκίαν⁵. Ἄλλοι πάλιν ἐπιβιάζονται πλοίου, διαπλέουν πελάγη καὶ πηγαίνουν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους, κανεὶς δὲ δὲν δίνει προσοχὴν εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ τὸ νερὸ τῶν βροχῶν. «Ἐγὼ δέ», εἶπεν, «ὁμοιάζω⁶ ἢ μὲ ἄρχοντα καὶ κύριον, ὁ ὁποῖος προστάσσει τοὺς ἀνθρώπους νὰ κοιτάζου⁷ πρὸς τὴν γῆν καὶ νὰ τρέμουν τὸν οὐρανόν»

Ἡ δὲ ἀνοιξις λέγει. «Ἀλήθεια ἀπὸ σέ μὲν οἱ ἀνθρωποὶ εὐχονται νὰ ἀπαλλαγού⁸ εὐχαρίστως⁹, ἐμὲ δὲ καὶ ἀποῦσαν ἀναφέρου¹⁰ καὶ μόλις³ παρουσιάζομαι, χαίρου¹¹».

9. Κροῖσος καὶ Ἄτυς.

Ὁ Κροῖσος εἶχε δύο υἱούς. Ἐκ τούτων ὁ μὲν εἰς εἶχε γεννηθῆ ἐκ φύσεως¹ κωφός, ὁ δὲ ἄλλος ἦτο ὑγιής καὶ ὀνομάζετο Ἄτυς.

Ὁ πρῶτος ἔμενε² εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ὁ πατήρ του εἶχε πιστεύσει ὅτι δὲν ἦτο πλασμένος³ ἐκ φύσεως νὰ ἄρχῃ. Τὸν δὲ Ἄτυν εἶχεν ἐκπαιδεύσει καλῶς.

Ἐπειδὴ δὲ ὄνειρον τοῦ προεῖπεν⁴ ὅτι ὁ υἱός του θὰ κινδυνεύσῃ, λέγει εἰς αὐτόν. «Παιδί μου, πολλὰς φορές ἔχεις κυνηγήσει καὶ ἐκστρατεύσει, ἐφεξῆς θὰ περιποιῆσαι τοὺς ἀγρούς, διότι ἄρκετὰ ἔχεις κινδυνεύσει».

Κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον⁵ ἔρχεται εἰς Σάρδεις ὁ Ἄδραστος καὶ λέγει εἰς τὸν Κροῖσον. «Ὡ βασιλεῦ, ἔχω φονεύσει χωρὶς νὰ θέλω⁶ τὸν ἀδελφόν μου καὶ ὁ πατήρ μου μὲ ἔχει φυγαδεύσει ἐκ τῆς πατρίδος. Σὲ παρακαλῶ νὰ μένω πλησίον σου».

Ἔτσι ἔμενε ὁ Ἄδραστος εἰς Σάρδεις. Αὐτὸς δὲ ἦτο αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Ἄτους.

10. Ἡ Γαλατία¹.

Ἡ Γαλατία τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο χώρα εὐτυχημένη², διότι εἶχε κάθε εἶδους³ προϊόντα. Εἰς τὰς πολιτείας καὶ εὐφόρους πεδιάδας ἐκαλλιέργουν τὸν σίτον, τὰ ὄσπρια καὶ τὰ ἀμπέλια, ἔσκαπτον⁴ δὲ εἰς τὸ ἔδαφος βαθεῖς βόθρους καὶ ἔβγαζον διάφορα μέταλλα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἀπὸ αὐτὰ κατεσκευάζον παχεῖς κρίκους ὀλοχρύσους⁵ καὶ ἐφόρουν⁶ ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες γύρω ἀπὸ τὸν λαμῖον.

Πρὸς τούτοις διέσχίζον⁷ τὰς πεδιάδας πλατεῖς καὶ βαθεῖς ποταμοί, οἱ ὁποῖοι⁸ εἶχον τὰς πηγὰς ἀπὸ λίμνας βαθείας καὶ ἀπὸ δασώδη βουνά. Ὅλοι αὐτοὶ ἐχύνοντο⁹, ὅπως σήμερον, ἢ εἰς τὸ πέλαγος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἢ εἰς τὸν Ὠκεανόν. Μὲ πλοῖα δὲ οἱ ἔμποροι μετέφερον τὰ φορτία ἀπὸ¹⁰ αὐτοὺς τοὺς ποταμοὺς ἀπὸ μίαν χώραν εἰς ἄλλην καὶ ἔτσι ὀλίγα μόνον ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ ξηρᾶς¹¹.

11. Ἡ Βρεττανικὴ¹.

Ἀπέναντι² τῆς Γαλατίας πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ³ ὑπάρχουν νησιὰ γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα.

Ἀπὸ αὐτὰ⁴ εἶναι μία ἡ Βρεττανικὴ γεμάτη ἀπὸ δάση, εἰς μερικὰ δὲ μέρη⁵ βραχώδης. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι ὅμοιον μὲ τρίγωνον⁶ καὶ ἔχει ὅχι ὀλίγας ἐκτεταμένας⁷ πεδιάδας. Ποταμοὶ δὲ βαθεῖς πολλῶν πηγῶν⁸ πλάτους διέσχίζον ὅλας τὰς πεδιάδας, αἱ ὁποῖαι⁹ παράγουν σίτον, γλυκεῖς καὶ ἀφθόνους καρποὺς καὶ ὅλα τὰ προϊόντα. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ σύννεφα συνήθως, ὥστε ὁ ἥλιος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν¹⁰ φαίνεται δι' ὀλίγας ὥρας.

Ἐδῶ ἔζων τὸν παλαιὸν καιρὸν φυλαὶ ἐντόπιαι¹¹ εἰς κατοικίας πτωχικὰς. Εἶχον δὲ οἱ κάτοικοι ἀρκετὸν μὲν

μῆκος¹² συνηθείας δὲ βαρβαρικός. Τὰς πόλεις ἔκτιζον ὡς ἑξῆς. Ἐφραπτον μὲ δένδρα κύκλον μεγάλου χώρου καὶ ἐδῶ¹³ ἔμενον μὲ τὰ ποιμνία, μὲ γίδια, μὲ πρόβατα, μὲ παχειάς ἀγελάδας καὶ μὲ βόδια. Ἦρκοῦντο δὲ εἰς ὀλίγην τροφήν¹⁴.

12. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Κατανοεῖ¹ τις τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ὅταν ρίπτῃ βλέμμα² πρὸς τὸ σύμπαν.

Ὁ εὐρύς οὐρανός, πού περικλείει³ τὸ σύμπαν, αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, ἡ σελήνη, πού φωτίζει μὲ τὸ ὠχρὸν φῶς, καὶ ὁ ἥλιος, πού θερμαίνει μὲ τὰς ἀκτίνας τὸν σύμπαν, εἶναι ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ὅμοίως ὅλα τὰ νερά, πού κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνά, διὰ νὰ ποτίσουν⁴ τὰς πλατείας πεδιάδας, εἶναι ἔργα τοῦ Θεοῦ. Οἱ βαθεῖς αὐτοὶ ποταμοὶ οἱ γεμᾶτοι ἀπὸ ψάρια εἰς μὲν τὰς πηγὰς εἶναι ἀβαθεῖς, καθόσον δὲ προχωροῦν⁵ δέχονται καὶ ἄλλα νερὰ καὶ γίνονται ὀγκώδεις καὶ ὀρμητικοί. Εἶναι δὲ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ εὐωδιασμένοι κῆποι ποτίζονται ἀπὸ τὰ διαυγῆ νερὰ αὐτῶν καὶ παχύνονται.

Ἐπίσης πλάσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὰ δασώδη βουνὰ καὶ αἱ φάραγγες καὶ αἱ κοιλάδες αἱ γεμᾶται⁶ ἀπὸ παντοῖα θηρία καὶ πτηνά. Ζοῦν δὲ τὰ μὲν θηρία εἰς βαθιὰ σπήλαια, τὰ δὲ πτηνὰ εἰς φωλεὰς ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα· ἀπὸ τὸ γλυκὸ δὲ κρέας αὐτῶν τρέφονται οἱ ἄνθρωποι.

Τὰ φυτὰ δὲ καὶ οἱ γλυκεῖς καρποί, πού ἔχουν φυτρῶσει⁷ ἐκ τῆς γῆς, γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ γλυκὸ ἄρωμα. Καὶ εὐτελεῖ δὲ καὶ ἀνάξια λόγου ζῶα καὶ ἔντομα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω αὐτῆς, μύρμηκες, σκώληκες καὶ ἄλλα, εἶναι ἐπίσης τοῦ Θεοῦ πλάσματα. Μέσα δὲ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς εὐρίσκονται γαιάνθρακες καὶ μέταλλα διάφορα. Ὅλα αὐτά,

ἀφοῦ διέταξε νὰ ὑπάρχουν χάριν τῶν ἀνθρώπων ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς δημιουργός, ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦν με⁸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ.

13. Ἰταλία.

Ἡ Ἰταλία, ἡ ὁποία εὐρίσκεται νοτιῶς¹ τῶν Ἄλπεων, ἐκτείνεται μέχρι τῆς Σικελίας· διασχίζεται δὲ ἀπὸ πολλὰ δασώδη βουνὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς.

Ἡ χώρα, ἡ ὁποία εὐρίσκεται σχεδὸν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς καὶ ὠνομάζετο τὸν παλαιὸν καιρὸν Λατίνη, ἦτο ἀρκετὰ² μεγάλη πεδιάς, πολὺ πλοῦσια καὶ πολλὰ ποιοῦντα παράγουσα. Μόνον ὀλίγα μέρη αὐτῆς ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ ἔλη³ καὶ ἐκτάσεις ὅχι μεγάλαι ἦσαν βραχῶδεις.

Οἱ φιλόπονοι ὅμως κάτοικοι εἰς ὅχι πολὺ χρονικὸν διάστημα μετέβαλον αὐτὰ εἰς βοσκοτόπια καὶ εἰς ἀμπελόφυτα χωράφια. Ἡ δὲ πρὸς νότον αὐτῆς εὐρισκομένη⁴ χώρα, ποῦ ὀνομάζεται Καμπανία, ἦτο πολὺ εὐφορος, διότι λέγεται ὅτι ἐσπείρετο πολλὰς φορὰς τὸ ἔτος⁵. Γύρω ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς ὑπῆρχεν τὸ Βεζούβιον ὄρος, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο κατὰ τὰ πλάγια ἀπὸ ἀγρούς πολὺ ὠραίους καὶ ἀπὸ ἀμπέλια πλὴν τῆς κορυφῆς. Αὐτὸ δέ, ποῦ ἦτο ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἦτο ὀλίγον ἄγονον.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐργαζόμενοι με ἐπιμέλειαν καὶ φιλοπονίαν εἶχον πλοῦσια τὰ ἀγαθὰ καὶ ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι.

14. Ἐνδιαφέρουσαι γινῶμαι.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν ἐρωτηθεὶς ποτε, τί εἶναι τὸ παλαιότερον¹ ἀπ' ὅλα², τὸ ὠραιότερον, τὸ σοφώτερον, τὸ κοινότερον, τὸ ὠφελιμώτερον, τὸ βλαβερώτερον καὶ τὸ εὐκολώτερον ἔλεγεν. «Τὸ παλαιότερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ χρόνος,

διότι οὐδείς πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρχε. Τὸ μεγαλύτερον ὁ κόσμος, τὸ σοφώτερον ἢ ἀλήθεια, διότι οὐδὲν εἶναι πολυτιμότερον ἀπ' αὐτήν. Τὸ ωραιότερον τὸ φῶς, τὸ κοινότερον ὁ θάνατος, τὸ ὠφελιμώτερον ὁ Θεός, διότι αὐτὸς μόνον παρέχει τὰ εὐχαριστότατα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ βλαβερώτερον δ' ὄλων ὁ κακὸς δαίμων καὶ τὸ εὐχαριστότατον τὸ γλυκύ ».

Θαλῆς ὅμως ὁ Μιλήσιος ἀπεκρίνατο ὡς ἐξῆς. « Ὁ θεός εἶναι ὁ παλαιότερος ὄλων, διότι εἶναι ἀγέννητος, ὁ κόσμος τὸ μεγαλύτερον, ὁ χρόνος τὸ σοφώτερον, διότι ὅλα ἀποκαλύπτει, ἡ ἐλπίς τὸ κοινότερον, ἡ ἀρετὴ τὸ ὠφελιμώτερον, ἡ κακία τὸ βλαβερώτερον, ἡ ἀνάγκη τὸ ἰσχυρότερον, διότι ὅλοι ὑποχωροῦν εἰς αὐτήν, τὸ δὲ εὐκολώτερον τὸ κατὰ φύσιν ζῆν ».

15. Χειμῶν ἐν Λευκετίᾳ.

Συνέβαινε νὰ διαχειμάζω εἰς Λευκετίαν. ἔτσι δ' ὠνόμαζον οἱ Γαλάται τὴν πολίχνην τῶν Παρισίων. Ἦτο δ' αὕτη ὄχι μεγάλη νῆσος. Ποταμὸς δὲ μεγάλος γύρω αὐτὴν ὄλην περιέβαλλε. Εὐλιναι δὲ γέφυραι πολλαὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη² ἔφερον εἰς αὐτήν, ὁ δὲ ποταμὸς ὀλίγας φορὰς³ γίνεται μικρότερος ἢ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ σύνηδες. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⁴ δὲ εἶναι ὁ ἴδιος. Τὸ νερὸ εἶναι γλυκύτατον, ὁ δὲ χειμῶν αὐτοῦ μαλακώτατος⁵ ἕνεκα τῆς ζέστης τοῦ Ὠκεανοῦ, διότι οὗτος δὲν ἀπέχει πολὺ.

Φυτρώνουν δὲ εἰς αὐτὴν πολλαὶ ἄμπελοι, ποὺ παράγουν ωραιότατα καὶ γλυκύτατα σταφύλια, καὶ συκαῖ, ποὺ σκεπάζονται τὸν χειμῶνα μετὰ καλάμι⁶ σιταριοῦ.

16. Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος,

Ὁ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος ἐστάλη ὡς πρεσβευτῆς¹ πρὸς τὸν μεγαλὸν βασιλεα. Καθ' ὁδὸν ἐσκέπετο. « Εἶθε νὰ εἶναι ὁ βασιλεὺς εὐμενὴς καὶ εἶθε νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου,

ἄλλως μπορεῖ νὰ κινδυνεύσω² ».

Ἔρχεται λοιπὸν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου ὁ φρουρὸς χιλιάρχος τὸν συνεβούλευσε τὰ ἐξῆς. « ὦ ξένε, νὰ εἴσαι³ σεμνὸς πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ παρακαλέσῃς⁴ θερμῶς αὐτὸν νονατιστὸς⁵· κροῦσε τὴν θύραν ». Τοῦ ἔλεγε δὲ ἀκόμη ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀγαθὸς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς παρακαλοῦντας αὐτὸν εἶχε κινδυνεύσει. Ἐάν τις τοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν⁶, μποροῦσε νὰ ἀπολαύῃ τῆς εὐνοίας.

Ὁ Ἴσμηνίας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ παρακαλέσῃ γονατιστὸς, ὡς δούλος ἔκρουσε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται. Ἀφοῦ δὲ ἔκλεισεν αὐτήν, ρίπτει τὸ δακτύλιον παρὰ τοὺς πόδας, σκύβει καὶ λαμβάνει αὐτόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπίστευσεν ὅτι τὸν παρακαλεῖ γονατιστὸς καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ὅσα ἤθελε.

17. Ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς στρατιῶτας.

Ἀντιλαμβανόμενος ὁ Ξενοφῶν ὅτι οἱ στρατιῶται ἦσαν δυσηρεστημένοι μαζί του, μαζεύει αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατόν γρηγορώτερα¹ μὲ τὸν κήρυκα καὶ τοὺς λέγει. « Στρατιῶται, μαθαίνω ὅτι μὲ συκοφαντοῦν, ὅτι δῆθεν² ἐγὼ πρόκειται³ ξεγελῶντάς⁴ σας νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὸν Φᾶσιν. Ἀκούσατέ με λοιπὸν. Ἄν⁵ πρόκειται νὰ κινδυνεύσετε σεῖς, ὅπως μὲ συκοφαντοῦν, σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα⁶ νὰ μὲ φονεύσετε, ἄλλως νὰ δέσετε τοὺς συκοφάντας. Γνωρίζετε βέβαια⁷, ἀφοῦ βαδίζομεν εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἡμᾶς χώραν, ἀπὸ ποῦ ἀνατέλλει καὶ ποῦ δύει ὁ ἥλιος. Ἐπίσης γνωρίζετε ὅτι πορευόμενοι πρὸς δυσμᾶς πηγαίνομεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν⁸ νὰ σᾶς ὀδηγῶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται πρὸς ἀνατολᾶς. καὶ νὰ διατρέχετε κίνδυνον. Ὅσοι λέγουν αὐτὰ εἶναι ἡλίθιοι καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι, σεῖς

δὲ εἶσθε ἄξιοι νὰ κρίνετε, ἂν λέγω ἀληθῆ ἢ ὄχι ».

18. Ἡ Μανία σατράπης τῆς Αἰολίδος.

Ἡ Μανία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της πηγαίνει πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. « ὦ Φαρνάβαζε, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος διοικούμενοι¹ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μου ἦσαν εὐτυχεῖς². Ἡ χώρα καλλιεγούμενη ἀπέδιδε καρποὺς ἀφθόνοους. Ἐξ αὐτῶν προσέφερε θυσίας³ πλουσίας εἰς τοὺς θεοὺς. Οὐδεμίαν δὲ πρόφασιν εὔρισκον, ἵνα μὴ ἐκστρατεύῃ⁴ μαζί σου. Ὅσακις διετάσσετο, ἐσκέπτετο, πῶς νὰ ἐκστρατεύῃ⁵ μὲ περισσοτέρους στρατιώτας. Τοὺς δὲ φόρους ἔστειλεν πάντοτε περισσοτέρους τῶν διατασσομένων ὑπὸ σοῦ. Καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον ἐκπαιδευθῆ οὕτως, ὥστε νὰ πορεύονται, ὅπου διετάσσοντο. Ἦλπιζεν οὕτω ὅτι ἡ ἀρχὴ οὐδέποτε θὰ καταλυθῆ. Ἐὰν καὶ ἐγώ, ὦ Φαρνάβαζε, διοικήσω τὴν Αἰολίδα ὡς σατράπης ἀνταξίως τοῦ ἀνδρός μου, τί σέ ἐμποδίζει νὰ μένω ἐγώ σατράπης; Σοῦ ὑπόσχομαι⁶ ὅτι θὰ ἐκστρατεύσω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξῃς. Ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη⁷ νὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον ἐχθρῶν, προθύμως ἤθελον ἐκστρατεύσει⁸ μεθ' ὄλων τῶν δυνάμεων ».

Ἀφοῦ ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Φαρνάβαζος, διέταξε νὰ εἶναι σατράπης τῆς Αἰολίδος ἡ Μανία.

19. Μάθημα τοῦ Ἀντιόχου.

Ὁ Ἀντιόχος¹, ὁ νικητὴς τῶν Πάρθων, ἐμάζεψε κάποτε τοὺς αὐλικούς, διὰ νὰ κυνηγίσουν εἰς τὸ πλησίον δάσος. « Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος, θὰ φονεύσῃ τὰ περισσότερα θηρία » , εἶπε, « θ' ἀνταμείψω, θὰ τιμωρήσω δὲ ἐκεῖνον, πού δὲν θὰ κυνηγήσῃ τίποτε ».

Κατὰ² τὸ κυνήγιον ὅμως ἐχρονотρίβησε πολὺ καὶ

ἀπεμακρύνθη³ πολὺ ἀπὸ τοὺς ἄλλους αὐλικούς. Ἐπειδὴ δὲ πλέον ἦτο νύξ, εἰσέρχεται εἰς ἑπαυλιν πτωχῶν χωρικῶν « ἄς ἀποκρύψω ὅτι εἶμαι βασιλεύς », σκέπτεται, « διὰ νὰ ἀκούσω, τί λέγουν, οἱ ὑπήκοοι περὶ ἐμοῦ ». Ἔτσι ἤλπιζεν ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ ἀποκρύψουν τίποτε.

Πράγματι δὲ οἱ χωρικοὶ ἐνόμισαν ὅτι φιλοξενοῦν⁴ ἰδιώτην καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον εἶπον ὅσα ἐπίστευον. Ἐλεγον λοιπὸν οἱ χωρικοὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο μὲν χρηστός, εἶχεν ὅμως ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς αὐλικούς, αὐτοὶ δὲ δὲν τοῦ ἀπεκάλυπτον τὴν ἀλήθειαν πάντοτε. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπᾶ τὰ κυνήγια⁵, ἐμάζευσε κακοὺς αὐλικούς, οἱ ὅποιοι⁶ προσέχουν μόνον τὰ ἰδικὰ των συμφέροντα. Ἄν διώξῃ τοὺς αὐλικούς, οἱ ὑπήκοοι θὰ λέγουν ὅτι εἶναι καλὸς βασιλεὺς. Καὶ τότε μὲν, ἀφοῦ ἤκουσε, δὲν εἶπε τίποτε.

Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν⁷, ἤρχοντο οἱ αὐλικοὶ καὶ περιεποιοῦντο αὐτον. Τότε τοῦ λέγει « Κανεὶς ἀπὸ σᾶς δὲν μοῦ εἶπε μέχρι σήμερον τὴν ἀλήθειαν. Ἄφ' ὅτου ἔγινα βασιλεύς, χθὲς μόνον ἤκουσα λόγους ἀληθινούς καὶ ἀπεκάλυψα τὴν ἀλήθειαν ».

20. Προτροπὴ στρατηγοῦ πρὸς τοὺς μυρίους.

« ὦ ἄνδρες, πολλὰς καὶ καλὰς ἐλπίδας σωτηρίας ἔχομεν¹. Ἐχω ἤδη κάμει θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ τὰ ἱερά παρουσιάζονται καλὰ. Τοῦτο δὲ εἶναι φυσικόν², διότι νομιζῶ ὅτι ἡμεῖς μὲν ἔχομεν ἐνεργήσει σύμφωνα³ μὲ τὰς συνθήκας καὶ τὰς θυσίας, πού⁴ εἶχομεν θυσιάσει, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔχουν παραβῆ τοὺς ὄρκους. Οἱ θεοὶ δὲ πολλὰς φαρὰς ἔχουν τιμωρήσει τοὺς παραβάτας⁵, ἔχουν δὲ σώσει τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὅτε δηλαδὴ οἱ Πέρσαι εἶχον ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδος μὲ πολεμικὰ πλοῖα καὶ στρατόν, οἱ πρόγονοι εἰς μὲν τὸν Μαραθῶνα, εἶχον καταδιώξει αὐτούς,

εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας, ὅπου εἶχον στείλει τὸν Λεωνίδα, εἶχον ἐμποδίσει τὴν προέλασιν⁶ αὐτῶν.

Ἔτσι καὶ σεῖς τώρα πρὸ ὀλίγου μὲν χρόνου εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην ἔχετε καταδιώξει τοὺς Πέρσας. Καὶ τότε μὲν ἠγωνίζεσθε περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου, τώρα δέ, ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἔχουν φροντίσει διὰ τὴν νίκη, θὰ κάμετε αὐτὸ εὐκόλα ».

21. Συμβουλαὶ πρὸς νέους.

Εἶθε νὰ εἶσαι φιλομαθής. Ἐὰν εἶσαι τοιοῦτος, θὰ γίνῃς πολυμαθής. Εἶθε νὰ διαφυλάξῃς μὲ μελέτας, ὅσα¹ γνωρίζεις. Ὅσα δὲ δὲν² ἔχεις μάθει³, νὰ ἀποκτᾶς⁴ με γνώσεις εἶναι ἐξ ἴσου⁵ ἄσχημον νὰ μὴ μαθαίνῃς λόγον, τὸν ὅποιον⁶ ἤθελες ἀκούσει⁷, καὶ νὰ μὴ δέχεσαι⁸ καλόν, ποῦ θὰ σοῦ προσέφερον⁹ φίλοι. Νὰ ἐξοδεύῃς τὸν καιρὸν¹⁰ εἰς τὸ νὰ ἀκούῃς λόγους παρ' ἄλλων διότι ἔτσι θὰ δυνηθῇς νὰ μανθάνῃς εὐκόλως, ὅσα οἱ ἄλλοι δυσκόλως ἔχουν εὔρει. Νὰ νομίζῃς ὅτι πολλὰ τῶν ἀκουσμάτων εἶναι πολυτιμότερα ἀπὸ χρήματα διότι αὐτὰ μὲν γρήγορα¹¹ σὲ ἀφήνουν, ἐκεῖνα δὲ ὅλον τὸν καιρὸν παραμένουν. Μὴ κουράζεσαι νὰ βαδίζῃς μακρὸν δρόμον πρὸς ἐκείνους, ποῦ ὑπόσχονται ὅτι διδάσκουν χρήσιμόν τι, διότι εἶναι ἐντροπὴ οἱ μὲν ἔμποροι¹² νὰ περνοῦν τόσα πελάγη διὰ¹³ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν καὶ νὰ κάμουν αὐτὴν περισσοτέραν, οἱ δὲ νεώτεροι νὰ μὴ ὑπομένουν τὴν κατὰ ζῆρὰν πορείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν παιδείαν καλυτέραν.

22. Ανακάλυψις πόρου τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τῶν μυρίων.

Ἐνῶ δὲ ἔτρωγεν¹ ὁ Ξενοφῶν, προσέτρεξαν² πρὸς αὐτὸν οὗο νεανίσκοι· διότι ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι ἐπετρέπετο³ εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ προσέλθῃ τις πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ εἴπῃ, ἐὰν⁴ εἶχε τι σχετικὸν⁵ πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ ἔλεγον τότε ὅτι ἔτυχε⁶ νὰ συλλέγουν⁷ φρύγανα καὶ διέκριναν⁸ ἀπέναντι εἰς βράχους κατερχομένους⁹ πρὸς τὸν ποταμὸν γέροντας, παιδιὰ καὶ μικρὰ κορίτσια καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔκουψαν¹⁰ εἰς βράχον σχήματος ἄνδρου ἱμάτια. Ἄφου δὲ αὐτοὶ εἶδον αὐτό, ἀπεφάσισαν¹¹ νὰ διαβοῦν¹² τὸν ποταμὸν.

Κρατοῦντες λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας μόνον ἐγχειρίδια διέβαινον γυμνοὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸ νερὸ τοὺς ἔβρεξε μέχρι τῶν γονάτων. Ἄφου δὲ παρέλαβον τὰ ἱμάτια ἤλθον πάλιν. Ἀμέσως ὁ στρατηγὸς ἔκαμνε σπονδὰς καὶ διέταξε τοὺς στρατηγούς νὰ ποοσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς, ποὺ ἀπεκάλυψαν τὸν πόρον.

23. Ἡ θήρα ὡς ἄσκησις πολεμικῆ.

Οἱ κυνηγοὶ ἐκπαιδεύονται καὶ εἰς ὅσα ἀφοροῦν εἰς τὸ πόλεμον¹. Ἐπειδὴ βαδίζουσι μὲ τὰ ὄπλα δρόμους δυσβάτους, δὲν κουράζονται. Ἐπειδὴ εἶναι συνηθισμένοι² νὰ κυνηγοῦν τὰ θηρία ἐπὶ πολὺν χρόνον, συνηθίζουσι εἰς τὸ νὰ ὑπομένουν τοὺς κόπους. Ἐπίσης γίνονται πειθαρχικοὶ φύλακες τῶν εἰς αὐτοὺς διατασσομένων, ὡσάκις παραστῆ ἀνάγκη³ νὰ κατακλίνωνται⁴ εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Διὰ τοῦτο γίνονται πειθαρχικοὶ στρατιῶται καὶ ὑπομένουν καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην τοῦ ὑπαιθρου καὶ συνηθίζουσι νὰ πράττουν τὰ παραγγελλόμενα προθύμως καὶ νὰ προφυλάττωνται καλῶς. Οὕτω γυμναζόμενοι, ἐὰν

εἶναι παρατεταγμένοι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, δὲν δὲ ἐγκαταλείψουν τὰς τάξεις, διότι θὰ μπορούν⁵ νὰ ὑπομένουν τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν,

Ὅταν δὲ οἱ ἐχθροὶ ἔχουν τραπῆ εἰς φυγὴν, αὐτοὶ θὰ τοὺς καταδιώξουν⁶ εἰς πᾶσαν τοποθεσίαν, διότι εἶναι συνηθισμένοι εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν θηρίων. Ἐὰν δὲ πάλιν οἱ ἰδικοὶ τῶν⁷ ἀτυχῆσουν, θὰ δύνανται καὶ οἱ ἴδιοι νὰ σώζωνται καὶ τοὺς ἄλλους νὰ σώζουν.

24. Χαρὰ τῶν μυρίων ἐπὶ τῇ θῆξ τῆς θαλάσσης.

Οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐβάδισαν μιᾶς ἡμέρας δρόμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους¹ Θήχης.

Ὅτε δὲ οἱ πρῶτοι ἔφθασαν εἰς αὐτό, μεγάλη κραυγὴ ἤκουσθη. Ἀκούσας ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ἐνόμισαν ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐφάνησαν καὶ ὅτι πάλιν θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ κάμουν μάχην, διότι ὀπισθεν ἠκολούθουν² οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας.

Ἐμαζεύθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξύ εἰς τὸ ὄρος περισσότεροι καὶ ἡ βοή ἐγινε δυνατωτέρα³, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν νὰ τρέξῃ διὰ νὰ ἴδῃ τὰ συμβαίνοντα. Πλησιάσας⁴ ἤκουσε τὰς λέξεις « θάλασσα, θάλασσα » καὶ ἐνόμισεν⁵ ὅτι οἱ στρατιῶται εἶδον θάλασσαν. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν ὅλοι εἰς τὴν κορυφὴν, ἐνηγκαλίζοντο⁶ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ ἔλεγον « Τώρα ἀσφαλῶς θὰ σωθῶμεν πλέον ».

25 Σωκράτης περὶ φιλίας.

Ἦκουσά ποτε τὸν Σωκράτη νὰ συζητῇ¹ περὶ φίλων καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφελῆται² κανεὶς διὰ

τὴν ἀπόκτησιν φίλων. Ὅλοι σχεδόν νομιζοῦν καὶ λέγουν, ὅτι φίλος καλὸς εἶναι τὸ καλύτερον ἀπ' ὅλα. Ἐν τούτοις ὁ Σωκράτης ἔβλεπεν ὅτι ὅλοι φροντίζουν διὰ κάθε ἄλλο παρὰ διὰ τὴν ἀπόκτησιν φίλων.

Ἐβλεπε δὲ ὅτι οἱ περισσότεροι προσπαθοῦν νὰ ἀποκτοῦν³ οἰκίαν καὶ ἀγρούς καὶ δούλους, φίλον δ' οὐδεὶς φροντίζει, πῶς νὰ ἀποκτήσῃ, οὔτε πῶς νὰ σώζονται οἱ ὑπάρχοντες. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι ἄρρωστοι⁴ οἱ δούλοι, προσκαλοῦν ἰατρούς, τοὺς δὲ φίλους, ὅταν ἄρρωστοῦν παραμελοῦν. Ἐὰν δ' ἀποθάνουν οἱ ὑπέρτατοι ἢ οἱ φίλοι, τὴν μὲν ἀπώλειαν τῶν ὑπηρετῶν θεωροῦν ζημίαν, διὰ δὲ τοὺς φίλους οὐδὲν νομιζοῦν ὅτι ἔχουν χάσει⁵.

Πρὸς τούτοις δὲ ἀπὸ μὲν τὰ ἄλλα κτήματα οὐδὲν ἀφήνουν⁶ ἀπεριποίητον⁷, τοὺς δὲ φίλους, ἂν καὶ ἔχουν ἀνάγκην⁸ περιποιήσεως, παραμελοῦν⁹. Τοῦναντίον δὲ θὰ ἔπρεπε¹⁰ τοὺς φίλους νὰ ἐκτιμᾷ τις καὶ δι' αὐτοὺς νὰ φροντίζῃ διότι ὁ καλὸς φίλος εἶναι πολλὰς φορὰς καλύτερος καὶ ὀπὸ τὸν ἀδελφόν.

26. Ἡ πρώτη θήρα τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου.

Ἀφοῦ ὁ Ἀστυάγης εἶδεν ὅτι ὁ Κύρος ἐπεδύμει¹ πολὺ² νὰ κυνηγῇ³ εἰς τὸ δάσος, στέλλει αὐτὸν μὲ τὸν θεῖόν του, ἵνα τὸν προφυλάττουν, ἐὰν⁴ ἤθελε φανῆ κανὲν ἀπὸ τα ἄγρια θηρία. Ὁ δὲ Κύρος ἐζήτηε νὰ μάθῃ ἀπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας ποῖα θηρία πρέπει μὲ θάρρος⁵ νὰ διώξῃ. Οὗτοι δὲ ἔλεγον εἰς αὐτόν, ποῖα θηρία εἶναι ἀβλαβῆ⁶ καὶ ὅτι ἔπρεπε ἂ προφυλαχθῇ μᾶλλον ἀπὸ κακοτοπιές⁷. Ἐνῶ ὁμῶς ἤκουεν αὐτά, αἴφνης βλέπει ὅτι ἔλαφος ἀνεπήδησε. Ἀμέσως ἐλησμόνησεν ὅλα αὐτά καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε παρὰ τὸν δρόμον τῆς ἐλάφου. Καταδιώκων δὲ αὐτὴν τὴν ἐφόνευσεν. Οἱ φύλακες τότε πλησιάσαντες αὐτὸν τοῦ συνέστησαν νὰ μὴ τρέχῃ.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁμως ἤκουσε κραυγὴν καὶ ἀμέσως ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν⁸ ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ κάπρου καὶ τὸν φονεύει. Ὁ θεῖος τότε βλέπων τὸ θάρρος παρεκάλει αὐτὸν νὰ μὴν κινδυνεύῃ· αὐτὸς δὲ παρεκάλει τὸν θεῖον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ φέρῃ τὰ κυνήγια μόνος του πρὸς τὸν πάππον. Πράγματι δὲ προσφέρων ταῦτα εἰς τὸν πάππον ἔλεγεν ὅτι μόνος του ἐκυνήγησεν αὐτὰ χάριν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀστυάγης ηὐχαριστεῖτο μὲν, συνεβούλευεν ὁμως αὐτὸν νὰ μὴ κινδυνεύῃ.

27. Ἡ πρὸς τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς εὐνοια τῶν θεῶν.

Εἰς τὴν Σικελίαν ἔρρευσε κάποτε ἐκ τῆς Αἴτνης ρύαξ πυρός λέγουν δὲ ὅτι οὗτος ἔρρεε καὶ πρὸς τὴν ἄλλην χώραν καὶ μάλιστα¹ πρὸς πόλιν ἀπὸ τὰς ἐκεῖ κατοικουμένας. Διηγοῦνται λοιπὸν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζητοῦντες σωτηρίαν ὠρμησαν πρὸς φυγὴν, ἓνας δὲ κάποιος² ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἔφερε τὸν γέροντα πατέρα ἐπὶ τῶν ὤμων, διότι ἔβλεπεν ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ βαδίσῃ³. Ἐπροφθάσθη⁴ ὁμως ἀπὸ τὸν ρύακα τοῦ πυρός.

Ἐδὼ ὁμως εἶναι ἄξιοι νὰ ἰδῇ τις ὅτι ὁ θεός εὐνοεῖ τοὺς καλοὺς ἀνδρας λέγεται δηλαδή ὅτι τὸ πῦρ ἔρρευσε⁵ γύρω ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ ὅτι αὐτοὶ μόνοι ἐσώθησαν. Ἐκτοτε ὠνομάσθη τὸ μέρος χῶρος τῶν εὐσεβῶν. Ὅσοι δὲ ἀπεχώρησαν⁶ ταχέως καὶ ἐγκατέλειψαν τοὺς γονεῖς, ἐχάθησαν⁷.

28. Ἡ θέσις τοῦ τυράννου.

Ὅτε ἤμην ἀπλοῦς πολιτῆς¹, εἶχα² ὅλας τὰς χαράς³, τώρα δὲ νοιώθω ὅτι στεροῦμαι ἀπ' ὅλα αὐτά. Τότε, ὁσάκις⁴ ἐπιθυμοῦσα νὰ εὐχαριστηθῶ, συνανεστρεφόμεν τοὺς

συνομηλίκους μου, όσάκις δέ επιθυμοῦσα ήσυχίαν, ἔζων μόνος μου. Τώρα ἔχω χάσει⁵, τοὺς συνομηλίκους μου, διότι ἔχουν γίνει ἀντὶ γιὰ σύντροφοι δοῦλοι. Ἐχω δὲ χάσει καὶ τὴν συναναστροφὴν⁶ των, διότι δὲν βλέπω⁷ εἰς αὐτοὺς διάθεσιν εὐνοϊκὴν πρὸς ἐμέ. Τὸ νὰ φοβοῦμαι δὲ τὸν κόσμον⁸ καὶ τὴν μοναξιάν ἐξ ἴσου καὶ τὸ νὰ μὴ θέλω νὰ βλέπω μήτε ἐνόπλους μήτε ἀόπλους γύρω μου, αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα. Αὐτὸς δὲ ὁ φόβος, καὶ ὅταν συμπαρακολουθῆται ἀκόμη ἀπὸ ὅλας τὰς εὐχαριστήσεις, εἶναι πολὺ κουραστικὸν πρᾶγμα⁹. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου δὲν μπορῶ οὔτε τροφὴν καλήν νὰ διαλέγω¹⁰, οὔτε ὕπνον ἤσυχον νὰ κοιμοῦμαι.

29. Κύρος καὶ Κροΐσος.

Ὁ Κροΐσος ἔκλαυσεν ἐπὶ δύο ἔτη¹ τὸν θάνατον τοῦ μόνου υἱοῦ του. Τότε δὲν εἶχε καταλάβει², διατὶ ὁ Σόλων κανένα ἐκ τῶν ἀνθρώπων πρὸ τοῦ θανάτου δὲν ὠνόμαζεν εὐτυχῆ. Τὸ τρίτον ὅμως ἔτος ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀρλή τοῦ Ἀστυάγους εἶχε καταλυθῆ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ κηρύξῃ³ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν.

Πρὶν ὅμως κάμη⁴, ὅσα ἐσκέπετο, ἔστειλε πρέσβεις εἰς τοὺς Δελφούς. Οὗτοι ἀφοῦ ἔπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠρώτησαν τὸν θεόν, ἂν θὰ χρειασθῆ νὰ πάρουν⁵ κανένα σύμμαχον. Ὁ δὲ θεὸς ἀπήντησεν ὅτι, ἂν ὁ Κροΐσος περάσῃ τὸν Ἄλυν ποταμόν, θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἀρχὴν καὶ ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὸν⁶ εἰς αὐτὸν νὰ κάμη συμμάχους τοὺς πιὸ δυνατοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Κροΐσος ἐπήνεσε τὴν σοφίαν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς Λακεδαιμόνα, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων, διότι τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν διηρρημένοι ἀπὸ ἐσωτερικᾶς ταραχᾶς.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἶχον ἀκούσει τὸν χρησμόν, ἐδέχθησαν⁸ τὴν συμμαχίαν. Ἄφοῦ λοιπὸν συνεπληρώθη⁹ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Κροῖσου, διαβαίνει τὸν Ἄλυν καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Νικηθεὶς ὁμως ὑπεχώρησεν εἰς Σάρδεις, διὰ νὰ μὴν ἀποχωρισθῆ¹⁰ ἀπὸ τοὺς συμμάχους. Οἱ σύμμαχοι ὁμως ἠμποδίσθησαν νὰ ἐκτελέσουν, ὅσα διετάχθησαν¹¹ ἀπὸ τὸν Κροῖσον, διότι ὁ Κῦρος ἠκολούθει τὸν Κροῖσον καὶ φθάσας εἰς Λυδίαν ἐπολιόρκει τὰς Σάρδεις.

30. Ὁ λόγος τοῦ Κλεάρχου πρὸς τοὺς στρατιώτας δείξαντας διαθέσεις ἀντιπειθαρχικάς.

« Ἄνδρες στρατιῶται, ὁ Κῦρος ἦτο φίλος μου. Ὅτε δὲ ἤμην ἐξόριστος¹, χρήματα πολλὰ μοῦ ἔδιδε, τὰ ὅποια ἐγὼ ἐξώδευον² ὄχι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ διὰ σᾶς. Μαζί σας δὲ ἐξεδίωκον ἐκ τῆς Χερσονήσου τοὺς Θρᾶκας, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καταστρέψουν τὴν χώραν. Ὅτε δὲ με εἰδοποίησεν, ἐπήγαινον πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκινδυνεύσω μαζί του ἀντὶ τῶν εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας³ ἐλάβανον⁴ παρ' ἐκείνου.

« Ἐπειδὴ ὁμως σεῖς τώρα δὲν θέλετε νὰ συγκινδυνεύσετε μαζί μου, ἀνάγκη εἶναι εἰς ἐμέ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι φίλος του ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι στρατηγός σας. Ἐπειδὴ ὁμως σεῖς δὲν θέλετε νὰ ὑπακούσετε εἰς ἐμέ, ἐγὼ προθύμως θὰ πάω, ὅπου καὶ ἂν με διατάξετε σεῖς, διότι νομίζω ὅτι σεῖς εἴσθε δι' ἐμέ καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ πατρίς. Μαζί σας μπορῶ νὰ εἶμαι⁵ πάντοτε πολύτιμος φίλος, χωρὶς σᾶς δὲ δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι οὔτε φίλος καλός, οὔτε ἱκανός ἐναντίον ἐχθρῶν νὰ ἐκστρατεύσω ».

31. Ἀγησίλαος.

Ὁ Ἀγησίλαος τὰ μὲν θεῖα τόσον¹ ἐσέβeto, ὥστε καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ὄρκους ἐκείνου καὶ τὰς συνθήκας ἐδεώρουν² ἀξίας περισσοτέρας πίστεως. Ὡς πρὸς δὲ³ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον χαρακτῆρά του, ποία ἀπόδειξις⁴ μπορεῖ νὰ εἶναι⁵ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ἐξῆς, δηλαδὴ ὅτι ποτὲ δὲν ἔβαλε κακὸν κατὰ νοῦν⁶ ἐναντίον οὐδενός⁷; Τῆς δ' ἀνδρείας του ἀποδείξεις πολλαὶ ὑπάρχουν. Ἐκινδύνευε μὲν πάντοτε μαζί μὲ τοὺς στρατιώτας του πρὸς ἐχθροὺς ἰσχυροτάτους, κατὰ δὲ τοὺς ἐναντίον⁸ τούτων ἀγῶνας πρῶτον τὸν ἑαυτὸν του ἔταπτε. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ οἱ ἐχθροὶ του καὶ οἱ Ἕλληνες ὅλοι τὸν ἐτίμων⁹.

32. Κῦρος ὁ πρεσβύτερος πρὸς τοὺς Πέρσας μετὰ τὴν μάχην.

« Ἄνδρες στρατιῶται, πρῶτον μὲν ἐγὼ καὶ σεῖς ὅλοι τοὺς θεοὺς εὐχαριστοῦμεν¹, διότι εἴμεθα νικηταί. Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅσα ἀγαθὰ² ἔχομεν, πρέπει³ νὰ προσφέρωμεν⁴ εὐχαριστηρίους θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὅλους δὲ μαζί σᾶς θαυμάζω, διότι ὅ,τι ἔχομεν, ἀπὸ σᾶς ὅλους ὑπάρχει. Θὰ βραβεύσω δὲ τὸν καθένα ἀνταξίως τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἔχετε κινδυνεύσει. Ἄπὸ τὴν νίκην δὲ αὐτὴν μόνοι σας⁵ μπορεῖτε νὰ κρίνετε⁶, ποῖον ἐκ τῶν δύο ἢ ἀνδρεία⁷ ἢ φυγὴ σωζει τὰς ψυχὰς καὶ συγχρόνως ποῖαν τινὰ εὐχαρίστησιν ἢ νίκη προσφέρει. Τώρα δέ, ἀφοῦ προσφέρετε θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, πηγαίνετε εἰς τὰς σκηνάς ». Ἐπειτα τοὺς διέλυσε.

33. Ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς στρατιῶτας διὰ τὴν πειθαρχίαν.

« Γνωρίζετε, ὦ στρατιῶται, ποῖα ἀπειθαρχία¹ ὑπάρχει εἰς τὸ στράτευμα. Κανείς δὲν ὑπακούει εἰς τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁ καθείς² κάμνει ὅτι θέλει. Ἐὰν λοιπὸν τέτοια εἶναι τὰ πράγματα, τί λογῆς³ κατάστασις θὰ δημιουργηθῆ⁴; Σεῖς ὅλοι δὲν θὰ εἴσθε ἱκανοὶ οὔτε πόλεμον νὰ ἀναλάβετε⁵, οὔτε νὰ καταπαύσετε αὐτόν. Ὁ καθείς δὲ θὰ σκέπτεται κακὸν ἐναντίον σας. Καὶ ἂν μερικοὶ πρέσβεις ἔλθουν⁶ πρὸς σᾶς δι' εἰρήνην ἢ ἄλλο τι, ὁ καθείς θὰ μπορῆ νὰ σᾶς κἀνῆ ὅ,τι καὶ ἂν σκέπτεται. Ἐπειτα, ὅποιους καὶ ἂν ἐκλέξετε στρατηγούς σας, δὲν θὰ ἀξίζουσιν τίποτε⁷.

« Ποῖα δὲ πόλις θὰ μᾶς εἶναι πλέον φιλική, ὅταν ἀκούῃ ὅτι τέτοια ἀπειθαρχία ὑπάρχει⁸ εἰς τὸ στράτευμα; οὐδεμία βέβαια· διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πιστεύομεν ὅτι, ὅσοι κάμνουν τέτοια, εἶναι κακοὶ καὶ ἐπικίνδunami στρατιῶται ».

34. Ὁ οὐρανὸς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ οὐρανός, ὁ ὁποῖος εἶναι γαλάζιος, ἦτο ἀπὸ χαλκόν. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἦτο φῶς μὲν λαμπρόν, ἥλιος δὲ καθαρώτατος καὶ τὸ δάπεδον ἀπὸ χρυσόν.¹ Ἦτο δὲ ὁ οὐρανός γεματός² ἀπὸ οἰκίας καὶ ναοὺς τῶν θεῶν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ὑπῆρχον ἀγάλματα αὐτῶν. Τὰ ἀνάκτορα δὲ τῶν θεῶν ἔκλειον θύραι ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκόν, αἱ δὲ στέγαι τῶν οἰκιῶν καὶ ἀνακτόρων ἦσαν ἐκ κεράμου. Εἰς τὸ μέγαρον ἐπὶ θρόνου ἀπὸ χρυσόν ἐκάθητο ὁ Ζεὺς καὶ γύρω³ ἀπὸ αὐτὸν οἱ ἄλλοι θεοί. Εἰς τὸ συνέδριον⁴ δὲ ἀπεφάσιζον⁵, εἰς ποίους ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι εὐνοϊκοὶ καὶ πρὸς ποίους δυσμενεῖς⁶. Συνήθως δὲ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ἦσαν πάντοτε

εὐσπλαχνικοί⁶. Εἶχον δὲ ἀγγελιοφόρον τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν εἰς τὴν γῆν.

35. Ἡρακλῆς καὶ Ἀθηνᾶ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐβάδιζε διὰ στενοῦ δρόμου διευθυνόμενος πρὸς λειμῶνα, ὁ ὁποῖος ἦτο γεμᾶτος ἀπὸ ἀμυγδαλιῆς καὶ συκιῆς. Ἐκράτει δὲ εἰς τὰς χέρια του ῥόπαλον σιδερένιο μὲ ἀργυρὰ καρφιά στολισμένο¹. Αἶφνης βλέπει ἐπὶ τῆς γῆς κάτι ὅμοιον μὲ μῆλον χρυσοῦν καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ σπάσῃ². Ὅτε ὅμως εἶδεν ὅτι αὐτὸ ἐγίνετο δύο καὶ τρεῖς φορές μεγαλύτερον³, ἐκτύπα ἀκόμη περισσότερο μὲ τὸ σιδερένιο ῥόπαλον. Τοῦτο ὅμως ἐφούσκωνε⁴ καὶ ἔφραζε τὸν δρόμον. Δι' αὐτὸ ὁ Ἡρακλῆς παρεξενεύετο πολὺ.

Αἶφνης παρουσιάζεται ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία ἦτο εὐνοϊκὴ πρὸς αὐτόν, καὶ τοῦ λέγει: « Παῦσε, ἀδελφέ. Αὐτὸ τὸ χρυσοῦν μῆλον εἶναι φιλονεικία καὶ ἔρις. Ἄν τις ἀδιαφορήσῃ⁵, μένει, ὅπως ἦτο, ἂν δέ τις τὸ κτυπᾷ, ἐξογκώνεται ».

36. Αἰγεύς.

Ὁ Αἰγεύς κάποτε εἶχεν ἔλθει εἰς Τροίζηναν ἐδῶ ἐφιλοξένησεν¹ αὐτόν ὁ Πέλοψ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε² γυναῖκα εἰς αὐτόν τὴν θυγατέρα του Αἶδραν. Ὅτε δὲ ὁ Αἰγεύς ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ, παρήγγειλεν εἰς τὴν Αἶδραν, ἂν γεννήσῃ ἄρρενα υἱόν, νὰ ἀναθρέψῃ αὐτόν καὶ νὰ μὴ τοῦ φανερώσῃ τίνος εἶναι. Ἐπειτα ἔσκαψε λάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκρυψε διάφορα ὅπλα, καὶ ἐπὶ τοῦ λάκκου ἔθηκε βράχον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὴν Αἶδραν νὰ φέρῃ τὸν υἱὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καί, ἀφοῦ σηκώσῃ³ τὸν βράχον, νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης

ἔξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀττικῆς καί, ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, ἠγάγκασεν αὐτοὺς νὰ στέλλουν ἑπτὰ νέους⁴ καὶ ἑπτὰ νέας, διὰ νὰ κατασπαράσσωνται⁵ εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅπου ὁ εἰσερχόμενος⁶ ἦτο χαμένος⁷. Εἶχε δὲ κατασκευάσει τοῦτον ὁ Δαίδαλος, ἄριστος ἀρχιτέκτων.

37. Θησεύς.

Ὁ Θησεύς ἐνηλικιωθεὶς ἀπόδησε τὸν βράχον εὐκόλως καὶ ἔχων¹ τὰ ὄπλα ἔσπευδεν² εἰς Ἀθήνας. Ὁ δρόμος τότε ἦτο γεμάτος ἀπὸ κακούργους, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ ἐφιλοξένουν τοὺς ὁδοιπόρουτ, τοὺς ἐφόνευσον τεντώνοντας αὐτοὺς εἰς δένδρα ἢ τοὺς ἔσπρωχναν εἰς τὴν θάλασσαν. Τούτους ὅλους ἐφόνευσε καὶ ἔφθασεν εἰς Ἀθήνας. Ἐδῶ ἡ νοσηρὰ κατάστασις τῶν πραγμάτων³ δὲν τὸν ἄφηγε νὰ ἡσυχάσῃ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπανεφέρε τὴν τάξιν, οἱ συμπολιταὶ εὐχαρίστως ἐδέχθησαν αὐτὸν ὡς σωτῆρα. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ φθάνουν οἱ ἐκ Κρήτης πρέσβεις, διὰ νὰ λάβουν⁴ τὸν φόρον τοῦ τρίτου ἔτους. Ὁ Θησεύς μεταξύ τῶν ἑπτὰ νέων ἐπῆγε καὶ αὐτὸς ἐλπίζων ὅτι θὰ φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον. Πράγματι δὲ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀριάδνης ἐφόνευσε τὸν Μινώταυρον καὶ ἀπήλλαξε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν φόρον. Ἐνῶ ὅμως ἐπανήρχετο⁵, ἐλησμόνησε νὰ ὑψώσῃ ἰστίον λευκόν, ὅπως εἶχε συμφωνηθῆ⁶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν⁷ ἐξ Ἀθηνῶν. Ὁ πατὴρ τοῦ Θησεύος περιμένων εἰς τὴν παραλίαν δὲν εἶδε σηκωμένον τὸ λευκὸν ἰστίον, Νομίσας λοιπὸν ὅτι οὐῖός του ἐχάθη ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε τὸ πέλαγος ὠνομάσθη Αἰγαῖον. Ὁ δὲ Θησεύς τοὺς διεσχορπισμένους⁸ εἰς τὴν Ἀττικὴν πρότερον ἔφερε νὰ κατοικήσουν⁹ εἰς μίαν πόλιν, τὴν ὁποίαν Ἀθήνας ὠνόμασεν.

38. Ἀλώπηξ καὶ τράγος.

Μία ἀλώπηξ, παραπατήσασα¹ ἐγλύστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς ἓνα πηγάδι. Ἐδῶ παρέμεινε κατ' ἀνάγκην στενοχωρουμένη² διὰ³ ἣν ἀνάβασιν. Μετ' ὀλίγον ἓνας τράγος κατεχόμενος⁴ ἀπὸ δίψαν παρουσιάσθη εἰς⁵ τὸ στόμιον τοῦ πηγαδιοῦ καὶ ἐρωτᾷ αὐτήν, ἂν τὸ πηγάδι βγάζει καλὸ νερό. Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι τὸ νερὸ εἶναι νοστιμώτατον καὶ προέτρεπεν αὐτὸν νὰ καταβῆ. Αὐτὸς δὲ ῥίχνεται⁶ ἀπερίσκεπτα⁷ εἰς τὸ πηγάδι καὶ, ἀφοῦ ἤπιε ἀρκετὸ νερό, ἐξήταξε μαζί με τὴν ἀλώπεκα νὰ εὔρη τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως. Καὶ ἡ ἀλώπηξ εἶπε πρὸς αὐτόν « Ἐὰν θὰ μείνωμεν καὶ οἱ δύο ἐδῶ, μετ' ὀλίγον θὰ πᾶμε χαμένοι. Ἐὰν θελήσης νὰ ἐκτείνης τὰ μπροστινά σου πόδια εἰς τὸν τοῖχον γυρίζοντας⁸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὰ κέρατα, ἐγὼ ἀπὸ τὴν ράχην⁹ σου θὰ πηδήσω¹⁰ ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἀνεβάσω καὶ σένα. » Ἔτσι ὁ τράγος ἐσῆκωσε τὰ πόδια του καὶ τὰ ἐστήριξεν¹¹ εἰς τὸν τοῖχον, ἡ δὲ ἀλώπηξ, ἀφοῦ ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι, ἤτο ἐτοιμὴ νὰ ἀπομακρυνθῆ. Ὁ τράγος τότε στενοχωρηθεὶς διὰ τὴν παράβασιν τῆς συμφωνίας λέγει πρὸς αὐτήν· « Διατὶ παραβαίνεις τὴν συμφωνίαν; δὲν με λυπεῖσαι, ποῦ θὰ πάω χαμένος; » Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη. « Ἔ, φίλει¹², ἐὰν εἶχες τόσο μυαλό, ὅσας τρίχας εἰς τὸν πώγωνά, δὲν θὰ κατέβαινες, προτοῦ ἐξήταξες τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως ».

ΜΕΡΟΣ Β΄

39. Ὁράτιος Κόκλης.

Ὅτε οἱ ἐχθροὶ τῆς Ρώμης εἰς τὸν Τίβεριν ἔφθασαν καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ρωμαίων, οἱ ὅποιοι ἀνδίσταντο εἰς τὴν ἀπέναντι! ὄχθην, ὁ Ὁράτιος Κόκλης σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας ἀντεστάδῃ μόνος κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς σταματημένος² ἀπέκρουσε τοὺς ἐχθροὺς, ἕως ὅτου οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν γέφυραν κατέκοψαν. Τότε αὐτὸς ῥιφθεὶς³ εἰς τὸν ποταμὸν κολυμβῶν⁴ ἐπλησίασεν⁵ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Οἱ Ρωμαῖοι ἐτοποδέτησαν χαλκῆν εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρέδωσαν εἰς τὴν ἀθανασίαν.

40. Ἀφίξις τῶν μυρίων εἰς τὴν Ἀρμενίαν.

Οἱ Ἕλληνες μετὰ πολλοὺς κόπους φθάνουν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς κώμην καὶ διασκορπίζονται¹ εἰς τὰς οἰκίας, ὅπου ἐκοιμήθησαν. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς κώμης² ταύτης ἐδείκνυεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν³ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· διότι προσκληθεὶς⁴ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος προσῆλθε καὶ διέταξε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι τρόφιμα ἄφθονα εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὴν ἐπομένην δὲ ἡμέραν ὁ Ξενοφῶν περιερχόμενος⁵ μετὰ τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης τὸ στρατόπεδον ἔβλεπε τοὺς στρατιώτας νὰ διασκεδάζουσι καὶ ἀπὸ πονηρὰ δὲν τοὺς ἄφηναν, παρὰ⁶ ἀφοῦ παρέδωκετον⁷ γεῦμα παντοῦ⁸ δὲ παρέδωκετον εἰς τὴν

τράπεζαν κρέατα ἀπὸ ἀρνιά, ἀπὸ κατσίκια, ἀπὸ μύσγους. Ἐδίδον δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ ἐπέτρεπον⁹ εἰς τὸν κωμάρχην νὰ λαμβάνη, ὅ, τι ἤθελεν. Αὐτὸς δὲ ἐλάμβανε μόνον, ἂν τινα τῶν συγγενῶν εὔρισκεν αἰχμάλωτον, καὶ διέτασσε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσαν καὶ ἄλλα τροφίμα. Ἐρωτώμενος δὲ ποία ἦ χώρα αὕτη, ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἀρμενία ἦτο.

41. Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς.

Ἦτο ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ὑπῆρχον, ὄντα¹ δὲ θνητὰ δὲν ὑπῆρχον. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ ὠρισμένος² χρόνος τῆς δημιουργίας τούτων, οἱ θεοὶ ἀνεκάτευσαν γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἐδημιούργησαν τὰ ὄντα. Ὅτε δ' ἐπρόκειτο νὰ φέρουσαν αὐτὰ εἰς φῶς, ἐπιτρέπουσαν εἰς τὸν Προμηθεά καὶ Ἐπιμηθεά νὰ μοιράσουσαν³ εἰς ἕκαστον δυνάμεις. Ἐνῶ δὲ ὁ Προμηθεὺς ἐμοίραζεν, ὁ Ἐπιμηθεὺς ἐστέκετο πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐβοήθει. Καὶ εἰς ἄλλα μὲν ἔδωσαν ἰσχύν, ἄλλα δ' ἔκαμεν⁴ ἀσθενέστερα. Ἐδυνάμωσε⁵ δὲ ὅλα μὲ διαφόρους δυνάμεις, ὥστε νὰ διαδέτουσαν τὰ μέσα⁶ πρὸς σωτηρίαν. Ἐνέδυσεν⁷ δὲ ταῦτα μὲ τρίγας καὶ μὲ δέρματα διὰ τὰ κρῦα.

42. Πατριωτισμὸς τοῦ Ἀγησιλάου.

Ὅλοι γνωρίζουσαν ὅτι ὁ Ἀγησιλαος οὔτε ἀπὸ κινδύνους ἀπείχεν¹ οὔτε κόπους ἀπέφευγεν². Ἐνόμιζεν ὅτι ἔργον λαμπροῦ βασιλέως εἶναι νὰ ὠφελῆ τοὺς ἀρχομένους, ὅσον μπορεῖ περισσότερον. Μεταξὺ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ κατατάσσω τὸ ὅτι ἐδείκνυσε παιδαρχίαν καὶ λατρείαν εἰς τοὺς νόμους. Ἔτσι ὁ καθείς μὲ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐνισχύετο, ὥστε νὰ πείθεται εἰς τοὺς νόμους, εἰς τοὺς ὁποίους ὠρκίσθη παιδαρχίαν.

Μόνος του ἐπιστατοῦσεν εἰς ὅλα, εἰς ὅλα ἦτο παρῶν καί, ἂν³ συμφυρά τις συνέβαινε, αὐτὸς εὐρίσκετο κοντά⁴. Ἐπεθύμει ὅλοι οἱ πολῖται νὰ εἶναι σῶοι, ὥστε, καὶ ἂν ὁ μικροῦ λόγου ἄξιος ἐχάνετο ἄνευ λόγου, ἐπέβαλλε⁵ τιμωρίαν εἰς τοὺς αἰτίους. Τὰς δὲ ἀφορμὰς φιλονεικιῶν τῶν διαφόρων πολιτῶν μεταξύ των προσεπάθει νὰ διαλύη⁶ μὲ φιλικὸν τρόπον Τοσην δὲ φιλοπατρίαν εἶχεν, ὥστε ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ μάχωνται οἱ Ἕλληνες μεταξύ των, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀγαπημένοι, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν κατὰ τῶν Περσῶν. Αὐτὸς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον⁷ ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀποστατήσουν⁸ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ πῶς οἱ ἀποστατήσαντες νὰ μὴ πᾶν χαμένοι καὶ πῶς ὁ μέγας βασιλεὺς νὰ μὴ μπορῆ νὰ ἐνοχλῆ⁹ τοὺς Ἕλληνας.

43. Στρατὸς Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ Κροῖσου μετὰ τῶν συμμάχων του.

Ὁ Κροῖσος εἶχεν ἵππεῖς μὲν δεκαπέντε χιλιάδας, πεζοὺς δὲ τρεῖς φορές περισσοτέρους. Ὁ ἄρχων τῆς Φρυγίας ἵππεῖς μὲν ὀκτὼ χιλιάδας, πελταστὰς δὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας ἔξ χιλιάδας πεντακοσίους ἵππεῖς καὶ πεζοὺς ὅχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τριάκοντα χιλιάδας. Οἱ δὲ σύμμαχοι Ἕλληνες ἵππεῖς μὲν περίπου¹ τρεῖς χιλιάδας, πελταστὰς, δὲ περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὅλοι δὲ μαζί² εἶχον ἄρματα διακόσια δέκα.

Ὁ δὲ Κύρος εἶχεν ἵππεῖς μὲν ὀλιγωτέρους ἀπὸ³ τὸ τρίτον τῶν ἐχθρῶν, πεζοὺς δὲ περίπου μισοὺς. Ἦσαν ὅμως γυμνασμένοι οὗτοι καὶ ὑπέφερον τὴν πείναν, τὴν δίψαν καὶ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου, διότι ἔκαμνον πορείας μακρὰς δύο καὶ τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα. Εἶχον δὲ καὶ φρόνημα πολεμικώτερον.

44. Χορός τῶν Θρακῶν.

Ἄφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀπεφάσισαν¹ νὰ διασκεδάσουν, πρῶτον μὲν ἐδυσίασαν τὰ αἰχμάλωτα βόδια, ἔπειτα δὲ ἐξηπλωμένοι εἰς σκαμνιά² ἐδείπνουν. Ἐγέμιζον δὲ τὰ κεράτινα ποτήρια ἀπὸ κρασί καὶ ἔπινον. Ἄφοῦ δὲ ἔγιναν αἱ σπονδαί, ἐπήγαν εἰς μέρος θεατροειδές, ὅπου δύο Θραῖκες, ἀφοῦ ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα, ἤρχισαν νὰ χορεύουν³ καὶ νὰ πηδοῦν κρατοῦντες μαχαίρας εἰς τὰς χεῖρας. Αἰφνης ἐφάνη⁴ εἰς ὅλους ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο εἶχε κτυπηθῆ καὶ εἶχεν ἀποθάνει. Οἱ Παφλαγῶνες ἐφώναζον⁵ δυνατά. Καὶ ὁ μὲν νικητῆς, ἀφοῦ ἀφήρεσε τὰ ὄπλα τοῦ ἐξηπλωμένου, ἐβγήκεν ἔξω⁶ ἀπὸ τὸ στάδιον, οἱ δ' ἄλλοι Θραῖκες ἔφερον ἔξω⁷ τὸν ἄλλον ὡς πεθαμὲνον πρᾶγματι ὁμῶς ἐγνώριζον⁸ ὅτι οὐδὲν εἶχεν πάθει.

45. Πῶς περνοῦσε συνήθως τὴν ἡμέραν ὁ Σωκράτης.

Ὁ Σωκράτης πάντοτε μὲν ἦτο φανερός¹ εἰς ὅλους, διότι καὶ πρωῖ² ἐπήγαινε εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τὰ γυμναστήρια καὶ τὴν ὥραν, πού ἡ ἀγορὰ ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμον, ἐκεῖ ἐφαίνετο καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας εὐρίσκετο ἐκεῖ, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συναναστραφῆ μὲ περισσοτέρους. Καὶ ὠμιλοῦσε μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅσοι δ' ἠθέλον μποροῦσαν νὰ τὸν ἀκούσουν. Κανεὶς δὲ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἔκαμνέ τι κακόν διότι οὔτε τὸν ἤκουσαν νὰ λέγῃ ἀσεβές τι ἢ ἀνόσιον, οὔτε τὸν εἶδαν νὰ κάμνῃ τοιοῦτόν τι. Οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀλλὰ τοὺς ἀσχολουμένους³ εἰς τὰ τοιαῦτα μωροὺς ἀπεδείκνυεν. Αὐτὸς δέ, πού ἤξερε καλά, τί εἶναι ὠραῖον καὶ τί ἄσχημον, τί δίκαιον καὶ τί ἄδικον, τί εἶναι φρονιμάδα καὶ τί τρέλλα, συζητοῦσε τέτοια μὲ τοὺς μαθητάς του⁴. Συζητοῦσε πρὸς

τούτοις για ἄλλα, τὰ ὅποια ὅσοι ἐγνώριζον, ἦσαν ἐνάρετοι ἄνθρωποι, ὅσους δὲ δὲν μπορούσαν νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ συζητοῦν⁵ αὐτά, ὠνόμαζε οὐλούς.

46. Χορὸς Αἰνιάνων καὶ Μαγνήτων.

Ἄλλοτε πάλιν εἰς διασκέδασιν ἐχώρουν οἱ Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες τὸν ἐξῆς χορὸν ἐσηκώθησαν δύο καὶ ὁ μὲν ἓνας μετέβη δῆθεν¹ εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ μαζεύσῃ καρπούς ἐφαίνετο δὲ φοβισμένος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι ληστὰι προσήρχοντο πολλάκις ἢ διὰ νὰ καύσουν² τὰ σπαρτὰ ἢ διὰ νὰ ἀρπάσουν τι. Αἰφνης βλέπει ὅτι ληστής ἐκάθητο πλησίον καὶ ἀμέσως ἀρπάζει τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ αὐτόν. Μετὰ πάλιν δὲ ἄλλοτε μὲν ὁ ληστής συλλαμβάνεται³ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ἄλλοτε δέ, ἐπειδὴ⁴ ἐκ φύσεως εἶναι ρωμαλέος, συλλαμβάνει τὸν γεωργὸν καὶ δεμένον τὸν ὁδηγεῖ εἰς τοὺς συντρόφους του. Κατορδώνει ὅμως ὁ γεωργὸς νὰ δραπετεύσῃ καὶ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς συντρόφους, οἱ ὅποιοι μετὰ χαρᾶς⁵ τὸν ὑποδέχονται.

47. Διάλογος Ἀστυάγου καὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅτε ἦτο παῖς.

Ὁ Ἀστυάγης¹ λέγει πρὸς τὸν Κύρον· « Παιδί μου, ἂν μένης κοντά μου, θὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα² νὰ ἔρχῃσαι πρὸς ἐμέ, ὅταν θέλῃς, καὶ θὰ σοῦ χρεωστῶ χάριν³, ὅσον περισσοτέρας φαρᾶς⁴ καὶ ἂν⁵ ἔρχῃσαι πρὸς ἐμέ. Ἐπειτα γινώριζε ὅτι θὰ μεταχειρίζεσαι τὰ ἄλογά μου καὶ ὅσα ἄλλα θέλεις, θὰ σοῦ δώσω δὲ καὶ συμπαίχτας παιδιὰ καλὰ καὶ θὰ σοῦ προσφέρω ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ ἀρέσκῃ ». Ὁ δὲ Κύρος ἐρωτηθεὶς, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο προτιμᾷ⁶ νὰ μένῃ ἢ ἀπέλθῃ μαζί με τὴν μητέρα του,

ἀπήντησεν ὅτι προτιμᾶ νὰ μένη. Ὅτε δὲ ἡ μητέρα του τὸν ἠρώτησε, διατί, ἀπήντησε· « Διότι, μητέρα μου, ἀπὸ μὲν τοὺς εἰς τὴν πατρίδα μου συνομηλίκους μου καὶ φαίνομαι καὶ εἶμαι ὁ καλύτερος καὶ εἰς τὸ ἀκόντιον καὶ εἰς τὸ τόξον, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐδῶ ἵππεῖς γνωρίζω ὅτι εἶμαι κατώτερος. Ἐὰν λοιπὸν μένω ἐδῶ, ἐλπίζω ὅτι θὰ γίνω καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ἵππεῖς ὁ καλύτερος ».

48. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσία τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι πληροφορηθέντες τὴν συμφορὰν, ἣ ὁποία εἶχε συμβῆ¹ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἠπόρουν διὰ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα². Διότι ἐγνώριζον ὅτι, ἐὰν μὲν ἀντεπεξέλθουν³ κατὰ τῶν βαρβάρων κατὰ ξηρὰν, οὗτοι θὰ ἐπιπλεύσουν καὶ θὰ καταλάβουν τὴν πόλιν ἔρημον, ἐὰν δὲ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα, θὰ κυριευθῆ ἡ πόλις τῶν ὑπὸ τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦτο ἐφάνη καλὸν νὰ μεταφέρουν⁴ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδια εἰς Σαλαμίνα καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῶν νὰ μοιράσων τὴν δύναμιν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔβαλαν⁵ εἰς τὰ πλοῖα ὅλους αὐτούς, τοὺς μετέφερον εἰς Σαλαμίνα. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι, ἂν νικήσουν τοὺς βαρβάρους, θὰ ἀνοικοδομήσῃ ὅλους τοὺς ναοὺς καὶ τὰς οἰκίας. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Σαλαμίνα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤθελον νὰ καταπλεύσουν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπενθύμισεν εἰς αὐτούς ὅτι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐδόλως ἐνδιεφέρθησαν⁶ διὰ τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δροντίζουν, πῶς νὰ ἐξεύρουν⁷ ἀσφάλειαν διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἐπειδὴ δὲ κουρασθεῖς δὲν κατώρθωσε⁸ νὰ τοὺς πείσῃ, τοὺς ἐξεβίασε⁹ μὲ τὸν γνωστὸν τρόπον νὰ ναυμαχήσουν εἰς τὴν Σαλαμίνα.

49. Πρόξενος ὁ Βοιώτιος.

Ὁ Πρόξενος ὁ Βοιώτιος ἤθελε νὰ γίνῃ ἀνὴρ ἰκανὸς νὰ κάμνῃ μεγάλα ἔργα. Διὰ τοῦτο ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν Γοργίαν¹. Ἐδέχθη δὲ νὰ μετάρχη τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἀποκτήσῃ ὄνομα καὶ δύναμιν καὶ χρήματα πολλά. Ἄν καὶ ὁμῶς² ἦτο τοιοῦτος, οὐδέποτε ἐδέχθη δῶρα³ καὶ ἐναντίον οὐδενός ποτε μετεχειρίσθη βίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ καρποῦται τὰ ἀγαθὰ μὲ δικαιοσύνην. Ἦτο δ' φανερόν ὅτι αὐτὸς ἐντρέπετο περισσότερο τοὺς στρατιώτας παρ' ὅ,τι⁴ αὐτοὶ ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐπιβάλλεται⁵ εἰς τοὺς στρατιώτας τὸ νὰ ἐπαινῇ μὲν τοὺς καλοὺς, νὰ μὴ ἐπαινῇ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας. Τόσον δ' ἐφρόντιζε διὰ τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὐδεὶς ἠναντιοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ὅλοι ἔκαμνον τὴν δουλειά των⁶ μὲ προθυμίαν.

50. Θάρος Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης περισσότερο¹ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀθηναίους ἐσέβετο τοὺς νόμους καὶ ἐντρέπετο τοὺς θεούς. Χρηματίσας δηλαδὴ κάποτε βουλευτῆς² καὶ ὀρκισθεὶς τὸν βουλευτικὸν ὄρκον ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτόν νὰ κάμῃ τι παρὰ τοὺς νόμους. Ὅτε λοιπὸν ἦτο πρόεδρος³ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ κατὰ τὴν δίκην τῶν δέκα στρατηγῶν ὁ λαὸς ἤθελε μὲ μίαν ψῆφον νὰ φονεύσῃ ὅλους ἀδίκως, αὐτὸς ἐναντιώθη πρὸς τὸν δῆμὸ ψηφοφορίαν.⁴ Ἄν καὶ ὠργίζετο δὲ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς κατ' αὐτοῦ καὶ πολλοὶ καὶ δυνατοὶ κατηγοροῦσαν καὶ κατεφέρον⁵ κατ' αὐτοῦ, αὐτὸς προετίμησε⁶ νὰ τηρῇ τὸν ὄρκον⁷ παρὰ νὰ φανῇ εὐχάριστος πρὸς τὸν δῆμον παρὰ τὸ δίκαιον καὶ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τοὺς ἀδικοῦντας. Καὶ τῷ

ὄντι⁸ ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ φροντίζουν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅχι ὅπως νομίζουν οἱ περισσότεροι· δηλαδὴ αὐτοὶ μὲν νομίζουν ὅτι οἱ θεοὶ ἄλλα μὲν γνωρίζουν, ἄλλα δ' ὄχι, ὁ Σωκράτης δ' ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ ἀντιλαμβάνονται⁹ καὶ γνωρίζουν ὅλα, ὅσα λέγονται καὶ ὅσα διαπράττονται καὶ ὅσα σιωπηλῶς ἀποφασίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πανταχοῦ δὲ ὅτι εἶναι παρόντες.

51. Ἀριστείδης.

Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐθαυμάζετο διὰ τὴν δικαιοσύνην. Ἄν καὶ ἀνεμειγνύετο εἰς τὰ πολιτικὰ¹ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν² ἔζησε μέχρι τέλους³ πτωχός. Διὰ τοῦτο ἠγαπάτο καὶ ἐξετιμᾶτο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του καὶ ὠνομάζετο δίκαιος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τυράννους ἐζήλεψεν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἔχαιρον νὰ ἐπονομάζωνται μὲ ἄλλα ὀνόματα. Συνέβη ὅμως ὁ Ἀριστείδης, ἂν καὶ ἠγαπάτο τόσον, ὕστερον νὰ φθονῆται· διότι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δυσηρεστεῖτο κατ' ἐκείνων, πού εἶχον ὄνομα καὶ φήμην περισσοτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἀφοῦ ἐμαζεύθησαν ἀπὸ παντοῦ, ἐξορίζουν⁴ αὐτὸν μὲ τὴν δικαιολογίαν⁵ ὅτι ἐφοβοῦντο, μήπως γίνῃ τύραννος τῆς πόλεως, πράγματι ὅμως διότι ἐφθονοῦσαν αὐτόν. Διότι μὲ ἐξοστρακισμὸν ἐτιμωροῦσαν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἔτσι ἐταπεινῶνον τὴν δύναμιν αὐτῶν. Ὁ Ἀριστείδης δὲ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν ἠὺχθήθη εἰς τοὺς θεοὺς νὰ μὴ παρουσιασθῇ ποτὲ καιρός, ὁ ὁποῖος νὰ ἀναγκάσῃ⁶ τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐνδυμηθοῦν αὐτόν.

52. Ἐπίδρασις τῆς ἀγωγῆς.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων θέλων νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν¹ τῆς ἀξίας τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων ἔκαμε τὸ ἐξῆς πείραμα. Ἔλαβε δύο σκύλακας ἀπὸ τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν ὑπηρέτην νὰ μὴ τοὺς ἀναδρέψῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁ δὲ διατρέφων² αὐτοὺς σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ ἄρχοντος κατέστησε³ τὸν μὲν ἕνα λαίμαργον⁴, τὸν δ' ἄλλον ἄριστον ἀνιχνευτὴν καὶ κυνηγόν. Ἐπειτα ὁ Λυκοῦργος συνεκάλεσε τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς συνέλευσιν⁵ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: « ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, αἱ μέθοδοι τῆς ἐκπαιδεύσεως⁶ καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ αἱ διδασκαλῖαι δύνανται καὶ τὴν φύσιν νὰ μεταβάλουν αἱ συνήθειαι εἶναι δευτέρα φύσις ». Καὶ ἀμέσως ὁ ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τοποθετήσῃ⁷ ἔμπροσθεν τῶν σκύλων μίαν γαβάθαν⁸ καὶ ἕνα λαγόν, τοὺς ἔλυσε⁹. Ἀμέσως ὁ μὲν ἕνας ὠρμησε πρὸς τὸν λαγόν, ὁ δὲ ἄλλος ἐρρίφθη μὲ ἀπληστίαν εἰς τὴν γαβάθαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποροῦσαν καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τὴν σημασίαν αὐτῶν, ὁ Λυκοῦργος εἶπεν: « Αὐτὰ τὰ δύο σκυλιά, ἂν καὶ εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, ἔτυχον διαφόρου ἀνατροφῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἕν ἐγίνε λαίμαργον, τὸ δὲ ἄλλο ὑπόδειγμα κυνηγετικοῦ σκυλιοῦ ».

53. Πῶς ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος γίνεται κύριος τῆς Ἀσίας

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, ὅτε μὲν ἦτο νέος, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἰκανότητα εἰς τὸ τόξον καὶ τὸ ἀκόντιον μεταξύ τῶν συνομηλικῶν του. Ὅτε δὲ τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν, ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπάτο διὰ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Μὲ ὀλίγον Περσικὸν στρατὸν κατώρρωσε¹ κατὰ πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν κατοίκων τῆς Μηθίας² καὶ Ὑρκανίας θεληματικῶς. Ἐπειτα μὲ ἐκστρατείας συνεχεῖς ὑπέταξε³ τοὺς κατοίκους τῆς Συρίας, Ἀσσυρίας, Ἀραβίας, Καππαδοκίας, Φρυγίας, Λυδίας, Καρίας, Φοινίκης, Βαβυλωνίας. Γίνεται ἔπειτα ἄρχων τῶν κατοίκων τῆς Βακτρίας, Ἰνδίας, Κιλικίας, Παφλαγονίας, Βιθυνίας καὶ ἄλλων φυλῶν. Τέλος δ' ὑπέταξε τοὺς Ἑλληνας κατοίκους τῆς Ἀσίας, Κύπρου καὶ Αἰγύπτου. Οὕτω τὸ βασίλειον τοῦ Κύρου περιελάμβανε διάφορα φύλα, τὰ ὅποια οὔτε τὴν ἰδίαν γλῶσσαν εἶχον οὔτε τὰ ἴδια ἔθιμα, ἀλλ' ὑπήκουον εἰς αὐτὸν ἐκ φόβου.

54. Προσόντα στρατηγοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη ὁ στρατηγός¹ νὰ εἶναι ἰκανὸς νὰ παρασκευάζῃ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἰκανὸς νὰ προμηθεύεται² τὰ τρόφιμα διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπιδέξιος εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκη³ πολλὰ μέσα. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ⁴ τοὺς κινδύνους ὁ στρατηγὸς καὶ τοὺς πολέμους, νὰ εἶναι ἰκανὸς διὰ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἔχη διοικητικόν⁵. Ἐπίσης ὁ καλὸς στρατηγὸς πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑπομονητικὸς⁶ καὶ προφυλακτικὸς καὶ ἰκανὸς δι' ἐπιθέσεις. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχη καὶ ἄλλας ἀρετὰς ἐκεῖνος, πού πρόκειται νὰ χρηματίσῃ⁷ στρατηγός, δηλαδὴ νὰ εἶναι ἀπλὸς μὲν τοὺς τούπους, νὰ ἔχη δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ προσόντα καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἐπιστήμης.

55. Καθήκοντα γυναικός.

Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐπιστασῇ¹ εἰς ὅλα, πού² πρέπει νὰ

ἐκτελεῖ³ ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ὅσα φέρονται⁴ ἀπὸ τὸν ἄνδρα πρέπει νὰ δέχεται καὶ νὰ ξεχωρίζῃ⁵ ἀπ' αὐτά, ὅσα πρέπει νὰ δαπανᾷ⁶ καὶ νὰ προνοῇ διὰ τὰ λοιπά. Πρέπει δὲ νὰ προφυλάσσεται, ἵνα μὴ τὰ ἐξοδα⁷ τὰ προωρισμένα⁸ δι' ἓν ἔτος⁹ ἐξοδεύονται εἰς ἓνα μῆνα. Καὶ νὰ φροντίζῃ δέ, μὲ ποῖα ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὴν οἰκίαν μαλλίᾳ πρέπει νὰ γίνονται ἐνδύματα. Ἐπίσης πρέπει νὰ φροντίζῃ, πῶς τὸ ξηρὸν ψωμὶ νὰ γίνεται φαγώσιμον¹⁰. Μία ὅμως ἀπὸ τὰς φροντίδας τῆς γυναικὸς θὰ φανῇ ἴσως ἄχαρις, δηλαδὴ ὅτι, ὅποιος καὶ ἂν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας ἀρρωσταίνῃ¹¹, πρέπει νὰ φροντίζῃ διὰ νὰ θεραπεύεται.

56. Ὁ ὄρκος τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῆς μάχης τῶν Πλαταιῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγγρατεῖ¹ τὴν Πολιτείαν, εἶναι ὁ ὄρκος. Διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς ὄρκον οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν εἰς τὰς Πλαταιάς, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ μάχωνται εἰς παράταξιν ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ Ξέρξου. « Δὲν θὰ προτιμήσω τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω τοὺς ἀρχηγοὺς οὔτε ζωντανοὺς οὔτε σκοτωμένους, ἀλλὰ θὰ θάψω ὅλους, ὅσοι συναποθάνουν² εἰς τὴν μάχην. Ἄν νικήσω τοὺς βαρβάρους, καμμίαν πόλιν ἀπὸ ἐκείνας, πού συνηγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἀφήσω νὰ καταστραφῇ³, ἐκείνας δέ, πού πήγαν μὲ τὸ μέρος⁴ τῶν βαρβάρων, θὰ τὰς καταστρέψω. Ἄπὸ τοὺς ναοὺς, πού ἐκάησαν καὶ κατεδαφίσθησαν⁵ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, κανένα δὲν θὰ ἀνοικοδομήσω, ἀλλὰ θὰ τοὺς ἀφήσω νὰ μένουν⁶ ὡς ὑπόμνησις⁷ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῆς ἀσεβείας τῶν βαρβάρων ». Τόσον δὲ πολὺ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον αὐτόν, ὥστε καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν θεῶν εἶχον συμβοηθόν.

57. Λιβύη.

Τῆς Λιβύης¹ τὰ πρὸς νότον τῆς παραθαλασσίας γῆς εἶναι ἄμμος ὄχι ἀβαθῆς καὶ τὸ ἔδαφος ἠλιοκαμένον² εἶναι ἔρημος καὶ χωρὶς καρπύς, πεδινὸν καὶ χωρὶς νερό. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χώρα εἶναι ἄφορος καὶ παρουσιάζει ὄψιν ἰν ὄχι ἡμερον, μένει ἀκατοίκητος. Κατοικοῦν δὲ μόνον πλησίον³ αὐτῆς ἄνθρωποι σκηνῖται, πού ζοῦν ἀπὸ θηρία, δηλαδὴ ὄνους σχεδὸν ἀγρίους⁴, στρουθοκαμήλους μὲ μακρὸν λαϊμὸν καὶ μεγαλοσώμους ἐλέφαντας. Ἐρπετὰ δὲ παντὸς εἴδους καὶ πάρα πολλά, δυσκολοπολέμητα ζοῦν εἰς τὰ ἔρημα αὐτὰ μέρη, δηλαδὴ ὄφεις δηλητηριώδεις⁵ καὶ σκορπιοὶ δύο εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μὲν σύρεται ἐπὶ τῆς γῆς⁶, πολὺ μεγάλο καὶ μὲ πολλοὺς σπονδύλους, τὸ δὲ ἄλλο πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα⁷ με ὑμενας σαν πτερα⁸. Τέτοια ἔρπετὰ πολλὰ καθιστοῦν τὴν Λιβύην ὄχι εὐκολοδιάβατον.

58. Ἡ νεότης.

Οἱ νέοι εὐκολα μεταβάλλουν καὶ εὐκολα χορταίνου¹ τὰς ἐπιθυμίας. Εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ ὀρμὴν² ἀρχίζου³ ἔν ἔργον, γρήγορα ὁμῶς παύου⁴ αὐτό, διότι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶναι ὀξεῖα καὶ ὄχι διαρκής, εἶναι εὐέξαπτοι, φιλόδοξοι καὶ ἀγαποῦ⁵ τὴν φιλονεικίαν καὶ ὀλιγώτερον ἀγαποῦ⁶ τὰ χρήματα. εἶναι πρὸς τούτοις εὐκολόπιστοι καὶ εὐκολα δημιουργοῦ⁷ ἐλπίδας, διότι οἱ νέοι ἐκ φύσεως εἶναι θερμοί. εἶναι περισσότερον ἐντροπαλοὶ⁸ ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους. Ἐπίσης ἀγαποῦ⁹ τοὺς φίλους¹⁰, ἀγαποῦ¹¹ τοὺς οἰκείους των, ἀγαποῦ¹² τοὺς συντρόφους¹³ των καὶ εἶναι εὐσπλαχνικοὶ, διότι νομίζου¹⁴ ὅλους χρηστοὺς καὶ καλοὺς. Ἀγαποῦ¹⁵ δὲ τὰ γέλια¹⁶ καὶ τὰ ἀστεῖα¹⁷, διότι δὲν ἔχου¹⁸ πολλὰς φοοντίδας.

59. Ἠθικὰ παραγγέλματα.

Πρῶτον μὲν νὰ σέβῃσαι¹ τοὺς θεοὺς ὅχι² μόνον θυσιάζων, ἀλλὰ καὶ μένων πιστὸς εἰς τοὺς ὄρκους. Νὰ τιμᾷς τοὺς θεοὺς καὶ πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων δὲ μετὰ τῆς πόλεως. Νὰ δεικνύσαι³ πρὸς τοὺς γονεῖς τοιοῦτος, ὁποῖος θὰ ἠύχῃσαι⁴ νὰ δεικνύωνται πρὸς σὲ τὰ παιδιὰ σου. Ὅσα εἶναι αἰσχρὸν νὰ πράττης, αὐτὰ μήτε νὰ νομίζῃς ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ λέγῃς. Νὰ μὴν ἐλπίζῃς ποτὲ ὅτι θὰ κάμῃς τι χωρὶς νὰ σὲ καταλάβουν⁵, διότι, καὶ ἂν τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν διαφύγῃς, θὰ τὸ ξέρῃς⁶ καλὰ μόνος σου. Νὰ φαίνῃσαι⁷ λοιπὸν ὅτι πράττεις ὅλα μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃς⁸ οὐδενὸς τὴν προσοχὴν, διότι, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν⁹ τὸ ἀποκρύψῃς, ἀργότερον θὰ φωραθῇς¹⁰. Τοὺς θεοὺς νὰ φοβῆσαι, τοὺς γονεῖς νὰ τιμᾷς, τοὺς φίλους νὰ ἐντρέπῃσαι, εἰς τοὺς νόμους νὰ ὑπακούῃς. Δύνασαι δὲ νὰ ἀποκτήσῃς¹¹ πάρα πολὺ καλὴν ὑπόληψιν, ἂν¹² ἀποδεικνύσαι ὅτι δὲν πράττεις, δι' ὅσα¹³ μπορεῖ νὰ ἐπιτιμᾷς¹⁴ τοὺς ἄλλους, ἂν τὰ κάμνουν.

TMHMA TPITON

1. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1.- ἔγω ἐμπιστοσύνην.- 2. γνωρίζω.- 3. κόπος.- 4. ἔάν.- 5. χαρακτήρ.- 6. λαμβάνω μέρος.- 7. περισσότερον.- 8. διάθεσις.

2.- 1. στὰ χαμένα.- 2. καταστρέφω.- 3. ἐν ἀπόρῳ εἰμί = εὐρίσκομαι εἰς στενοχωρίαν.- 4. βρογχή.- 5. οὐκ ἔστι = δὲν εἶναι δυνατὸν - 6. συνήθεια.- 7. γεμᾶτος.- 8. εἰ μὴ = ἔάν δέν.- 9. εὐτυχησμένοις.

3.- 1. ἀκρωτήριον Σούνιον εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριον τῆς Ἀπτικῆς.- 2. στενὸς δρόμος.- 3. Νάξος, ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας νήσους τῶν Κυκλάδων.- 4. Δῆλος, μικρὰ νῆσος πλησίον τῆς Σύρου, ὀνομαστὴ τὸ πάλαι διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος.- 5. ἀποθιβάζομαι.- 6. Τῆνος, νῆσος τῶν Κυκλάδων β.δ. τῆς Σύρου,- 7. τὸν ἴδιον.- 8. ἀπὸ πολλοῦ.- 9. σκέπτομαι κακόν.

4.- 1. πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.- 2. κορυφὴ βουνοῦ.- 3. ταγοὶ οὕτω ὀνομάζοντο οἱ ἄρχοντες τῆς Θεσσαλίας.- 4. λειβάδι.- 5. βόσκω.- 6. συγκομιδὴ τῶν καρπῶν. - 7. ἀποθήκη.

5.- 1. Ἀνάχρσις, Σκύθης ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας.- 2. γερωντότεροι.- 3. μεταξύ τῶν θεατῶν.- 4. γυμναστήριον.- 5. σωματικὴ διάπλασις.- 6. συντάκτης πολιτεύματος, νομοθέτης.- 7. οἱ μὲν-οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ.

6.- 1. σχολεῖα.- 2. ταπεινός, ἀνήθικος.- 3. σχέσις.- 4. αὐστηρῶς.- 5. ψευδής.- 6. σταθερός.- 7. φρόνιμος. - 8. συναναστρέφομαι.- 9. λαμβάνω μέρος.

7.- 1. ἔάν.- 2. ἄν καί.- 3. θὰ ἐκινδυνεύετε.

8.- Α΄) 1. νῆσος μικρὰ εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον.- 2. ἔτος.- 3. ρέω.- 4. γεμίζου.- 5. παράγω.- 6. φυτὸν καλαμοσειδὲς (πάπυρος) τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ τὸν φλοιὸν τοῦ ὁποίου κατεσκευάζον χάρτην.

Β΄) 1. Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἰγύπτου διασχίζων αὐτήν. - 2. εἶναι

γεμᾶτος.- 3. παχύνομαι.-4. γυμνός.- 5. πόλις τῆς Αἰγύπτου ἀκμάσασα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας χιλιετηρίδος, - 6. μέτρον μήκους τῶν ἀρχαίων ἰσοδυναμοῦν μὲ 186 περίπου μέτρα.- 7, συναντῶ,- 8, οἷ = οἱ ὁποῖοι.

9.- 1. τὰ χέλια.- 2. λυποῦμαι.- 3. θυδίζομαι.- 4. ὁ ἰδικός του.- 5. εὐχαριστοῦμαι,- 6- εὐκολος.- 7. εἰς τὸ ὅποιον.- 8. βλέπει.

10.- 1. ἀροτριοῦν.- 2. ἐξέρχομαι πρὸς περιοδείαν.-3. κατευδῶνω.- 4. σιδηρουργός. - 5. κατεργαζόμενος τὰ δέρματα, βυρσοδέψης.- 6. φαγώσιμος καρπός.- 7. ἐπανέρχομαι.

11.- 1. τεμάχιον.- 2. πτηνόν.- 3. βλέπω.- 4. εἰάν.- 5. ἦσθα ἂν = θὰ ἦσο.

12.- 1. Πηλεύς, ἦρωσ ἀρχαῖος, βασιλεὺς τῆς Φθίας. - 2. Θέτις, θεά, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως, θεοῦ τῶν ὑδάτων,- 3. καλός.- 4. ἀνάκτορον.- 5, εἰς τὴν ὠραιότητα.- 6. Ἦρα, σύζυγος τοῦ Διός, θεὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.- 7. Ἀθηνᾶ, θυγάτηρ τοῦ Διός, θεὰ τῆς σοφίας.- 8. Ἀφροδίτη, θεὰ τοῦ κάλλους.- 9. ἀναδέτω.- 10 τὸ παράστημα.- 11. περικεφαλαία.

13.- 1. ζωγραφισμένος.- 2. κατατρώγομαι.- 3. ὑψηλός.- 4. στολίζει.- 5. φυλακῆ.- 6. μπαίνει.- 7. ἐπέρχεται.- 8. τὸ μοιραῖον.

14.- 1. ἦλθεν.- 2. εἰς τὴν πατρίδα.- 3. θὰ ἐπανέλθω.- 4. ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο.-

15.- 1. ρίπτω θλέμμα.- 2. ἀπόγονοι.- 3- ἐνδυμοῦμαι. - 4. ἀνδρεία.

16.- 1. ζωγραφῶ.- 2. θέλω.- 3. ἀνελλιπής, ἀμεμπτος.- 4. δεικνύω ἐπιμέλειαν.- 5. δι' ἐκεῖνον πού πρόκειται.- 6, ἐνδιαφέρει.- 7. δι' ἐκεῖνον πού θέλει.

17.- 1. σκεπάζει.- 2- ἠσυχάζουν.- 3. λειβάδια.- 4. ἐπαναφέρουν.- 5. δέρματα.- 6. δυσκολοδιάβατοι.

18.- 1. ἡ ξαστεριά.- 2. τροφή τῶν θεῶν.- 3. ποτὸν τῶν θεῶν.- 4. συνηθίζω.- 5. περιφέρομαι.- 6. περιπλανῶμαι, κινουμαι.- 7. λαμβάνω τὸν λόγον.- 8. περιγελώμενοι.

19.- 1. ὑπανδρεύω.- 2. πάρεστί μοί τι=ἔχω τι.- 3. ποτιζώ.- 4. Δημήτηρ, θεὰ τῆς γεωργίας.- 5. γνωρίζω.- 6. διὰ ποίαν ἀπὸ τὰς δύο.- 7. νὰ ζητήσω.

20.- 1. πιέζω.- 2. προστίθενται.- 3. δυστυχήματα.- 4. τὰ τρόφιμα, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν.- 5. τέλος.- 6. ἔτρωγε.- 7- ἐνίστε.- 8. βραβεῖον.- 9. φωνάζει.- 10. σηκώσης.

21.- 1. Τέμπη, εἶναι κοιλάς κατὰ τὸν ροῦν τοῦ Πηνειοῦ

ποταμού μεταξύ του Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης.- 2. τρόπον τινά.- 3. τοποθεσία.- 4. πλεθρον, ἰσοδυναμεί με 30 περίπου μέτρα.- 5. γλυκά.- 6. μουσικὸν κελάδημα.- 7. εἰς τὸ ὅποιον.- 8. ὑψώνεται ὑπεράνω.- 9. εὐχαριστοῦμαι.

22.- 1. μεταξύ.- 2. κατατάσσω.- 3. συναναστρέφομαι.- 4. εὐχαρίστως.

23.- 1. Λητώ, θεά, μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.- 2. Νιόβη, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου.- 3. ὑπερηφανεύομαι.- 4. σέβομαι.- 5. κατορθώνω.- 6. ἐντροπή, σεβασμός.- 7. χύνει.

24.- 1. Διογένης, φιλόσοφος ζήσας ἀπὸ 413-323 π.Χ. - 2. ἐπέρχομαι - 3, παρακινῶ, - 4. ἐνδυοῦμαι, ἀναλογίζομαι. - 5. παύω.- 6. συγκρατοῦμαι.

25,, 1. διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ.- 2. βοιώταρχοι, ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν Βοιωτικὴν ὁμοσπονδίαν.

26.- 1. καθ' ὅσον προχωροῦν.- 2. τοὺς ὁποίους.- 3. φυτρώνουν καὶ εὐδοκίμοῦν.- 4. ἔχων καλὰ σταφύλια.- 5. οἱ καθ' ὠρισμένην ἐποχὴν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας πνέοντες ἄνεμοι.

27.- 1. δασώδης.- 2. ὁ σχηματίζων δίνας.- 3. λαμπρός, ὀνομαστός.- 4. ἀπεσταλμένοι, ἀντιπρόσωποι.- 5. φιλοξενία.- 6. περιφρονοῦμαι.- 7. ὑποχωρῶ.- 8. ἄσχημος.- 9. ἐφαίνετο.- 10. διαγωγὴ.

28.- 1. ξένος.- 2. ἀποδεικνύομαι.- 3. δίς = δύο φορές.- 4. ἀπελπίς εἰμι=ἀπελπιζομαι.- 5. καταγγέλλω εἰς τὸ δικαστήριον.

29.- 1. πηγαίνω.- 2. βόσκω.- 3. κόκκαλον.- 4. ὑπόσχομαι. 5. ὑπόδεικνύω.- 6. οἱ κάτω.

30.- 1. ἀκολουθήσατε.- 2. λαμπρός, ἐνδοξος.- 3. ἐξουσιάζω.

31.- Α) 1. τρέφομαι. - 2. χρῶμα.- 3. ρωμαλέος. - 4. ἀνόητος.- 5. γνώστης.- 6. μνήμων εἰμί = ἐνδυοῦμαι.- 7. λησμονῶ.- 8. τοὺς ἑαυτοὺς των.- 9. ταλαίπωρος.

Β) 1. διαμοιράζω.- 2. ὁμάς.- 3. ὀρηγτικός.- 4. ἀνάγκη.

32.- 1. ἐνδοξος, ξακουστός.- 2. Μιλτιάδης, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ὁ κυρίως συντελεστής τῆς νίκης εἰς τὸν Μαραθῶνα.- 3. ἀγαπητός.- 4. τριήρης = πλοῖον πολεμικὸν με τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.- 5. ἐξοδεύω.- 6. φαγητά.- 7. ἐνδύομαι.- 8. ἀνταλλάσσω.

33.- 1. μαλακός.

34.- 1. πρωΐ.- 2. εἶναι ἀσθενικόν.- 3. ὑπηρεσία.

35.- 1. συνομήλικος.- 2. ἐντροπαλός.- 3. κατώτερος.- 4. φίλιππος

εἰμι = ἀγαπῶ τοὺς ἵππους.- 5. ὁ ἀγαπῶν τὸ κυνήγιον.

36.- 1. Λυδοί, κάτοικοι τῆς Λυδίας, γῶρας τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα αἱ Σάρδεις.- 2. φιλοξενῶ.- 3. ὑπερέχω.- 4. εὐμενής, - 5. βαδύς. - 6. ὀλιγώτερον. - 7. χαλεπῶς ἔχω = στενοχωροῦμαι.

37.- 1. ἀρχίζω.- 2. εὐκτική δηλοῦσα εὐχὴν.- 3. ἔλλειψις.- 4. εὖ πράττω=εὐτυχῶ.- 5. θεῖον σημεῖον Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι οἱ θεοὶ προδηλοῦν τὰ μέλλοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ διαφόρων μέσων. 6. φροντίζω, σέβομαι.- 7. ἐν ἀπόρῳ εἰμί = εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.

38.- 1. διὰ νὰ ἴδῃ.- 2. δύνασθε νὰ. - 3. προσκαλῶ. - 4. τὸ πᾶν κάμνω.

39.- 1. συναντῶ.- 2. κρότος, θόρυβος.- 3. κουράζομαι.- 4. ἔλαθον ἀπολέσας=χωρὶς νὰ καταλάβω ἔχασα.- 5. λεία.- 6. περιορῶ=περιφρονῶ.

40.- 1. κρύο. 2. ζέστη.- 3. ἐννοεῖται τὸ ρῆμα ἐστίν=εὐλογον, φύσικόν.- 4. ὁ φοβούμενος, ὁ δειλός.

41.- 1. σιτηρᾶ.- 2. προσφάγιον.- 3. μέλλον τοῦ διαφέρω.- 4. ἀρμόζει.- 5. ὅ,τι καὶ ἄν.

42.- 1. Αἰνεῖας, ἥρωες τῶν Τρώων.- 2. αἰγμάλωτος.- 3. ἀποδεικνύομαι.- 4. λαμβάνω μαζί μου.- 5. περιφρονῶ.- 6. πάρα πολύ.

43.- 1. κατορθώνω. -2. κάμνω συνθήκας.- 3. εἰς τὸ μέλλον.- 4. στενοχωροῦμαι.- 5. ἀποφασίζω, ἐγκρίνω.- 6. ἐμπόδιον.

44.- 1. ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος. Οἱ ἐχθροὶ του ὅμως τὸν ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς θάνατον τὸ 399 π.Χ.- 2. ζῶ ὡς πολίτης.- 3. πράττομαι μισθόν=εἰσπράττω ἀμοιβήν.- 4. πίνω μέχρι τέλους.- 5. ἀρκετός.

45.- 1. ἀκολουθῶ.- 2. πλησιάζω.- 3. αἰροῦμαι = προτιμῶ. -4. ἐφέπομαι τινι=ἀκολουθῶ τινά.- 5. ἔλλειψις.

46.- 1. θεὸς τοῦ Ἄδου, ἀδελφὸς τοῦ Διός.- 2. παραιτοῦμαι.- 3. εἰς τὰ δωμάτια τοῦ Ἄδου.

47.- 1. μεираίον, νέος ἡλικίας ἄνω τῶν 14 ἐτῶν.- 2. Ζήνων, φιλόσοφος ἀρχαῖος ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας ἰδρυτὴς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνος π.Χ.- 3. παραμονή, παρακολούθησις.- 4. κτυπῶ.- 5. ἡσυχάζω.- 6. τόσος μέγας τὴν ἡλικίαν.- 7. τὰ ἴδια.- 8. θὰ ἤμην.- 9. στολισμός.

48.- 1. Δερκυλίδας, στρατηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὴν περὶ τὸ

399 π.Χ. ἐκστρατεῖαν εἰς Ἀσίαν ἀντικατ᾽στήσας τὸν Θίβρωνα.- 2. Μειδίας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τῆς Μανίας, ἣ ὅποια ἦτο σατράπης τῆς Αἰολίδος ταύτην φονεύσας παρέλαβε τὴν σατραπείαν, ἐξ ἧς καθ᾽ἤρθε ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου,- 3. τιμωρῶ.- 4. παρατάσσω.- 5. φιλοξενουμαι.- 6. ἀπὸ κοινοῦ συνεξετάζω τι.- 7. λειβάδι.- 8. ἀπαριθμῶ.- 9. καταγράφω.

49 1 ἐνθαρρύνω.- 2. βέβαια.- 3 ἐγκρατής εἰμι =ἀντέχω 4 κατάβαλω.

50.- 1. νικῶμαι, εἶμαι κατώτερος.- 2. στενοχωροῦμαι,- 3. προσπαθῶ.- 4- γίγνομαι ὑπὸ τινι=ὑποδουλώνομαι εἰς τινα.

51.- 1. Φάλαρις, τύραννος εἰς Ἀκράγαντα τῆς Σικελίας.- 2. καταλαμβάνω.- 3. παρακινῶ.- 4. οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ πλοῦσιοι.- 5. πῶς νά.- 6. διατελῶ ποιῶν τι=συνεχῶς πράττω τι. - 7. ὑποπτέω.- 8. κακῶς ποιῶ τινα=κακοποιῶ τινα.

52.- 1. νομίζω.- 2. φροντίς.- 3. ἔχω ἀνάγκην.- 4. τιμωρῶ.- 5. ἀφαίρω.- 6. προφυλάττομαι, φοβοῦμαι.- 7. ὑποτάσσω.

53.- 1. λεηλατῶ.- 2. δοτικὴ πληθ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ρήμ. ἀρώω=ἀροτριῶ.- 3. τιμωρῶ.- 4. πρόπει.

54.- 1. ἀνακοινώνω.- 2. εἶμαι θυμωμένος.- 3. κάμνω ἕνα ὑποχείριον.- 4. ὀρθογώνιον τετράπλευρον.- 5, ἐκλέγω.

55.- 1. Πλάτων, ὁ μέγιστος φιλόσοφος των ἀρχαίων, μαθητῆς τοῦ Σωκράτους καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων ζήσας 428 - 347 π.Χ.- 2. ἄγνωστος-- 3. συναναστροφή.- 4. πολὺ ἐνδιαφέρομαι, περιποιῶμαι.- 5. ὀδηγῶ τινα.- 6. Ἀκαδήμεια, τόπος παρὰ τὸν Κολωνόν, ὅπου συνηθέστατα ὁ Πλάτων ἐδίδασκεν τοὺς μαθητάς του.

56.- 1. τρέχω.- 2. προσπαθῶ.- 3. σέβομαι.- 4. ἀφήνω.- 5. χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃ,- 6. βοηθῶ.- 7. ἀπαντῶ.- 8. δὰ σὲ εὐχαριστοῦσα.

57.- 1. Πεισίστρατος, τύραννος τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα διοικήσας λαμπρῶς τὰς Ἀθήνας.- 2. κύριος.- 3. συνάδροις τῶν πολιτῶν.- 4. συμφιλιώνομαι,- 5. ἔχω ἀνάγκην.- 6. εὐγνωμονῶ.- 7. βοηθῶ τινα.- 8. μένω, περνῶ τὸν καιρὸν.- 9. πρὸς τὸ συμφέρον.

58.- 1. Λαμπροκλήης, νέος εὐγενῆς εἰς Ἀθήνας, φίλος καὶ μαθητῆς

τοῦ Σωκράτους.- 2. εἶμαι δυσηρεσθημένος.- 3, εὖ πάσχω=εὐεργετοῦμαι.- 4. χάριν ἔχω τινί=εὐγνωμονῶ.- 5. πόσον μέγας.- 6. ποῖον ἐκ τῶν δύο.- 7- ὁ καθεὶς ἀπὸ τοὺς δύο χωριστά.- 8. ὡς πλεῖστα = ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα.- 9. νομίζω.

59.- 1. Φαλίνας, Ἑλληνας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρταξέρξου, βασιλέως τῶν Περσῶν.- 2. Κλέαρχος, στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος, συνεστρατεύσας μετὰ τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.- 3. πλήθουσα ἀγορά ἢ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπους, ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι τῆς 12 π.μ.- 4. συνέβαινε.- 5. προτρέπω.- 6. νὰ παραδώσουν.- 7. εὐχαρίστως.- 8. ἀναλαμβάνω.- 9. δέλω.- 10. φαίνομαι εὐχάριστος.- 11. εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.- 12. ποτὲ ἕως τώρα.- 13. τόσον μεγάλως.- 14. ἐνθυμούμαι.- 15. ὁποῖος.- 16. εἶναι δυνατόν.- 17. νομίζω.- 18. δυνατόν εἶναι.- 19. ποῖον ἀπὸ τὰ δύο.

60.- 1. ἀπὸ παντοῦ.- 2. συνορεύω.- 3. μεταχειρίζομαι.- 4. δέρμα ἀλώπεκος.- 5. ὀρύσσω=σκάπτω.- 6. ἰδρῶν=κτίζω, ἀνεγείρω 7. μορφαί.

61.- 1. Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. 2. κυριεύω.- 3. οἱ θώρακες, τὰ κράνη (περικεφαλαῖα) καὶ οἱ χιτῶνες ἦσαν ὅπλα ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων, καθὼς καὶ αἱ κνημίδες καὶ αἱ ἀσπίδες. Ἐπιθετικὰ δὲ ἦσαν τὰ δόρατα, τὰ ἀκόντια, τὰ βέλη μὲ τὰ τόξα, τὰ ξιφίη καὶ αἱ μάχαιραι.- 4. εὐρίσκω.- 5. καρφία.- 6. ὁ ἐκ κεράμου κατεσκευασμένος.- 7. κάνιστρον.- 8. βραχιόλια.- 9. εὐνοϊκός, εὐμενής.

62.- ἀποκτῶ.- 2. κοινωνὸς γίγνομαι= μετέχω.- 3. ἀφήνω.- 4. ἀγοράζω.- 5. ἐπισκέπτομαι, ἐξετάζω.- 6. πηγαίνω ἀπὸ κοντὰ, ἀκολουθῶ.- 7. χαμένος.- 8. εἶχεν ἀποδειχθῆ.- 9. στενοχωροῦμαι.

63.- 1. σίτος πρὸς σποράν, σπόρος.- 2. ψήνω, καθουρδίζω.- 3. εἶχε δοθῆ χρησμός ὑπὸ τοῦ θεοῦ.- 4. κάμνω λάθος.- 5. Κόλχοι, λαὸς κατοικῶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.- 6. καταπλέω.

64.- 1. ἀποκρούω.- 2. φανερώνω.- 3. δι' ὄνομα τῶν θεῶν.- 4. μένω σταθερός.- 5. προσέχετε.

65.- 1. συναθροίζω.- 2. κηρύττω πόλεμον.- 3. εὐρίσκομαι εἰς δυσχερῆ θέσιν.- 4. ἐπιστολή.- 5. ἐννοεῖται τὸ λέγει = χαιρετίζει.

66.- 1. πρασινάδα.- 2. ἀπλότης.

67.- 1. Χάρων, ὁ μεταθιβάων ἐπὶ πλοιαρίου διὰ τῆς Ἀγερουσίας λίμνης τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν εἰς τὸν Ἄδην.- 2. ἀπὸ ποῦ.- 3, ὁ ἀπὸ ἄλλο μέρος καταγόμενος.- 4. πορθεῖα, ἀμοιβὴ μεταθιβάσεως εἰς τὸν κάτω κόσμον.- 5. οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο,- 6. σκότος.

68.- 1. κάτοικοι τῆς Γαλατίας. Ἐκεῖτο αὕτη πέραν τῶν Ἄλπεων, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.- 2.- ὁ ἔχων ἀρκετὸν μῆκος, ἀνάστημα.-

3. ὁ προκαλῶν κατάπληξιν.- 4. ὀλιγόλογος.- 5. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.- 6. ταπεινώσις.- 7. ἐκ φύσεως ἐλαττωματικός, ἀνίκανος.- 8. ἐθνικοὶ ποιηταὶ τῶν Γαλατῶν ψάλλοντες μὲ συνοδεῖαν λύρας τοὺς θεοὺς καὶ ἤρωάς των κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετάς· οἱ ἴδιοι μὲ τὰ τραγούδια τὰ πολεμικὰ ἐνεθουσίαζον τοὺς πολεμιστὰς εἰς τὴν μάχην.

69.- 1. Ἰωλκός, πόλις τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ τὸν σημερινὸν ἄνω Βόλον.- 2. ὁ ἔχων ἓν μόνον ὑπόδημα.- 3. ρητόν.- 4. ἔχουσα πεντήκοντα κωπηλάτας.

70.- 1. Φινεύς, βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης καὶ ἔξοχος μάντις.- 2. διὰ νὰ μὴν πᾶμε χαμένοι.- 3. προωρισμένα.- 4. παρθένοι μὲ πτερὰ καὶ γαμψοὺς ὄνυχας, τέρατα μυθολογικά.- 5. Συμπληγάδες πέτραι, ἦσαν δύο μεγάλοι βράχοι ἀπὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θαλάσσης.- 6. νὰ ἀπολύσουν.- 7. περιστερά.

ΜΕΡΟΣ Β΄

71.- 1. ἀπλώνω.- 2. ἐνθαρρύνω.- 3. ὀρκίζομαι.- 4. ἀγκυροβολῶ.- 5. φυτρώνω.- 6. ἀλείφω.- 7. βλάπτομαι.- 8. ἀπὸ μακρὰν.

72.- 1. ἐξορίζω.- 2. μεταβάλλω.- 3. πολιτεύμα.- 4. ἀπόδειξις.- 5. διαιρῶ.- 6. ἐκδιώκω.- 7. συνενώνω.

73.- 1. ἐκ φύσεως ἠνωμένος.- 2. ἀλλάζω κατοικίαν.- 3. φανερόνω.- 4. ναὸς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐρεχθέως, ἀρχαίου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.

74.- 1. ἐξίημι = ρίπτω.- 2. Παρθένιον, ὄρος τῆς Πελοποννήσου.- 3. ἀντιλαμβάνομαι.- 4. γερμίζω.- 5. συγχά.- 6. συμφωνῶ.- 7. παραμελῶ.- 8. ἀνίημι = παύω.- 9. κοιλάς.- 10. ἀπλῆ.- 11. ἐπιτρέπω.- 12. διατρέχω.

75.- 1. ὑπανδρεῦν τινά.- 2. σφίγγω.- 3. μανθάνω καλῶς.- 4. Κιθαιρῶν, ὄρος τῆς Ἀττικῆς ὁζῶν εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· Κιθαιρώνειος.- 5. Μινύαι, κάτοικοι τῆς Βοιωτίας.- 6. Κρέων, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.- 7. τρελλαίνομαι.

76.- 1. γνωστός.- 2. μαλλώνω.- 3. παράξενος.- 4. βοηθῶ.- 5. δίδω ἐκ φύσεως.

77.- 1. λάος. 2. γεμᾶτος.- 3. ἀσφόδελος, φυτὸν φυόμενον εἰς λιθαδία.- 4. εὐσπλαγχνικός.- 5. Ἠλύσια πεδία ἦσαν τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπήγαιναν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων.- 6. ναός.

78.- 1. ἀποφασίζω, κρίνω ὀρθόν.- 2. Νεμέα, ἡ δασώδης χώρα μεταξύ Ἄργους καὶ Κορίνθου.- 3. κρύπτομαι.- 4. δραπετεύω.- 5. ἀρ᾽ ὅτ' τοῦ ἀπαγορεύω.

79.- 1. ὄφεις ζῶν εἰς τὸ νερό.- 2. λίμνη πλησίον τοῦ Ἄργους παρὰ τοὺς σημερινούς Μύλους.- 3. γνωρίζω.- 4. καίω.- 5. βέλος.

80.- 1. Ἐρύμανθος, ὄρος τῆς Ἀρκαδίας.- 2. ἐμπλέκω εἰς βρόχους παγίδας.- 3. Ἀλφειός, ποταμὸς τῆς Ἡλίδος.- 4. Πηγεῖός, ὁμοίως.- 5. στρέφω τὰ ὕδατα δι' ὄχτου εἰς ἄλλο μέρος.

81.- 1. Στυμφαλίδες ὄρνιθες ἦσαν πτηνὰ σαρκοφάγα μὲ σιδηρᾶς πτέρυγας ζῶσαι εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην τῆς Ἀρκαδίας.- 2. μὲ δένδρα πυκνὰ σκεπασμένους.- 3. δὲν ξεύρω τί νὰ κάμω.- 4. ἐκφοβίζω, τρομάζω.

82.- 1. γίνομαι κύριος, καταβάλλω.- 2. ἐλεύθερος.- 3. βλάπτω.- 4. παρασύρομαι.- 5. λεηλατῶ.

83.- 1. ζώνη.- 2. γυναῖκες πολεμικαὶ τῆς Καππαδοκίας.- 3. φοβοῦμαι.- 4. σημείον.- 5. ἐξομοιοῦμαι.- 6. κατασκηνώνω.

84.- 1. Ἐσπερίδες ἦσαν νύμφαι, αἱ ὁποῖαι κατόικον πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἐφύλαττον ἐντὸς τοῦ κήπου χρυσᾶ μῆλα,- 2. σηκώνω.- 3. Ἄτλας, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, ὁ ὁποῖος ἐκράτει ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν.- 4. λαμβάνω.- 5. βλάπτομαι.

85.- 1. ζαρκάδι.- 2. βγαίνω μαζί με ἄλλον.- 3. χωρίζομαι ἀπὸ ἄλλον κατὰ διαστήματα.- 4. κουράζομαι.

86. 1. ὁ ἀριθμός.- 2. συμποσοῦμαι.- 3. δέκα χιλιάδες ἀποτελοῦν μυριάδα.- 4. ἐκτός.- 5. διαλεκτοί.- 6. ἐκλέγομαι.- 7. πολεμικὰ πλοῖα μὲ τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.

87. 1. ἄρμα ὑπὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενον - 2. ἐπιμόνως ζητῶ,- 3. ἐπιδυμῶ τὸν θάνατον.- 4. χαλαρῶς.- 5. ἐκφέρομαι = βγαίνω ἔξω.- 6. φωνάζω ἀλλοίμονον, κλαίω.

88.- 1. λαμβάνω τὸν λόγον.- 2. παρ' ὅτι τοῦ ἀξίζει.- 3. οἱ κυριώτεροι αἴτιοι, οἱ συντελεσταί.- 4. παίρνουν τὰ μυαλά μου ἄερα, ὑπερηφανεύομαι.- 5. ἐκστρατεύω.- 6. εἰσάγω πρὸς ψηφοφορίαν πρότασιν τινα.

89.- 1. ὁ παίζων αὐλόν.- 2. χρησιμοδοτῶ.- 3. υἰοδετῶ.- 4. φουσκώνω.- 5. νόθος.

90.- 1. παραμερίζω.- 2. δύναιμι.- 3. κατατρώγω.- 4. ζητῶ ἐπιμόνως.- 5. ἀποδεικνύομαι. -

91.-1. Πύρρος, βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου, γενναιότατος καὶ περίφημος διὰ τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων.- 2. πέλεκυς.- 3. ἐπιθέω = ἐπιτίθεμαι.- 4. πιάνομαι.

92.-1. προβάλλω ἀντίστασιν.- 2. ὀχυρώνω μὲ τεῖχος.- 3. ναυαρχία.- 4. βιάζω.- 5. ἀντιλέγω.

93.-1. καυχησιολογῶν.- 2. Ρόδος, μία ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας νήσους τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὸ νότιον ἄκρον.- 3. πηδῶ,

94.-1- στρατηγεῖον.- 2. κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας νοτιοανατολικῶς τῶν Σάρδεων.- 3. νὰ εὐρεθῆ ποίων πόλεων κάτοικοι ἦσαν οὗτοι καὶ ποῦ εὐρίσκονται αὐταί.

95.-1. διαμαρτάνω τινός = χάνω τι.- 2. αἰτ. οὐδ. μετοχ. τοῦ ἕξεστι.- 3. στρέφομαι, ἀποβλέπω.

96.-1. θαυμαστός εἰμι - θαυμάζομαι.- 2. εὖ ποιῶ - εὐεργετῶ.- 3. νοῦς, φρόνησις, λογικόν.- 4. ὁ δυνάμενος νὰ διδαχθῆ.

97.-1. θαυμάζω.- 2. ἀγχεῖος,- 3. ἐπωνυμία.- 4. πηγαίνω εἰς συνάδροισιν.- 5. συνेतός, φρόνιμος.

98.-1. εὐτυχημένος.- 2. ὁ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ.- 3. ὁ ἔχων αὐλήν.- 4. θυσία.- 5. βλαστάνω.

99.-1. εἰς τὰ Μέγαρα.- 2. εἰς τὰς Θήβας.- 3. χωρὶς ἀμοιβῆν.- 4. φαίνομαι.- 5. ἄνεμος.

100.- 1. ἔχω φιλοδοξίαν.- 2. προστ. τοῦ οἶδα.- 3. δὲν θά ἐγένετο ἄρχων.- 4. ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὅποσον ὄλοι ἀποβλέπουν.

101.- 1. Πυρηναιῖα ὄρη, τὰ χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν.- 2. ὄγκος.- 3. οἰκοδόμημα κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πλοίων.- 4. φλογώδης.- 5. ἄορ. β' τοῦ ρέω.- 6. σχηματίζομαι.

102.- 1. ὁ ἔχων κατὰ νοῦν μεγάλα σχέδια.- 2. ἔπαυσε.- 3. μυστικοπαθής.- 4. πράττω τὰ πολιτικὰ = πολιτεύομαι.- 5. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα εἶχον πλοῦσια εἰσοδήματα. Εἶχον ὅμως ψηφίσει νόμον νὰ μὴ διατίθενται αὐτὰ διὰ πολεμικὰς παρασκευάς.- 6. ναυτικός.

103.- 1. ὠραῖος.- 2. ἀκατάλληλος.- 3. ἀναπτύσσω, ἐκθέτω, διηγούμαι.- 4. ἐπάλξεις ἦσαν ἔργα ὀχυρωματικὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν.- 5. ἀντοχή.- 6. σκαμμένος.- 7. μέρος διὰ νὰ βαδίξῃ τις, δρόμος.- 8. κατάλληλος.

104.- 1. ἐστὶ τί τινος = ἀνήκει τι εἰς τίνα.- 2. ὅπως ἂν, πλαγ. ἐρωτηματ. πρότασις = πῶς μποροῦμε νά.- 3. διευθύνω.- 4.

χρησιμοποιούμαι ὡς πολίτης.

105.- 1. ἔρχομαι τὴν ὁδόν = κάμνω τὸ ταξίδι.- 2. εὖ πράττω = εὐτυχῶ, μὲ τὸ καλόν.

106.- 1. σατράπης Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, φίλος τοῦ Κύρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μετεστράφη πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα.- 2. γευματίζω.- 3. φαίνεται καλόν.- 4. ἀβλαβῶς.- 5. κρυφὰ ἀπεσταλμένος.- 6. δόγμα ποιούμαι = ἀποφασίζω.

107.- 1. ἔχει μεταχειρισθῆ, φερθῆ.- 2. κατάλληλος διὰ συναναστρο-

φάς.- 3. συναναστρέφομαι.- 4. καταγιγνώσκω τινὸς ἄννοιαν=θεωρῶ τίνα ἄμυαλον.- 5. ἀπείρως ἔχω τινός=δὲν ὠφελοῦμαι ἀπὸ τίνα.

108.- 1. εὐδόκιμός εἰμι=εὐδοκιμῶ.- 2. ὁ ἔχων κακὰς συνηθείας.- 3. ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν.- 4. οἱ ἀρχηγοὶ τῶν παλαιῶν οἰκογενειῶν.- 5. ὁ ὄπλισμός τῶν νεκρῶν ἐχθρῶν ὁ περιεργόμενος εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν.- 6. καρφώνω.

109.- 1. ἐκεῖνος, ποῦ χορταίνει γρήγορα.- 2. ὁ ἀρκούμενος εἰς ὅσα μόνος αὐτὸς ἔχει.- 3. συντόμως.- 4. ὁ ἔχων καλοὺς τρόπους.- 5. ὁ ἔχων κακόν τι κατὰ νοῦν.

11. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1.- 1. ἐνέμετο.- 2. ἐν μὲ δοτ.- 3. θηρεύω.- 4. μέγας.- 5. ὑπὸ μὲ δοτ.- 6. θαίνω.- 7. οὐχ.- 8. ἀπαρέμφ. ἐνεστ.- 9. ἐσθίω.- 10. ἐπιστρέφω.- 11. οὖν.

2.- 1 ὁ Κικέρων ἦτο πολιτικός καὶ μέγας ρήτωρ τῶν Ρωμαίων ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον π.Χ. αἰῶνα.- 2. ἐσπέρα.- 3. θαίνω σὺν αὐτῷ.- 4. ἀπλῆ δοτ.- 5. πυρᾶ.- 6. καταλάμπω.- 7. ἴστασαν.- 8. ἐπὶ μὲ δοτ.- 9. ἐκ μὲ γεν.- 10. ἐώρων.

3.- 1. σύνειμι μὲ δοτ.- 2. ἀγαθός.- 3. μὲ γενικ.- 4. σέβομαι παρὰ τινος.- 5. ἀγαθός ἀπλῆ δοτ.- 6. δεσπότης.- 7. οἰκέτης.- 8. ἀνέχομαι.- 9. εὐφραίνομαι μὲ δοτ.- 10. ἀγάλλομαι μὲ δοτ.- 11. ἤδομαι.

4.- 1. ἐπιμέλεια μὲ γεν.- 2. ἀγαλλίασις.- 3. ἔνιοι.- 4. ὕλη.- 5. κλιτύς.- 6. κοσμεῖται.- 7. ἀπλῆ δοτ.- 8. οἱ πυροί.

5.- 1. σὺν μὲ δοτ.- 2. χωρίον.- 3. ἐν μὲ δοτ.- 4. περὶ τί εἰμι,- 5. ἰδρύω.- 6. στέφω.- 7. ἱμάς.- 8. δορκάς.-

6.- 1. ἐπαγγέλλομαι.- 2. ἄρχω.- 3. βιοτεύω.- 4. ἐν τοῖς πρώτοις.

7.- 1. ἐν τινι.- 2. παρὰ μὲ αἰτ.- 3. θίς.- 4. ἱκανός.- 5. ἀπλῆ γεν.- 6. ἀρδεύω.- 7. ἀπλῆ γεν.- 8. πελάζω μὲ δοτ.

8.- 1. σκώπτω.- 2. ὅτι.- 3. ἅμα ὡς.- 4. ἐπιφαίνομαι,- 5. οἴκοι.- 6. εἶοικα μὲ δοτ.- 7. βλέπω.- 8. ἀπαλλαγῆναι.- 9. ἀσμένως.- 10. μέμνηνται μὲ γεν.- 11. ἀγάλλομαι.

9.- 1. ὑπερσ. πέφυκα.- 2. διατρίβω.- 3. πέφυκα.- 4. μηνύω.- 5. ἐν μὲ δοτ.- 6. ἄκων.

10.- 1. Ἡ πέραν τῶν Ἄλπεων χώρα, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.- 2. εὐδαιμόνων.- 3. παντοσείδης.- 4. ὀρύττω.- 5. πάγχρυσος.- 6. φέρω.- 7. τέμνω.- 8. οἶ.- 9. ἐκβάλλω.- 10. διὰ μὲ γεν.- 11. πεζῆ.

11.- 1. σημερινή Μ. Βρετανία.- 2. κατὰ μὲ αἰτ.- 3. ἡ παρωκεανῆτις.- 4. ἀπλῆ γεν.- 5. ἐνιαχοῦ.- 6. τριγωνοειδής.- 7. ἐκτενής.- 8. πολύπηγος τὸ πλάτος.- 9. αἶ.- 10. δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.- 11. αὐτόχθων.- 12. εὐμήκης εἰμί.- 13. εὐρύχωρος.- 14. τῇ διαίτη ὀλιγαρκῆς εἰμι.

12.- 1. μανθάνω.- 2. βλέπω, νὰ τεθῆ μετοχῆ.- 3. νὰ τεθῆ μετοχ.- 4. μετοχὴ μέλλ. τοῦ ἀρδεύω.- 5. προϊόντες.- 6, πλήρης μὲ γεν.- 7. μετοχ. τοῦ πέφυκα.- 8. μετοχ. τοῦ ἔχω.

13.- 1. ἐντεῦθεν.- 2. ἱκανῶς.- 3. ἐλώδης.- 4. μετοχ. τοῦ εἰμί. 5. δι' ἔτους.

14.- 1 νὰ τεθῆ ὑπερθετικὸς βαθμὸς.- 2. ἀπλῆ γεν.- 3. ὑπείκω μὲ δοτ.

15.- 1. νὰ τεθῆ παρατατ. α' προσ. ἐνικ. τοῦ τυγχάνω καὶ νὰ συνταχθῆ μὲ μετοχὴν.- 2. ἀμφοτέρωθεν.- 3. ὀλιγάκις.- 4. τὸ πολὺ.- 5. πρᾶος.- 6. καλάμη.

16.- 1- πρᾶσθεύω.- 2. εὐκτικὴ μὲ τὸ ἄν.- 3. εὐκτικῆ. - 4. εὐκτικὴ τοῦ ἱκετεύω.- 5. μετοχὴ ἐπικύπτω.- 6. εὐκτικὴ τοῦ ἀληθεύω.

17.- 1 ὡς τάχιστα.- 2. ὡς.- 3. μέλλω.- 4. δι' ἀπάτης.- 5. εἰ μὲ ἀόρ.- 6. ἐξουσία.- 7. δήπου.- 8. οἶόν τ' ἐστί.

18.- 1. σατραπεύομαι.- 2. εὖ πράττω.- 3. θύομαι τι.- 4. στρατεύομαι.- 5. ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλοντ.- 6. ἐπαγγέλλομαι.- 7. εἰ μὲ εὐκτικὴν.- 8. ἂν μὲ εὐκτικὴν.

19.- 1. Ἄντιοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον χρόνους.- 2. ἐν μὲ δοτ.- 3. ἀπηλλάγη μὲν γεν.- 4. ξενίζω.- 5. ἀγαπῶ τὰ κυνήγια=φιλόδηρός εἰμι.- 6. οἶ.- 7. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ.

20.- 1. ἔχω ἐλπίδα=ἔστι μοι ἐλπίς.- 2, εἰκός.- 3. κατὰ μὲ αἰτ.- 4. ἄς.- 5. ἐπίορκος.- 6. πρόοδος.

21.- 1. ἄ.- 2. μή.- 3. μεμάθηκα.- 4. προσλαμβάνω.- 5. ὁμοίως.- 6. ὄν.- 7. εὐκτικὴ ἀορ. μὲ τὸ ἄν.- 8. δέχομαι=λαμβάνω.- 9. ἀόρ. β' εὐκτ. μὲ ἄν τοῦ παρέχω.- 10. σχολή.- 11. τὰ μὲν.- τὰ δέ.- 12. νὰ τεθῆ αἰτ. πτώσις.- 13. ἔνεκα τοῦ, μὲ ἀπαρέμφατον.

22.- 1. ἐσθίω, νὰ τεθῆ μετοχὴ εἰς δοτ.- 2. ἀόρ. τοῦ ποστρέχω.- 3. εὐκτ. τοῦ ἔξεστι.- 4. εἰ μὲ εὐκτ.- 5. τῶν πρὸς τὸν πόλεμον.- 6. εὐκτ. εἰς τρίτον πληθ.- 7. μετοχῆ.- 8. εὐκτ. τοῦ κατείδον.- 9. καθήκω.- 10. εὐκτ.- 11. ἔδοξεν αὐτοῖς. - 12. διαβῆναι.

23.- 1. ἀπλῆ αἰτίατ. τὰ πολεμικά.- 2- ἐδίξομαι.- 3. ἀνάγκη ἐστί: νὰ τεθῆ ἐπεὶ μὲ εὐκτ.- 4. εὐνάξομαι.- 5. οἶός τ' εἰμί.- 6. διώκομαί τινα.-

7- οί οικεῖοι.

24.-1. ἐπιχώριοι. Θήγης, ὄρος εἰς τὸν Πόντον παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα.- 2. ἔπομαι.- 3. συγκριτ. τοῦ μέγας.- 4. ἐγγυὲς γίγνονται.- 5. αἰσθάνομαι, ἄορ. β' ἡσθόμην.- 6. περιβάλλω.

25.- 1. διαλέγομαι· νὰ τεθῆ μετοχ.-2. ἀπαρεμφ. μετὰ τοῦ ἄν.- 3. κτώμαι.- 4. ἀρρωστῶ.- 5. ἐλαττοῦμαι.- 6. ἐῶ.- 7. ἀθεράπευτον.- 8. δέομαι.- 9. ὀλιγορῶ.- 10. νὰ τεθῆ παρατατ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ ρημ. δεῖ.

26.- 1. εὐκτική.- 2. σφόδρα.- 3. θηρῶ.- 4. εἰ μετ' εὐκτικ.- 5. θαρρῶ.- 6. ἀσινής.- 7. δυσχωρία.- 8. ἐνθουσιῶ.

27.- 1. δῆ.- 2. ἓνα τινά.- 3. ἀποχωρῶ.- 4. κατελήφθην.- 5. περιρρέω.- 6. μετοχ.- 7. ἀπόλλυμαι, ἄορ. β' ἀπωλόμην.

28.- 1. ἰδιώτης.- 2. χρῶμαι.- 3. εὐφροσύνη.-4. εἰ μὲ εὐκτ.-5. στεροῦμαι.- 6. τὸ ὀμιλεῖν. - 7. διὰ τό, μὲ ἀπαρέμφ. τοῦ ἔνορῶ.- 8. ὄχλος.-9. χαλεπός.- 10. αἰροῦμαι.

29.- 1. ἀπλή αἰτιατ.- 2. ἐννοῶ.- 3. ἐπιφέρω πόλεμόν τινι.-4. ἐπιτελῶ, νὰ τεθῆ ἀπαρέμφ.- 5. προσκτώμαι.- 6. ἀρκεῖ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μέλλ.- 7. διασπῶμαι.- 8. νὰ τεθῆ μέσος ἄορ. α'.- 9. ἐπετελέσθη. -10. ἀποκλείομαι. εὐκτ.- 11. παθητ. ἄοριστ. τοῦ κελεύομαι.

30.- 1. φεύγω.- 2. ἀναλίσκω,- 3. ἀνθ' ὧν.- 4. λαμβάνω εὐεργεσίας = εὖ πάσχω.- 5. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.

31.- 1. οὕτω.- 2. νομίζω.- 3. περὶ μὲ γεν.- 4. τεκμήριον.- 5. εὐκτ. μὲ τὸ ἄν.- 6. ἐπιβουλεύω τινί.- 7. ἐν μὲ δοτ.- 8. πρὸς μὲ αἰτ.- 9. ἐν τιμῇ ἔχω.

32.- 1. χάριν ἔχω τινί.- 2. ἀπλή γεν.- 3. δεῖ.- 4. προσφέρω εὐχαριστήριον θυσίαν=θύομαι χαριστήρια.- 5. ὑμεῖς αὐτοί.- 6. εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ βουλεύομαι.- 7. ἀρετή.

33.- 1. ἀνομία.- 2. πᾶς τις.- 3. ὁποῖος.- 4. μέλλων τοῦ εἰμί.- 5. ἀναιρεῖσθαι.- 6. πρσθεύω,- 7. οὐδενός ἄξιός εἰμι.- 8. μετοχή.

34.- 1. ἐμπλεως μὲ γεν.- 2. περὶ μὲ αἰτιατ.- 3. ἐν ἀγορᾷ.- 4. ἐγὼ ἀποφασίζω = δοκεῖ μοι.- 5. δύσνους.- 6. ἴλεως.

35.- 1. πεποικιλμένος.- 2.συντρίβω.- 3. διπλοῦς καὶ τριπλοῦς.- 4. οἰδέω - ὦ.- 5. καταλείπω.

36.- 1. ἐστιῶ.- 2. ἐξέδωκεν αὐτῶ.- 3. αἴρομαι, μετοχ. μέσ. ἄορ. α' πτώσις αἰτιατ. 4. κοῦρος.- 5. διαφθείρομαι, μετοχ. παθητ. μέλλ. κατ' αἰτιατ.- 6. καθειρηγμένος.- 7. ἀπόλωλα.

37.- 1. κέκτημαι.- 2. ἐπείγομαι.- 3. τὰ νοσοῦντα πράγματα.-
4. μετοχ. μέλλ.- 5. ἐπανάγω.- 6. ὁμολογεῖται.- 7. ἔκπλους.- 8,
διασπείρομαι.- 9. συνοικίζω.

38.- 1. σφάλλομαι.- 2. δυσχεραίνω.- 3. πρὸς μὲ αἰτ.- 4. συνέχομαι.
5. κατὰ μὲ αἰτ.- 6. καταφέρομαι.- 7. ἀμελετήτως.- 8. ἐγκλίνω.- 9. διὰ
μὲ γενικ.- 10. ἄλλομαι.- 11. ἐπερείδω.- 12. οὔτος.

ΜΕΡΟΣ Β΄

39.- 1. πέραν.- 2. μετοχ. μέσου παρακ.- 3- ἀφίημι ἑμαυτόν.- 4.
νήχομαι.- 5. προσμείγνυμι τινι.

40.- 1. διασκεδάννυμαι. - 2. κωμάρχης.- 3. διατίθεμαι εὔνους τινί.
- 4. παθητ. ἄορ. τοῦ μεταπέμπομαι.- 5. περιών.- 6. πρίν. 7. εὐκτ. ἄορ.-
8. οὐκ ἔστιν ὅπου οὐ.- 9. ἐφίημι.

41.- 1 γένος.- 2. εἰμαρμένος.- 3. διαδίδωμι.- 4. καθίστημι.- 5.
ἐπιρώννυμι.- 6. μηχανῶμαι.- 7. ἀμφιέννυμι,

42.- 1. ἀφίσταμαι τινος.- 2. ὑφίεμαί τινος.- 3. εἰ μὲ εὐκτ. τοῦ
εἰμί.- 4. παρίσταμαι.- 5. ἐπιτίθημι.- 6. διασκεδάννυμι.- 7. εἴπερ τις
καὶ ἄλλος.- 8. ἀφίσταμαι νὰ τεθῆ ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλ.- 9. παρέχω
πράγματα.

43.- 1. περὶ ἧ ἀμφὶ μὲ αἰτ.- 2. σύμπαντες.- 3. ἦ.- 4. δεινά.

44.- 1. γινώσκω.- 2. σκίμπους.- 3. ὀρχοῦμαι.- 4. δοκεῖ τινι.- 5.
ἄορ. β' τοῦ ἀνακράζω.- 6. ἐκβαίνω - 7. ἐκφέρω. - 8. ἐπίσταμαι

45.- 1. φανερός ἢ δηλός εἰμι. - 2. πρῶ.- 3. φροντίζω.- 4. συνόντες.-
5. διαλέγομαι.

46.- 1. ὡς.- 2. μετοχ. μέλλ. τοῦ ἐμπύμπρημι.- 3. ἀλίσκομαι.- 4. ἄτε
μὲ μετοχ.- 5. χαίρω.

47.- 1. Ἀστυάγης, βασιλεὺς τῶν Μήδων, πάππος ἐκ μητρὸς τοῦ
Κυ-ρου. - 2. ἔχω τὸ δικαίωμα = ἔξεστί μοι.- 3. χάριν οἶδά τινι.- 4.
πλεονάκεις. - 5. θὰ τεθῆ τὸ ἄν (ἄοριστολογικόν) μὲ ὑποτακτ. 6. περὶ
πλείονος ποιῶμαι.

48.- 1. συμβαίνει = γίγνεται.- 2. τὰ περιεστηκότα πράγματα, δοτ.-
3. ἐπεξέρχομαι τινι.- 4. κομίζομαι. - 5. εἰσθιβάζω.- 6. ἐνδιαφέρομαι διὰ
τι-μῆλει μοι τινος.- 7. εὐρίσκομαι νὰ τεθῆ τὸ ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλ.-
8. νὰ τεθῆ ἀπλοῦς παρατ. τοῦ πείθω.- 9. ἐκχιάζομαι.

49.- 1. Γοργίας, ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ρήτορας λαμβάνων πολλὰ

χρήματα ἀπὸ τοὺς μαθητάς του ὡς ἀμοιβὴν τῆς διδασκαλίας του.- 2. καίπερ μὲ μετοχ.- 3. δέχομαι τι ὡς δῶρον.- δωρεῖταιί τί μοι.- 4. ἦ.- 5. χειροῦμαι τινα.- 6. ἐργάζομαι.

50.- 1. ὑπέρ μὲ αἰτ.- 2. βουλευώ. 3. ἐπιστάτης.- 4. ἐπιψηφίζω.- 5. προσφέρομαι τινη.- 6. περὶ πλείονος ποιоῦμαι.- 7. εὐορκῶ.- 8. καὶ γάρ.- 9. αἰσθάνομαι.

51.- 1. πολιτεύομαι.- 2. διὰ μὲ γεν.- 3. καταβιῶ.- 4. ἐξοστρακίζω.- 5. λόγῳ.- 6. ὅς μὲ ὀριστ. μέλλ.

52.- 1. ὑπόδειγμα.- 2. ὁ τροφός.- 3. ἀποφαίνω.- 4. λίχνος.- 5. σύνοδος.- 6. πληθ. τοῦ παιδεία καὶ ἀγωγή.- 7. κατατίδημι.- 8. λοπάς.- 9. διαφίημι.

53.- 1. διαπράττομαι.- 2. νὰ τεθῆ τὸ ἐπίθ., τὸ δηλοῦν καταγωγὴν, ὡς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους κατοίκους.- 3. καταστρέφομαι.

54.- 1. αἰτιατ. ἀπλῆ.- 2. ἐπίθ. ἐκ τοῦ πορίζομαι.- 3. ἐπίθ. ἐκ τοῦ μηχανῶμαι.- 11. σύνδετον ἐκ τοῦ φιλῶ καὶ κίνδυνος.- 5. ἐπίθ. ἐκ τοῦ ἄρχω.- 6. ἐπίθ. ἐκ τοῦ καρτερῶ.- 7. στρατηγῶ, νὰ τεθῆ μέλλων.

55.- 1. νὰ τεθῆ ἐπίθ. εἰς-τέος ἐκ τοῦ ἐπιστατῶ μὲ γενικ., τὸ δὲ πρόσ. κατὰ δοτικ.- 2. δοτ. τῆς ἀναφορ. ἄντωνυμ.- 3. ἐπίθ. ὡς ἄνω ἐκ τοῦ ἐργάζομαι.- 11. μετοχ. οὐδετ. τοῦ εἰσφέρομαι.- 5. ἐκ τοῦ διανέμω.- 6. ἐκ τοῦ ἀναλῶ.- 7. δαπάνη.- 8. κείμενος 9. ἐνιαυτός.- 10. ἐδώδιμος.- 11. κάμνω.

56.- 1. συνέχω, νὰ τεθῆ μετοχ.- 2. μετοχ. μέλλοντ.- 3. ποιῶ ἀνάστα- τον.- 4. προαιροῦμαι.- 5. καταβάλλομαι.- 6. καταλείπομαι.- 7. ὑπόμνημα.

57.- 1. ποῦ εἶναι ἡ χώρα αὐτή;- 2. σειριόκαυστος.- 3. πρόσοικός εἶμι.- 4. σύνθ. ἐκ τοῦ ἥμισυς καὶ ἄγριος.- 5. σύνθ. ἐκ τοῦ ἰὸς καὶ βάλλω.- 6. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐπὶ καὶ γῆ.- 7. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐν καὶ ἀήρ.- 8. σύνθ. ἐκ τοῦ ὑμῆν καὶ πτερόν.

58.- 1. ἀψίκορος εἷς τι.- 2. ὄξύς.- 3. ἐπιλαμβάνομαί τινος.- 4. αἰσχυνηγλός.- 5. φιλόφιλος.- 6. φιλέταιρος.- 7. φιλόγελως.

59.- 1. εὐσεβῶ πρὸς τοὺς θεούς.- 2. μή. 3. γίγνομαι πρὸς τινα.- 4. εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν χρόνου ἄορ.- 5. κάμνω τι χωρὶς νὰ μὲ καταλάβουν λανθάνω ποιῶν τι.- 6. ξέρω καλὰ μόνος μου=συννοῖδα ἐμαυτῶ.- 7. δοκῶ μὲ ἀπαρέμφατ.- 8. ὡς μὲ μετοχὴν μέλλοντος.- 9. παραυτικά. 10. ὀρώμαι νὰ τεθῆ παθητ. μέλλων.- 11. ἀποκτῶ καλὴν ὑπόληψιν = εὐδοκιμῶ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μετὰ τοῦ ἂν.- 12, εἰ μὲ εὐκτικὴν

τοῦ φαίνομαι, μετὰ τὸ ὁποῖον δὲ ἐπακολουθήσῃ μετοχῇ.- 13. ᾶ.-14.
εὐκτική μετὰ τοῦ ᾶν.

III. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἔννοια οὐσιαστικῶν. Δευτερόκλιτα ἀρσενικὰ εἰς -ος. Ὅριστ. ἐνεστῶτος ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων. Ἀπλή πρότασις.

2. Δευτερόκλιτα οὐδέτερα. Ὅριστική τοῦ εἰμί καὶ ἀπαρέμφ. τῶν βαρυτόν. ρημάτων. Κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως.

3. Δευτερόκλιτα θηλυκά. Ὅριστική παρατατικοῦ βαρυτόνων ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Συμφωνία ρήματος πρὸς ὑποκείμενον.

4. Οὐσιαστικὰ πρωτόκλιτα θηλυκά.

5. » » ἀρσενικὰ εἰς -ας καὶ -ης.

6. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα τριτόκλιτα καὶ δικατάληκτα.

7. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι α' καὶ β' προσ. καὶ Ἀττική σύνταξις.

8. Ἀ' Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.

Α' Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρεμφ. μέσου ἐνεστ.

Β' Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα εἰς -ως καὶ -υς -υος καὶ ἡ δεικτ. ἀντων. οὗτος.

9. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα εἰς -υς -εως, -ις -εως.

10. » » » -εὺς, -οῦς, -αῦς.

11. » » ἀφωνόληκτα (οὐρανικόληκτα-χειλικόληκτα)

12. » » (ὀδοντικόληκτα) οὐδέτερα μὲ χαρακτηριστ.

13. » » ἀφωνόληκτα μὲ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως.

14. Μέλλων καὶ ἀόρ. ἐνεργητ. φωνῆς φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων πλὴν τοῦ μέλλ. τῶν εἰς -ιζω.

15. Ὑποτακτική ἐνεστῶτος καὶ ἀορίστ. ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Κύριαι καὶ δευτερεύουσαι προτάσεις.

16. Ἀπαρέμφατον μέλλοντος καὶ ἀορίστ. α' ἐνεργητ. φωνῆς.

17. Ουσιαστικά τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα.
18. » » ὑγρόληκτα.
19. » » ὑγρόληκτα συγκοπτόμενα.
20. » » οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ας. Ἀντικείμενον μεταβατικῶν ρημάτων.
21. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ος.
22. » » ἄρσενικά σιγμόληκτα εἰς -ης.
23. » » σιγμόληκτα εἰς -ως καὶ ἀνώμαλά τινα τριτόκλιτα ἐκ τῶν συνήθων.
24. Ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν ὡς συμπλήρωμα ρημάτων.
25. Ὀριστικὴ καὶ ἀπαρέμφ. ἐνεργ. παρακειμ. καὶ ὑπερσυντ. φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
26. Ἐπίθετα τριτόκλιτα εἰς -υς.
27. » » τρικατάληκτα ἀφωνόληκτα.
28. » » δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.
29. Μετοχὴ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων καὶ μετοχὴ ἐνεστ. μέσης φωνῆς καὶ τοῦ εἰμί.
30. Προστακτικὴ ὄλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντ-καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί.
31. Α' Ἐπίθετα τριτόκλιτα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Σημασία τῶν ρημάτων μέσων καὶ παθητικῶν.
- Β' Τροπὴ συντάξεως ἐνεργητ. εἰς παθητικὴν. Ποιητικὸν αἴτιον.
32. Ἐπίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
33. » τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
33. » ἀνώμαλα (πολύς, μέγας κλπ.).
34. Ἐπιρρήματα.
35. Παραθετικά ἐπιθέτων.
36. » ἀνωμάτων ἐπιθέτων καὶ παραθετικά ἐπιρρημάτων.
37. Εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστ. βαρυτόνων φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.
38. » ἐνεργητ. μέλλοντος, ἀοριστ. καὶ παρακ. τῶν ἰδίων ρημάτων χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ πλαγίου λόγου ἢ τῆς δυνητικῆς εὐκτικῆς.

39. Ἄοριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
40. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.
41. Ἐπανάληψις ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.
42. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου καὶ παθητ. ἐνεστ. τῶν φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
43. Μέσ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ μέλλων τοῦ εἰμί.
44. Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελ. μέσης καὶ παθητ. φωνῆς φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
45. Μέσος ἀόριστ. β'.
46. Παθητ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ β'.
47. Αἱ ἄλλαι δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.
48. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.
49. Συνηρημένα εἰς -άω ἐνεργητ. φωνῆς:
50. » » » μέσης φωνῆς.
51. » » -έω ἐνεργητ. φωνῆς.
52. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργητ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » -όω ἐνεργητ, φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
55. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν συνηρημένων ρημάτων,
56. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρημάτων. Κλίσις τῶν εἰς -έω ἐχόντων μονοσύλλαβον θέμα. Δοτικὴ ὀργανικὴ καὶ τοῦ αἰτίου.
57. Αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.
58. Ἐρωτηματικαὶ καὶ ἀόριστοι »
59. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.
60. Οὐσιαστικὰ συνηρημένα α' κλίσεως.
61. Συνηρημένα οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα δευτερόκλιτα.
62. Ἀνώμαλος αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμὸς.
63. Ἐνεστώς καὶ παρατατ. ὑγρολ. καὶ ἐνρ. ρημ. ἐνεργ. καὶ μέσ. φωνῆς.
64. Μέλλων τῶν ὑγρολήκτων » » » » » »
65. Ἄοριστος τῶν » » » » » »
66. Παθητικὸς μέλ. καὶ ἀόρ. ὑγρολ. » » » »

67. Συσχετικάκ αὐτωνομεία.
 68. Αἰτιατική τῆς ἀναφοῶς.
 69. Ἐπανάληψις τῶν ἀνωτέρω.
 70. Παρακείμενος καὶ ὑπερσ. ὑγρολήχτ. καὶ ἐνρινολ. ρημάτων.

ΜΕΡΟΣ Β΄

71. Ρήματα εἰς -νυμι.
 72. Ἐνεργητική φωνή τοῦ ἴσθημι.
 73. Μέση φωνή τοῦ ἴσθημι.
 74. Τίθημι καὶ ἴθημι ἐνεργητική καὶ μέση φωνή.
 75. Δίδωμι καὶ δίδομαι.
 76. Δυϊκὸς ἀριθμὸς.
 77. Αἰτιατικὴ β' κλίσις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.
 78. Ἀόριστος β' βαρυτόνων ρημάτων κλινομένης κατὰ τὰ εἰς -μι.
 79. Ρήματα κατὰ ἀναλογίαν τοῦ ἴσθημι καὶ ἴσταμαι.
 80. Εἶμι, φημί, οἶδα, δέδοικα, τέθνηκα, βέβηκα, κείμαι, κάθημαι.
 Οὐσιαστ. διορισμοί.
 81. Ρήματα σχηματίζοντα ἀνωμάλως διαφόρους χρόνους.
 82   »   »   »   »   »   »   »   »   »   »
 τον ἐνεστ. μέ ἐπηυξημένον θ. καὶ εἰς -άνω,
 -ίσκω.
 83.   }   Μέσα, παθητικά καὶ μεικτὰ ἀποθετικά.
 84.
 85. Ἐπιθετικοὶ καὶ ὡς ἐπιθετ. διορισμοί.
 86. Ἀριθμητικά.
 87. Ρήματα παράγωγα.
 88. Σύνταξις παραθετικῶν.
 89. Οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων δηλοῦντα ἐνεργοῦν πρόσωπον.
 90.   »   »   »   »   »   »   »   »   »   »
 ἐνεργεῖαν.
 91.   »   »   »   »   »   »   »   »   »   »
 ἀποτέλεσμα, τόπον ὄργανον.
 92. Προθετικοὶ διορισμοί.
 93. Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων.
 94. Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν.
 95. Μετοχή κατὰ γενικήν ἀπόλυτον.
 96. Τὰ εἰς -τός καὶ -τέος ἐκ ρημάτων ἐπίθετα.
 97. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.

98. » ἐξ ὀνομάτων καὶ ἐπιρρημάτων.
 99. Ἐπιρρήματα παράγωγα. Ἐπιρρηματικοὶ διορισμοί.
 100. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἀνεξάρτητον λόγον.
 101. Σύνδεσις Α' συνθετικὸν κλιτόν.
 102. » » » ρῆμα καὶ ἄκλιτον.
 103. Σύνδεσις Β' συνθετικὸν οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ρῆμα.
 104. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἐξηρητημένον λόγον.
 105. Ἡ εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου.
 106. Ἀπρόσωπα ρήματα.
 107. Ἀπαγορευτικὸν μῆ.
 108. Σημασία τῶν συνδέτων.
 109. Τονισμὸς τῶν συνδέτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Οὐσιαστικὰ β' κλίσι. Ἐνεστ. καὶ παρατ. τοῦ εἰμί καὶ ὄριστ. βαρυτ. ρημ.
 2 Οὐσιαστικὰ α' κλίσεως.
 3. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα, Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατ. μέσ. καὶ παθητ. φωνῆς.
 4. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα.
 5. » » ἀφωλόλ. καὶ με -ντ πρὸ τῆς καταλήξε.
 6 Ὅριστικ. μέλλ. καὶ ἄορ. α' ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων ρημάτων. Ὑποτακτικὴ ἐνεστ. καὶ ἄορίστ. τῶν αὐτῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Ἀπαρέμφ. τῶν ἰδίων χρόνων.
 7-8. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ σιγμόληκτα.
 9. Ὅριστ. καὶ ἀπαρέμφ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φων. φωνηεντολήκτων ρημάτων.
 10-11-12. Ἐπίθετα τριτόκλιτα. Μετοχὴ ἐνεργ. φωνῆς.
 13. Ἀνώμαλα ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα. Μετοχ. τοῦ εἰμί καὶ μέσ. καὶ παθητ. ἐνεστ.
 14-15. Παραθετικὰ ὁμαλῶν καὶ ἀνωμάλων ἐπιθέτων.
 16. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολ. ρημ- καὶ τοῦ

εἰμί.

17. Ἀντωνυμῖαι κυρίως προσωπικαί.

18. Μέση φωνή τῶν βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ρημάτων.

19. Ὅριστ. μέλλ. καὶ ἄορ. α', ὑποτακτ. ἐνεστ. καὶ ἄορ. α' ἐνεργ. φωνῆς ἀφωνολ. ρημάτων.

20. Ὅριστ. καὶ ἀπαρέμφατον παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φωνῆς, ἀφωνολ. ρημάτων.

21. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργητικῆς φωνῆς.

22. Ὅμοίως. Ἀόριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.

23. Μέση φωνή βαρυτόνων ἀφωνολήκτων ρημάτων.

24. Μέσος ἄορ. β'. Παθητικὸς ἄορ. β' καὶ μέλλων.

25-26-27-28. Συνηρημένα ρήματα.

29. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν διαφόρων χρόνων συνηρημ. καὶ μὴ ρημάτων.

30-31-32-33-34. Ἀντωνυμῖαι.

35. Οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα συνηρημένα. Ἀττικὴ β' κλίσις.

36-37-38. Ὑπόληκτα καὶ ἐρινόληκτα. Ἀνώμαλος αὔξησης καὶ ἀναδιπλασιασμὸς.

ΜΕΡΟΣ Β'

39-40-41-42. Ρήματα εἰς -μι.

43. Ἀριθμητικά.

44. Ἀόριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων κατὰ τὰ εἰς -μι.

45-46-47. Ἀνώμαλα ρήματα.

48-49. Ρήματα μὲ ἀνωμάλους τοὺς διαφόρους χρόνους.

50. » ἀποδεικτικά.

51. » παράγωγα.

52. Οὐσιαστικὰ ἐκ ρημάτων.

53. » ἔξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.

54-55. Ἐπίθετα παράγωγα.

56-57. Σύνδεσις.

58-59. Σύνδεσις καὶ τονισμὸς τῶν συνδέτων.

Ἐξώφυλλον Ζωγράφου ΤΑΣΟΙ' ΧΑΤΖΗ

Ἐπιμελητῆς ἐκδόσεως Π. ΚΑΜΠΟΓΚΟΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΛΒ 3623/29-4-64)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωδι βιβλιοσήμον
εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου
θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν
αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου
1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108
).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η', (VI) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 100.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1232/6-
5 64

Ἐκτύπωσις-Βιβλιοδεσία: ΠΑΠΥΡΟΣ-ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Α.Ε.